

KUFUMA BULONDOLOZI

Kitabu kya *Kufuma* Kilundulwile lyasi lya luvyalo ni lupua lwakua Abrahamu, lyasi libambiile mu kitabu kya Kutendeka. Kufuma i kulanda nangu "kukuuka." Mu keki kitabu muli lyasi lilandile palua kukuuka kwa Baizraeli kufuma ku Misri ni kuya ku kyalo kyaalailue Abrahamu na Leza. Inzi kukonkana ni mbeela, bantu basambiliile, baketekeelee nangu twebotwingi twaalembelue na kabika Musa, ni kitabu kine kisininkiziizie evio vyenka. Kufuma 24.4 mulandile Musa vi-aalembelue biputu bimo bya mu keki kitabu. Muli Yoshua 8.31 mulandile palua milao ili mu kitabu kya Kufuma 20.25 nangu, "Kyaalembelue mu kitabu kya Mizilo yakua Musa." Kipingo kya Lenu ni kyo lingi kilikyalanda palua bitabu byaalembelue na Musa, nga evelia vikilandile palua belia byaakitikile ku kavuule kaali kaleema, ni kuya mwalembelue nangu kilembelue mu kitabu kyakua Musa (Marko 12.26). Kukuuka kwa Baizraeli kufuma ku Misri paapitile musita waleepele mu pepi myaka 1300 ao 1400 NK. Mu kitabu kya 1 Makolo 6.1 mulandile nangu kukuuka kwaatweme myaka 480 ntanzi ya mwaka wa buna mu kuteeka kwakua Solomoni nga likolo pa Baizraeli.

Kitabu kya Kufuma kikonkobeziizie kulanda palwakua Leza vi-aasungile bulayo bu-aamulaile Abrahamu, ni Izaaki, pamo ni Yakobo, kabili

kilandile palua kulubuka kwa luvyalo lwakua Abrahamu, ntundu yakua Izraeli, kufuma mu kyallo kya Misri (Kufuma 1-12). Koko Leza i ku-aalombwele bantu bakue mpaka mwinsina Lupili lwa Sinai, koko kwaapeelue Musa mizilo ingi ya kukonkua na Baizraeli (Kufuma 12-19). Mu ezi mizilo mulembelue palua Baizraeli vibapalile kuya bakita ni vibapalile kuya baelela ngelelo. Keki kitabu kilondolwele vipalile kuku-ula Tabernakulo (mwakwikala Leza pakati kabo), mwakubiika lisanduku pamo ni binge bintu bya kubombia pa kupupa mu liema lizuuke, ni maubo azuuke a babitambua (Kufuma 20-31). Pa kyamba kya bukisanguka bubi bwa Baizraeli lubaakitile mikisi ya mukuba mu lukebu lwa nghombe, Leza waasaakeene ni Musa paakale (Kufuma 32-33). Ku mpeleezio ya keki kitabu, tulitwabelengako bintu bimo bya mambo vibyaakuulilue (Kufuma 33-40).

Bwipi bwa bili mu kitabu kya Kufuma

1. Mu katue ka 1 mulondolwelue Baizraeli vibaali bazia mu kyallo kya Misri.
2. Mu katue ka 2 kwita katue ka 4 mulondolwelue palua bukose bwakua Musa ni palua kukuutua kwakue kuti apusisie bantu bakua Leza.
3. Kalembe walondolola palua bipezia maano byaakitile Leza ni palua bimina byaakitikile mu Misri ntanzi ya kupususia bantu bakue ku balukale bakua Farao (mu katue ka 5 kwita mu katue ka 15.21).
4. Papa i paabambiile lwendo lwa Baizraeli lwa kuya ku Lupili lwa Sinai (mu katue ka 15.22 kwita mu katue ka 19).

5. Mu katue ka 20 kwita mu katue ka 31 Tulitwavelengamo Leza vi-aamupeela Musa mizilo yaali yalimo mafunde palua bantu bakua Leza, Baizraeli, vibaali bapalile kwikala ni kupupa.
6. Mu katue ka 32 Mulembelue palua Baizraeli vibaamusangukiile Leza mu kumwana Haruni mukuluube kwa Musa akite mukisi wa nghombe musoka na oro isungulwilue.
7. Mu katue ka 33 kwita mu katue ka 40 Mulembelue palwakua Musa vi-aamwene bulumba bwakua Leza, ni vi-aafundile Baizraeli palua mizilo yakua Leza pamo ni vyakukuula Tabernakulo, palua lisanduku ni binge bi-bombelo bya kubombia musita wa mpupo mu Tabernakulo, pamo ni palua bivwalo bizuuke bya babitambua.

Baizraeli baemiiwa mu kyallo kya Misri

¹ ✧ Baana bena Izraeli baingiile mu Misri pamo ni basiibo, kubalua muntu ni lupua lwakue, meena abo ni aza:

² Rubeni, ni Simeoni, ni Lawi, ni Yuda,

³ ni Isakari, ni Zabuloni, ni Benyamina,

⁴ ni Dani, ni Nafutali, ni Gadi, pamo ni Aseri.

⁵ Bantu bonse ba mu luvyalo lwakua Yakobo baali 70.* Yusufu umo wa pa baana bena Yakobo waali wasyatangiile mu Misri.

⁶ Yusufu ni bakuluube pamo ni balia baizile mu Misri baafwile.

✧ **1:1 1.1:** Kut 46.8-27 * **1:5 1.5** Bwaluzi bumo bwa kale buli na 75 (Mona Miilo 7.14).

7 ✧ Inzi Baizraeli lubaali basyavyalana, baali baya bakila kuvula ni kusanduluka, ni bo baali bali babipami. Ni pakako kyalo kya Misri mwaali mwaizuzi sie benkanke.

8 ✧ Pa kyamba, mu Misri mwaizile likolo wa lenu asyaali wamanine kantu palwakua Yusufu, ni palua bintu bi-aaliwakita.

9 Ozo likolo wa-anine bantu bakue nangue, “Emwe, mone vyavula Baizraeli, kabili mone vibapamine kukila fwefue.

10 ✧ Kansi tupalile kubombia maano etu onse evi tekuti bakavule, pantu kine twasakukilua na balwani, ni baba Baizraeli bailunda kuli bene, kuti batuuma ni kutufumia mu keno kyalo.”

11 Ni pakako, baabiikile bakulu ba kubeemia mu buzia na miilo ikata. Baizraeli baamukuuliile Farao mizi ya kuzibamo bilio, Pitomu ni Ramisesi.

12 Inzi kukonkana ni vibaali bakila kwemiwa, i vibaali bakila kuvula ni kukumana mu kyalo. Bamisri baunvwile mwezo pa mulandu wa Baizraeli.

13-14 Baizraeli baabombiiziwe bubi bubi na Bamisri. Bwikazi bwa Baizraeli bwaakilile ku-biipa. Baabombiiziwe mu kukandila mukando ni mu kukita mabiliki, ni mu misango yonse ya miilo ya makaba. Mu ezio miilo yaviizie Baizraeli baababombiizie bubi bubi.

15 Likolo wa mu Misri waalandile na bak-inghombe ba Baebrania, Sifura ni Pua, nangue,

16 “Musita umulimwavyazia banakazi ba Baebrania, kine mwamona nangue mwanakazi

wavyala mwana mwalalume, ipaye ozo mwana. Inzi kine ozo mwanakazi wavyala mwana mwanakazi, tekwapaye ozo mwana.”

¹⁷ Inzi babo bakinghombe tebaakitile nga mwaalandiile likolo wa ku Misri pantu baali bamunakila Leza. Ni pakako, baana balalume baali basiiwa bakosele.

¹⁸ Kupwako likolo wa ku Misri wakuuta bakinghombe ni kubeepuzia nangue, “Ale mwakitalaki evi? Ni kiki kimulimukusiila baana balalume bakosele?”

¹⁹ Bakinghombe baamwasukile Farao nangue, “Baba banakazi Baebrania tebali nga banakazi Bamisri, bene bakilile kuluma. Fwefue tulitwasanga basyavyele.”

²⁰⁻²¹ Ni pakako, bakinghombe baakitiilue biweme na Leza. Baizraeli baakilile kuvula ni kukila kuya balumine. Pantu bakinghombe baali bamunakila Leza, ni ye waabapaalile na kuvyala baana.

²² ☆Pa mpeleezio Farao wa-anine bantu bakue bonse nangue, “Kubalua mwana mwalalume Muebrania wakaba kuvyalua, mukabe kumupooza mu Mwenzi wa Nile, inzi mwana mwanakazi wakaba kuvyalua mukabe kumusia wakosele.”

2

Kuvyalua kwakua Musa

¹ Pa ozo musita kwaali muntu umo wa mu mukowa wakua Lawi waile kuupa mukazyana wa mu ozo wenka mukowa.

2 ☆Ozo mwanakazi waimitile ni kuvyala mwana mwalalume. Lu-aamwene vyaali vyaweme ozo mwana, waamufikile myezi itatu.

3 Inzi lu-aamwene nangue takili na musango wa kumufiika musita waleepele, waamusukiile mpuuto ya masanza ni kusingako kabulimbu. Waabiikile mwana mukati ni kuya ku-ibiika mu matete mumbali Mwenzi wa Nile.

4 Nkaziize kwa ozo mwana waali waimeene lwa kule wamweneneene kilikumukitikila mwana.

5 Mukazyana mwina likolo waile pamo ni babombi bakue ku mwenzi kuti aye asambe. Babombi bakue lubaali baenda mumbali mwenzi, mukazyana mwina likolo waamwene mpuuto mu matete. Waatumine mubombi wakue kuti aye aitwame ni kumuleetela.

6 Mukazyana mwina likolo lu-aatupukwile mpuuto ni kumonamo mwana mwalalume walimukulila, waamunvwiliile nkumbu. Mukazyana mwina likolo waalandile nangue, "Ozu mwana apalile kuba mwana mwina Baebrania."

7 Nkaziize kwa ozo mwana waamwipuziizie mwina Farao nangue, "Kuti naya kukukebela mwanakazi Muebrania wakuti aye wakonsiizia ozu mwana?"

8 Mukazyana mwina likolo waamwasukile, "Endo umukebe." Nkaziize kwa ozo mwana waile kumutwama nghina wa ozo mwana.

9 Mwina likolo waamwanine nghina wa ozo mwana nangue, "Twama mwana ozu uye wanhonsiizia, nakaba kuya nakusazia nsazio

yobe.” Kupwako, nghina wamutwama ozo mwana ni kubamba kumonsia.

¹⁰ ☆Mwana lu-aakulile, nghina wa ozo mwana waamubweziizie kuli mukazyana mwina Farao, ni ye waaamwalwile nga mwana wakue. Mukazyana mwina Farao waalandile evi, “Namufumia mu menda,” ni pakako ndikumwinika Musa.

Musa wabutukila ku Midiani

¹¹ ☆Pa kyamba kya myaka, Musa wasyakulile, waile kupempula Baebrania nakue ni kumona vibaali babombiiwa kibombobombe. Mu kupempula kwakue, waamwene Muebrania nakue walimukuumua na Mumisri.

¹² Musa lu-aakentele koku ni koku kuti asininkizie nangue tamwenue na muntu, waamwipaile ozo Mumisri ni kumufiika mu musenga.

¹³ Busiku bwaakonkelepo Musa lu-aile kupempula paakale Baebrania nakue, waamwene Baebrania babili balalume balimukulua. Musa waamwanine olia waali waluviizie nangue, “Ewe, ulimukuuminaki Muebrania nobe?”

¹⁴ Olia waali waluviizie waalandile evi, “Nani wakikubiika kuba kateeka ni mupinguzi wetu? Ulimukukeba kungipaya nga viwakiipaya olia Mumisri lukeele?” Ni pakako Musa waatii-nine walanda nangue, “Kisinka mulandu unkitile umanikile.”

¹⁵⁻¹⁶ ☆Farao lu-aunvwile nangue Musa wakiipaya Mumisri, waali wasyakambila kumwipaya Musa. Inzi Musa waamubutukile Farao ni kuya

☆ **2:10 2:10:** Mii 7.21 ☆ **2:11 2:11:** Bae 11.24; Mii 7.23-28

☆ **2:15-16 2:15-16:** Mii 7.29; Bae 11.27

mu kyalo kya Midiani. Lu-aafikile ku kekio kyalo, waile kwikala mumbali kiina kya menda. Kwaali banakazi kilooba bena kitambua wa ku Midiani, babo baile ku kiina kya menda ku kutapa menda a kubiika mu mukondo kuti banwinsie mikooko yakua sibo.

¹⁷ Kwaali basungi bamo ba mikooko baizile kubakumba, inzi Musa waabasakiile ni kubakwasia kunwinsia mikooko yabo.

¹⁸ Lubaabweleele kuli sibo Yetoro,* sibo waabepuziizie nangu, “Ale lelo kimusikokweleele ni kiki?”

¹⁹ Ni bo baamwasukile evi, “Basungi lubaizanga kutukumba, Mumisri umo waizanga kutusakila. Kabili watutapilanga menda etu ni menda a kunwinsia mikooko yetu.”

²⁰ Sibo Yetoro waabeepuziizie baana bakue banakazi nangu, “Ale ozo muntu ali pi? Mwamusi-ilangaki? Endo mumukuute eze tulie nakue.”

²¹ Musa waawamiinue kwikala koko pamo ni Yetoro. Yetoro waufizie mwana wakue mwanakazi kuli Musa. Ozo mwanakazi waali wakuutua Sipora.

²² Sipora lu-aavyele mwana mwalalume, Musa waamwinikile Gershomu† walimukulanda nangu, “Nakyaluka mweni mu kyalo kya bweni.”

²³ Pa kyamba kya nsiku ingi, likolo wa ku Misri waafwile. Baizraeli baatwaliliile kulila na bulanda bwa mu buzia ni kuya baitendooka mpaka ni Leza waunvua malilo abo.

* **2:18 2:18** Yetoro: Leli liina bange balibakuuta Reueli † **2:22 2:22** Gershomu: Leli liina lililyaunvwika nga lya mu Kiebrania. I kulanda nangu “mweni.”

24 ✧ Leza lu-aunvwile malilo abo, waalanga-keene kipingo kyakue ki-aapingheene na Abrahamu, ni Izaaki pamo ni Yakobo.

25 Leza waamwene Baizraeli vibaali baema. Ni pakako, waabonvwiliile nkumbu.

3

Leza wamukuuta Musa

1 Busiku bumo Musa lu-aali wasunga mikooko yakua sevyala Yetoro, kitambua wa ku Midiani, Musa waalombwele mikooko ni kuitwala lya ku mboosi ya kaseeba, waya kufika ku Horebu lupili lwakua Leza.

2 ✧ Koko i kwaamumonekeele malaika wakua Yawe wali nga libeebe lya mulilo mu kavuule. Musa waakentele ni kupapa kumona kavuule kalimukuleema mulilo inzi tekuuba kazia.

3 Ni pakako, Musa waalangakeene walanda nangue, “Ale kaka kavuule kikasilimukuziila ni kiki! Kansi n'mpalamenke n'mone keki kintu kya kupapia.”

4 Yawe lu-aamwene Musa waya wapalama kuti akentesie, lizui lyakua Yawe lyaunvwikile mu kavuule lyakuuta, “Musa! Musa!”

Musa waiteebe nangue, “Ne ono pano.”

5 Yawe waamwanine nangue, “Tekupalama pano. Vuula nkwabilo yobe, pantu wimeene pa kifuka kizuuke.”

6 Kabili waalandile evi, “Nene ndi Leza wakua so, Leza wakua Abrahamu, wakua Izaaki, ni wakua Yakobo.” Kupwako, Musa waikupa pa menso akue pantu waatiinine kumukenta Leza.

⁷ Yawe waalandile nangue, “Namona lyemo lya bantu bane bali mu Misri, kabili naunvua malilo pa mulandu wa kwemiiwa na bakulu ba buzia. Kisinka nabonvwila nkumbu.

⁸ Ni pakako, nakooka kuti n'mbapususie mu maboko a Bamisri, n'mbafumie mu kekio kyalo, n'mbasezie ni kubatwala mu kyalo kiweme kyatanine, kyalo kiizuzimo mabeele ni kapelo, momo mwiikele Bakanaani, ni Bahiti, ni Bamarori, ni Baperizi, ni Bahivi, pamo ni Bayebusi.

⁹ Kisinka naunvua malilo a Baizraeli, kabili namona lyemo libeemiiziwe na Bamisri.

¹⁰ Ni pakako, nakutuma kuli Farao kuti uye ufumie bantu bane, Baizraeli, kufuma mu Misri.”

¹¹ Inzi Musa waamukanzile Leza waamwana, “Kubako nene ndi ni wakuti aye kuli Farao ni kufumia Baizraeli mu Misri?”

¹² Leza waamwanine nangue, “Kisinka ndikuya nali pamo nobe. Kalangi kawakaba kusininkiziiziako nangue nkutumine ni kaka: Pa kyamba kya kufumia bantu mu Misri, mwakaba kun'mpupila pa lono lupili.”

¹³ ✧ Inzi Musa waamukanzile Leza nangue, “Ale kine nkabe kuya ku Baizraeli ni kubaana nangue, ‘Leza wa babikolue benu i wantuma kuli mwe-mue,’ Ni bo kine bakangipuzie nangue, ‘Ozo Leza Liina lyakue nani?’ Nakaba kubaanaki?”

¹⁴ ✧ Leza waamwasukile Musa nangue, “Ndi olia Ndi. Evi i vyakuti uye ubaane Baizraeli

nangue, ‘Olia aliwakuutua NDI* i antumine kuli mwemue.’”

¹⁵ Kabili Leza waamwanine Musa nangue, “Baane Baizraeli nangue, ‘Yawe Leza wa babikolue benu, Leza wakua Abrahamu, Leza wakua Izaaki, ni Leza wakua Yakobo, i-antumine kuli mwemue.’ Leli i Liina lyane muyayaya. Ni evio i vinaakaba nalangulukua na nvyalo yonse.

¹⁶ Endo ukolonghanie masiiko a Baizraeli ni kubaana nangue, ‘Yawe Leza wa babikolue benu, Leza wakua Abrahamu, wakua Izaaki, ni wakua Yakobo, wakin'monekela wanghana nangue kisinka amikentele ni kumona vimulimukwemiwa mu Misri.

¹⁷ Namilaya nangue naakamifumia mu lyemo lya mu Misri nkamisezie ni kumitwala mu kyalo kya Bakanaani, ni Bahiti, ni Ba-amori, ni Baperizi, ni Bahivi, pamo ni Bayebusi, kyalo kiizuzimo mabeele ni kapelo.’

¹⁸ “Masiiko a Baizraeli akaba kukunvua. Wewe pamo ni masiiko a Baizraeli mupalile kuya kuli likolo wa ku Misri ni kumwana nangue, ‘Yawe Leza wa Baebrania waakitumonekela. Kansi twakulomba utuleke tuye mu kaseeba lwendo lwa nsiku itatu kuti tuye twelele ngelelo kuli Yawe Leza wetu.’

¹⁹ Inzi n'manine nangue likolo wa ku Misri takaba kumilekeela kuya, anzia mukakita syani, inga sie kine wapatikiziiwa na kuboko kwa maka.

* **3:14 3.14** *ndi olia ndi... NDI; Ao Naakaba olia naakaba ... NAAKABA.* “Ndi” Leli liina i kulanda nangue Yawe. Leli liina lili mu Kiebrania, lipilibwilue Yehova. Mu bwaluzi bunge leli liina li-imaniineko “MULOPUE” Mu malembo akata, kukonkana ni mwabombiizia ndimi inge.

²⁰ Anzia kikaba evio, nakaba kukanda Bamisri na bipezia maano binakaba kukita pali bene, mane pa kyamba akabe kumilekeela kuya.

²¹ ☆“Nakaba kulengia Baizraeli kutonua na Bamisri, ni musita wa kuya kwenu, temukaya tonte.

²² Kubalua mwanakazi Muizraeli waakamulomba mwanakazi Mumisri u-apalameene nakue ni mweni wa mu nghanza yakue kuti amupeeleko bifwanizio bya mutofue, ni bya oro, ni ngubo, bebio bimwaakabavwika baana benu balalume ni banakazi, ni mwe mwaakatwama bunonsi bwa Bamisri.”

4

Leza wamupeela Musa buvinde bwa kukita bipezia maano

¹ Inzi Musa waamukanzile Leza paakale walandana nangu, “Ale kyaakaba syani kine masiiko a Baizraeli aya kukaana kungitabila ao kunghunvua ni kunghana nangu Yawe takikumonekela?”

² Yawe waamwipuziizie nangu, “Ukweteki ku minue yobe?”

Wa-asukile evi, “Nkwete kabango.”

³ Inzi Yawe waamwanine nangu, “Pooza kabango pansi.” Musa lu-aapoozele pansi, kabango ka-alukile kizoka, ni Musa waiseeluka.

⁴ Kupwako Yawe wamwana Musa nangu, “Ale olola kuboko kobe ukwate ku mukila.” Musa waolola kuboko kwakue, wakikwata, ni kyo kyaaluka kabango paakale mu minue yakue.

⁵ Leza waamwanine Musa nangue, “Kaka kalangi i kakuti ukakite pakuti bakabe kwitabila nangue ne Yawe Leza wa babikolue babo, Leza wakua Abrahamu, Leza wakua Izaaki, ni Leza wakua Yakobo nakikumonekela.”

⁶ Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Ale biika kuboko kobe mu nkanzu lya pa nkulo yobe.” Musa waabiikile kuboko kwakue mu nkanzu lya pa nkulo yakue. Lu-aafumiiziemo, kuboko kwa-alukile ni tembue ni kusweta nga kibue.

⁷ Yawe waamwanine nangue, “Kabili biika kuboko kobe mu nkanzu lya pa nkulo yobe.” Ni ye waabiikile kuboko kwakue mu nkanzu lya pa nkulo yakue. Lu-aafumiiziemo, kuboko kwa-alukile nga vikwaali pa mambo.

⁸ Yawe waamwanine nangue, “Kine tebakaba kukwitabila ao kukunvua pa kapapo ka mambo, bakaba kwitabila pa kapapo ka bubili.

⁹ Kine tebakaba kwitabila totu tupapo tubili, ao kukunvua, wakaba kutapula menda mu Mwenzi wa Nile ni kwitila pansi, ni menda awakaba kutapula mu mwenzi akaba kwaluka mulopa.”

¹⁰ Musa waamupaapaatile Yawe walanda, “We Yawe, nene nsimanine kulanda bwino bwino pantu umanine kisinka nangue kutula musita uwakibamba kulanda na nene, ndinameemeetela.”

¹¹ Yawe waamwipuziizie Musa nangue, “Eba, nani waalengele kanua ka muntu? Nani aliwalengia muntu kulanda ao kuba kameme? Nani aliwalengia muntu kunvua ao kuba mpokoto? Nani aliwalengia muntu kumona ao kuba mpofu? Kubako te nene Yawe?

¹² Ale endo waya, ndikuba nobe mu kulanda, ni kukusambilizia viupalile kulanda.”

¹³ Inzi kabili Musa waamupaapaatile Yawe walanda, “We Yawe nakupaapaata utumeko sie unge.”

¹⁴ Yawe waamufitiilue Musa walanda nangu, “Eba, kubako wewe teuli na mukuluubo Haruni wa mu mukowa wa Balawi? N'manine nangu wene kuti walanda bwino. Ni evi vyenka alimukwiza kusaakaana nobe, musita u-alikukumona alikuwaminua.

¹⁵ Wewe ulikuyawalanda nakue ni kubiika twebu mu kanua kakue. Mwe babili nakaba kumikwasia kulanda, nene nakaba kumisambilizia kimupalile kukita.

¹⁶ Haruni i wakaba kuya wakulandila ku Baizraeli pantu i wakaba kuya wali kanua kobe. Wewe wakaba kuya wali nga Leza kuli wene mu kumubwila bi-upalile kulanda.

¹⁷ Twama kaka kabango mu minue yobe evi uye wakabombia kukitilako toto tupapo.”

Musa wabwelela ku Misri

¹⁸ Musa i lu-aabwelele kuli sevyala Yetoro ni kumwana nangu, “Nakupaapaata un'mpeelee nsambu ya kubwelela ku lupua lwane luli mu Misri, pantu nsimanine kine bakikosele.” Yetoro waamwasukile evi, “Kili sie bwino, ale iilapo bwino.”

¹⁹ Musa lu-aali wakili mu kyalo kya Midiani, Yawe waamwanine nangu, “Bwelela ku Misri pantu balia baali baumiine kukwipaya bakifua.”

²⁰ Kupwako, Musa wamutwama mukazi ni baana bakue balalume, wabasezia pa punda ni

kubwelela ku kyalo kya Misri, watwama ni kabango kabiikiluemo buvinde na Leza* mu minue yakue.

²¹ Yawe waamwanine Musa nangue, “Paukaba kubwela ku Misri, ukabe kuya kukita tupapo tonse ntanzi yakua Farao na buvinde bunakikupeela. Inzi nakaba kukosia mutima wakue, evi tekuti akabe kulekeela Baizraeli kuya.

²² Kabili ukabe kumwana Farao nangue ne Yawe nalanda evi, ‘Izraeli i mwana wane mwalalune, kabili i libeli wane.

²³ ✧ Nakwana umuleke mwana wane kuti aye an'mpupe. Kine wamukaanina kuya, nakaba kwipaya mwana mwalalume, libeli obe.’ ”

²⁴ Musa ni lupua lwakue lubaali bakili mu nzila balimukuya ku Misri, baafikile pa nghanda ya bweni pakuti balaale. Musita wa busiku, Yawe waile pali Musa wakebele kumwipaya.

²⁵⁻²⁶ Sipora muka Musa waabuulile libue litwile, wamuteeta yando mwana wakue mwalalume ni kupooza mpapa ku makasa† akua Musa walimukulanda evi, “Kisinka wewe uli syabuinga wa mulopa kuli nene.” Ni pakako, Yawe taamukitiile Musa kintu kibiipile. Sipora waalandile evi, “Wewe uli syabuinga wa mulopa pa mulandu wa kuteeta yando.”

²⁷ Yawe waamwanine Haruni nangue, “Endo usaakaane ni Musa mu kaseeba.” Haruni waile

* **4:20 4.20** *kabango kabiikiluemo buvinde na Leza Kabango kakua Leza* ✧ **4:23 4.23:** Kuf 12.29 † **4:25-26 4.25-26** *makasa:* Aza malembo ku “makasa” ku bange bobu ni bulanzi bwa mukinzi pasili kuzimbula bya nvwalo.

kusaakaana nakue ku lupili lwakua Leza ni kumukumbatila.

²⁸ Musa waamwanine Haruni twebbo tonse tu-aatuminue na Yawe kuti alande, kabili waamwanine tupapo tu-aali wa-aninue kukita.

²⁹ Kupwako, Musa ni Haruni baya mu Misri, bakolonghania masiiko onse a Baizraeli.

³⁰ Haruni waabaanine twebbo tonse twakua Yawe twa-aninue Musa, waakitile tupapo ntanzi ya bantu,

³¹ ni bo baazumiine. Kabili lubaunvwile nangue Yawe waali wapoozele maano ku Baizraeli ni kumona lyemo lyabo, baakontamikile mitue yabo ni kumupupa.

5

Musa ni Haruni ntanzi yakua likolo Farao

¹ Pa kyamba kya kulanda ni masiiko a Baizraeli, Musa ni Haruni baile kumwana Farao nangue, “Yawe Leza wa Baizraeli walanda evi, ‘Baleke bantu bane baye bankitile nsikunkulu mu kaseeba.’”

² Farao waalandile nangue, “Eba, ozo Yawe nani wakuti nghunvue lizui lyakue ni kumwitabizia kuti ndekeele Baizraeli baye? Ozo Yawe nsimumanine, kabili nsivinda kwitabizia kulekeela Baizraeli baye.”

³ Musa ni Haruni baalandile evi, “Leza wa Baebrania wakitwana twize kuli wewe. Ale twitabizie tuye lwendo lwa nsiku itatu mu kaseeba, evi tuye tumwelele Yawe Leza wetu ngelelo akeeza kutwipaya na kimina kya malwele ao na bului.”

⁴ Inzi likolo wa ku Misri wa-anine Musa ni Haruni nangue, “Ni kiki kimwakeba kufumiizia bantu ku miilo yabo? Bwelele ku miilo yenu.”

⁵ Kabili Farao waalandile nangue, “Baba bantu bavula kukila Bamisri, ale kimulimwakebela baba bantu batuuzie ni kiki?”

⁶ Bobo bwenka busiku Farao waakuutile bakulu ba Bamisri pamo ni nombozi ya bazia wabaana nangue,

⁷ “Kutula lelo tekuli kupeela bantu bikusi bya kukitilako mabiliki nga vimulimwakita. Baleke baye baikebele bo bene.

⁸ Inzi bakinkizie sie kukita mabiliki ni kuku-mania mpendua yenka elia pasili kukeefiapo ata limo, pantu baba bantu ni bananghani. Ni pakako i kibalimukunghemiizia balimukulanda nangue, ‘Twitabizie tuye tumwelele Leza wetu ngelelo.’

⁹ Kizie kupeela baba bantu miilo ikolele, evi basulwile ni kulekela kutwilizia twebu twa bufi.”

¹⁰ Kupwako, bakulu ba Bamisri pamo ni nombozi ya bazia babaana Baizraeli nangue, “Farao walanda nangue nsikiya namipeela bikusi.

¹¹ Endo mwaye mwikebele mwe bene koko kumulikuya kubisangila. Inzi mupalile kukita mpendua ya mabiliki nga mumulimwakitila lyonse.”

¹² Ni pakako, bantu baasalagheene mu Misri mu kukeba bikusi bya kukitilako mabiliki.

¹³ Banombozi ba bazia baabakonkobeziize babaana nangue, “Fikilizie mpendua ya mabiliki nga vimwaali mwakita kubalua busiku lutwaali twamipeela bikusi.”

¹⁴ Bakulu ba Bamisri baatendekele kuuma banombozi ba bazia ba Baizraeli koku balimukubeepuzia nangue, “Ni kiki kyakilengia lukeele ni lelo tekuti mukumanie mpendua ya mabiliki nga vimwakiba mwabomba ku mambo?”

¹⁵ Ni pakako, banombozi ba bazia ba Baizraeli baile kumupaapaata Farao balanda nangue, “Wakitilaki evi ku fwe babombi bobe?”

¹⁶ Fwefue tetukilimukupeelua bikusi, inzi tulimukwanua tukumanie mpendua ya mabiliki ni kuya twaumua. Keki te kilubo kyetu, inzi ni kilubo kya bantu bobe.”

¹⁷ Inzi Farao waalandile nangue, “Mwe bananghani! Kisinka muli bananghani, kabili i kimulimukulandila nangue, ‘Twitabizie tuye tumwelele Yawe ngelelo.’

¹⁸ Ni evi vyenka bwele muye mubombe! Tekuli muntu alikumipeela bikusi, inzi mupalile mukumanie mpendua yenka elia ya mabiliki amulimwakita kubalua busiku.”

¹⁹ Kupwako, banombozi ba bazia ba Baizraeli baisanga kuba mu bwavia bukata pantu baabaanine nangue, “Tekuli kutuuzia ata kaniini kine temunakumanienke mpendua ya mabiliki amulimwakita kubalua busiku.”

²⁰ Lubaafumine ku kipango kyakua Farao, baile kusaakaana ni Musa pamo ni Haruni baali babapembeele panze.

²¹ Kupwako, bamwana Musa ni Haruni nangue, “Yawe amipingule ni kumikanda, pantu mwakitulengia kukendua na Farao ni babombi bakue, kabili mwakilengia batendeke kutwipaya.”

Musa wamwitendokela Yawe

22 Musa waile paakale kuli Yawe ni kumwana nangu, “We Yawe, wakitilaki bobu bwavia pa baba bantu bobu? Ale wakintuminaki kono?”

23 Pantu kutula busiku bunakingila kwa Farao ni kumwana biwanganine, kuleetele bwavia bukata ku bantu bobu, kabili teukitilepo kantu ka kulanga nangu waakabapusia!”

6

1 Inzi Yawe waamwanine Musa nangu, “Wewe wakaba kumona vinakaba kumukitila Farao, pantu nakaba kumupatikizia na maka ane kuti akabe kubetabizia kuya. Kisinka Farao wakaba kubakumba mu kyalo kyakue.”

Leza wamukuuta Musa paakale

2 ☆ Kabili Leza waamwanine Musa nangu, “Nene ndi Yawe.

3 Naifyulile kuli Abrahamu, kuli Izaaki ni Yakobo, nga Leza wa Maka onse, inzi nsyaifyulile mu Liina Iya bu Yawe kuli bene.

4 Kabili naapingheene nabo ni kubalaya nangu naakabapeela kyalo kya Kanaani, momo mu baali baikeele nga baeni.

5 Nene nakyunvua malilo a Baizraeli kukonkana ni vibalimukupatikiziiwa na Bamisri kubomba miilo ya buzia. Ni pakako, nakilangakana kipingo kinaapingheene nabo.

6 Kansi ana Baizraeli nangu, ‘Nene ndi Yawe, nakaba kumifumia mu mutembo umutwikilue na Bamisri. Nakaba kumifumia mu buzia bubamiteekele, nakaba kubakanda bubi bubi ni kumilubula na maka ane.

☆ 6:2 6.2: Kut 17.1; 28.3; 35.11; Kuf 3.13-15

⁷ Nakaba kumyalula kuba bantu bane. Nene naakaba Leza wenu, kabili mwaakamana nangu nene i Yawe Leza wenu waamifumiizie mu buzia ku Misri.

⁸ Nene naakamitwala mu kyalo kinaamulaile Abrahamu, ni Izaaki pamo ni Yakobo. Keki kyalo naakamipeela kuti kikabe kyenu, pantu nene ndi Yawe.’ ”

⁹ Ni pakako, Musa waabaanine Baizraeli twebu twaalandile Yawe, inzi bene tebaamutwiliziizie pa mulandu wa mutima misa, ni pa mulandu wa buzia bubi bubaali bateekelue.

¹⁰ Yawe i pakumwana Musa nangu,

¹¹ “Endo umwane Farao likolo wa mu Misri abapeele Baizraeli nsambu ya kufuma mu kyalo kyakue.”

¹² Inzi Musa waamwanine Yawe nangu, “Bantu bane tebalimukunghunvua ata kani-ini. Ale Farao kuti wanghunvua syani ne ali-wameemeetela?”

¹³ Yawe i pakumwana Musa ni Haruni palua Baizraeli nangu, “Mwane Farao likolo wa ku Misri afumie Baizraeli mu Misri.”

Babikolue bakua Musa ni Haruni

¹⁴ Babikolue ba mu mikowa ya Baizraeli meena abo ni aza: Bena Rubeni, libeli wakua Izraeli, meena abo ni aza: Hanoki, ni Palu, ni Hesroni pamo ni Karmi. Baba i ba mu lupua lwakua Rubeni.

¹⁵ Bena Simeoni meena abo ni aza: Yemueli, ni Yamini, ni Ohadu, ni Yakini, ni Zohari pamo ni Sauli mwina mwanakazi Mukanaani. Baba i ba mu lupua lwakua Simeoni.

16 ☆Bena Lawi ni baba: Gershoni, ni Kohati pamo ni Merari. Lawi waiketele pa kyalo myaka 137.

17 Bena Gershoni meena abo ni aza: Libni ni Simeji, kukonkana ni mikowa yabo.

18 Bena Kohati meena abo ni aza: Amramu, ni Izihari, ni Hebroni pamo ni Uzieli. Kohati waiketele pa kyalo myaka 133.

19 Bena Merari meena abo ni aza: Mali ni Musi. Baba i babikolue ba mu lupua lwakua Lawi.

20 Amramu waupile nghina senge Yokebedi, ozo waamuvyaliile Haruni ni Musa. Amramu waiketele pa kyalo myaka 137.

21 Bena Izihari meena abo ni aza: Kora, ni Nefegi pamo ni Sikiri.

22 Bena Uzieli meena abo ni aza: Misaeli, ni Elizafani pamo ni Sitiri.

23 Haruni waupile Eliseba mwina Abinadabu, nkaziize kwa Nasoni. Eliseba waavyele Nadabu, ni Abihu, ni Eleazari pamo ni Itamari.

24 Bena Kora meena abo ni aza: Asiri, ni Elkana, pamo ni Abiasafu. Baba i babikolue ba mu lupua lwakua Kora.

25 Eleazari mwina Haruni waupile mwanakazi umo wa pa baana bakazyana bena Putieli, ni ye waavyele mwana mwalalume liina lyakue Finehasi. Baba bonse i baali babikolue ba mu lupua lwa Balawi.

26 Haruni ni Musa i ba-aninue na Yawe nangu, "Fumie Baizraeli mu kyalo kya Misri bali mu mabumba mabumba."

²⁷ Baba babili, Musa ni Haruni, i baali balanda ni Farao likolo wa ku Misri palua kufumia Baizraeli mu Misri.

Musa ni Haruni bapeelua mulao na Yawe

²⁸ Mu ezio nsiku Yawe lu-aalandile kuli Musa mu kyalo kya Misri,

²⁹ waamwanine nangue, “Nene ndi Yawe. Endo umwane Farao likolo wa ku Misri byonse bindikukwana.”

³⁰ Inzi Musa waamukanzile Yawe nangue, “Nene nsivinda kukita evio pantu ndinameemeetela. Ale ni kiki kilikulengia Farao kuti antwilizie?”

7

¹ Yawe i lu-aamwanine Musa nangue, “Unvua twebu tundikukwana, nene nakubiika kuba nga Leza ntanzi yakua Farao, ni Haruni alikuba kabika obe.

² Ulikumwana Haruni byonse bindikukwana, ni ye alikumwana Farao etabizie Baizraeli bafume mu kyalo kyakue.

³⁻⁴ ☆ Inzi nakaba kufinia mutima wakua Farao, kabili anzia kine nakaba kukila kukita tupapo twane mu kyalo kya Misri, Farao takaba kumyunvua. Ni pakako, nakaba kulanga maka ane pa kyalo kya Misri ni kufumia bantu bane, Baizraeli, mu Misri na tupapo tukata.

⁵ Musita unakaba kulangisia tupapo twane pa kufumia Baizraeli, Bamisri i pa bakaba kumana nangue nene ndi Yawe.”

⁶ Kupwako Musa ni Haruni bakita nga muba-aniinue na Yawe.

⁷ Pa ozo musita ubaalandile ni Farao, Musa waali na myaka 80, ni Haruni waali na myaka 83.

Kabango kakua Haruni

⁸ Kabili Yawe wa-anine Musa ni Haruni nanguye,

⁹ “Kine Farao akabe kumyana kukita kapapo ka kusininkizia, ukabe kumwana Haruni akabe kubuula kabango kakue ni kukapooza pansi ntanzi yakua Farao, ni ko kakaba kwaluka kizoka.”

¹⁰ Musa ni Haruni i lubaingiile kuli Farao ni kukita nga muba-aniinue na Yawe. Haruni waapoozele kabango kakue pansi ntanzi yakua Farao, ni ntanzi ya babombi bakue, ni ko kaalukile kizoka.

¹¹ Kupwako, penka papo Farao wakuuta kale bantu bakue ba mulangue ni bandozi pamo ni banghanga ba mu Misri beze bengile. Ni bo baakitile evio vyenka mu bunghanga bwabo.

¹² Bonse baapoozele tubango twabo pansi, ni to twa-alukile bizoka. Inzi kabango kakua Haruni kaatelekele tubango twabo.

¹³ Anzia kyaali evio, Farao waali watwaliliile sie kufinia mutima, ni ye taabatwiliziizie nga mwaalandiile Yawe.

Bimina lyanondo byaponena mu kyalo kya Misri

Kimina kya mambo: Mulopa

¹⁴ Kupwako Yawe wamwana Musa nangu, “Mutima wakua Farao ufinine, ni ye wakaana kwitabizia Baizraeli kuti baye.

¹⁵ Kansi lukeele lukeelekeele, Farao pa-akaba kuya waya ku menda, ukabe kuya kwimana kumbali Mwenzi wa Nile kuti ukabe kusaakaana nakue watweme ni kabango mu minue yobe, kabango kalia kakyaluka kizoka.

¹⁶ Mane ukabe kumwana nangu, ‘Yawe Leza wa Baebrania wakintuma kuli wewe kuti ubaleke Baizraeli baye ban'mpupe mu kaseeba. Inzi ni lenu kumo teunaunvue.

¹⁷ ✧ Ni pakako, ulikumwinika nangu Yawe nani. Ndikuuma pa menda a mwenzi na kaka kabango, ni menda onse alikwaluka mulopa.

¹⁸ Masabi ali mu mwenzi alikufua, mwenzi ulikununka, ni Bamisri balikwandua kumina menda a mwenzi.’ ”

¹⁹ Kabili Yawe waamwanine Musa nangu, “Mwane Haruni nangu, ‘Buula kabango kobe ni kuolwela kuboko pa menda a mu Misri: Pa myenzi yabo, ni pa twezi twabo, ni pa biina byabo bya menda, ni pa biziba byabo byonse bya menda, ni menda alikwaluka mulopa. Ozo mulopa wakaba kuya wali mu kyalo kyonse kya Misri, mu bibaya ni mu ngeso.’ ”

²⁰ Ni pakako, Musa ni Haruni baakitile nga muba-aniinue na Yawe. Haruni waalendwile kabango ni kuuma pa menda a mwenzi ntanzi yakua Farao ni ntanzi ya babombi bakue. Menda onse a mwenzi a-alukile mulopa.

²¹ Masabi aali mu mwenzi aafwile. Mwenzi waanunkile, ni Bamisri ba-andilue kumina

menda a mwenzi. Mulopa waakumeene mu kyalo kyonse kya Misri.

²² Inzi banghanga ba mu Misri ni bo baakitile evio vyenka mu bunganga bwabo. Farao waatwaliliile kufinia mutima, kabili taamutwiliziizie Musa ni Haruni nga mwaalandiile Yawe.

²³ Farao waabweleele ku nghanda yakue pasili kupoozako maano ku bintu byaakitikile.

²⁴ Bamisri bonse i lubaimbile biina bya menda mumbali Mwenzi wa Nile evi bapate menda a kumina pantu ba-andilue kumina menda a ozo mwenzi.

²⁵ Paapitile nsiku kilooba menda a mwenzi ainoonekele na kekio kimina.

8

Kimina kya bubili: Byula

¹ Kabili Yawe waamwanine Musa nangu, “Endo umwane Farao nangu Yawe walanda evi, ‘Baleke bantu bane baye, evi bakabe kun’mpupa.

² Kine ulikukaana, ndikukanda kyalo kyobe kyonse na kwizuziamo byula.

³ Mu Mwenzi wa Nile mulikwizula byula, ni byo bilikwingila mu nghanda yobe, ni mu muputule mu-uliwalaala, ni kusela pa bulita bobbe, bilikwingila mu nghanda ya babombi bobbe, ni mu kubalua nghanda ya bantu bobbe, ni mu bipe biuliwa-apikilamo mikate, ni mu bipe byobe bya kukandilamo bunga.

⁴ Byula bilikusela pali wewe, ni pa bantu bobbe, pamo ni pa babombi bobbe bonse.’”

⁵ Yawe i lu-aamwanine Musa amwane Haruni nangu, “Olola kuboko kobe ni kabango kobe pa

myenzi ni pa twezi, ni pa biziba, evi byula bifume ni kukumana pa kyalo kya Misri.”

⁶ Kupwako, Haruni waolwela kuboko kwakue pa menda onse, ni byula byafuma ni kukumana pa kyalo kya Misri.

⁷ Inzi banghanga ni bo mu bunghanga bwabo baakitile evio vyenka. Baaleetele byula pa kyalo kya Misri.

⁸ Pa kyamba, Farao waakuutile Musa ni Haruni ni kupaapaata walanda, “Nandileko kuli Yawe afumie byula pali nene ni pa bantu bane, ni ne ndikubaleka Baizraeli baye, evi bakabe kumwelela Yawe ngelelo.”

⁹ Musa waamwasukile Farao nangue, “Landa we mwine musita un'mpalile kukupepela wewe ni babombi bobbe, ni bantu bobbe, evi byula biloviiwe mu nghanda yenu, bisyalilile sie mu mwenzi!”

¹⁰ Farao waamwanine nangue, “Lukeele.” Musa wa-asukile evi, “Kibe nga muwalandila, evi uye wamanine nangue tekuli unge ali nga Yawe Leza wetu.

¹¹ Byula byakaba kufuma pali wewe, ni mu nghanda yenu, ni pa babombi bobbe, ni pa bantu bobbe. Inzi byakaba kusyalilila sie mu Mwenzi wa Nile.”

¹² Kupwako, Musa ni Haruni bafuma ku kipango kyakua Farao, ni Musa wamulilila Yawe amupususie Farao pa mulandu wa kimina kya byula.

¹³ Yawe waakitile mwaapepee Musa. Waipaile byula byaali mu nghanda ni mu misolo pamo ni mu makaba.

14 Bamisri baatuulikile byula milui milui, ni kyalo kyonse kyaanunkile.

15 Inzi Farao lu-aamwene nangue bapeemako, kabili waafiniizie mutima wakue ni kukaana kutwilizia kuli Musa ni Haruni nga mwaalandiile Yawe.

Kimina kya butatu: Nda

16 Yawe i lu-aamwanine Musa nangue, “Mwane Haruni aolole kabango kakue aume pa lufunko, ni lo lwaluke nda mwaya kyalo kya Misri.”

17 Ni pakako, Musa ni Haruni baakitile nga muba-aniinue na Yawe. Haruni lu-aalendwile kuboko ni kuuma pa lufunko, nda yaakupile ku Bamisri ni ku biteekua byabo. Lufunko lonse lwa mu kyalo kya Misri lwa-alukile nda.

18 Banghanga bakua Farao ni bo mu bunghanga bwabo baeziizie kukita evio, inzi lolo lwendo lwene ba-andilue. Ni pakako, nda yaakupile ku bonse, muntu ni nama.

19 ✧Banghanga baamwanine Farao nangue, “Maka akua Leza i akita evi.” Inzi Farao waafiniizie mutima wakue, kabili taabatwiliziizie nga mwaalandiile Yawe.

Kimina kya buna: Balunzi

20 Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Lukeele ukabe kubuuka paakili ukabe kuya kuli Farao pa-akaba kuya ku menda. Ukabe kumwana nangue Yawe walanda evi, ‘Baleke bantu bane baye ban'mpupe.

21 Kine ukaane kubetabizia kuya, nakaba kukukanda na kukutumina bisepe bya balunzi,

kabili nakaba kubituma pa babombi bobbe, ni pa bantu bobbe, balunzi bakaba kwingila mu nghanda yenu. Mu nghanda yonse ya Bamsiri mwakaba kwizula bisepe bya balunzi pamo ni pansi ponse mu kyalo kya Misri.

²² Inzi bobbe busiku kyalo kya Goseni kikeeleemo bantu bane nakaba kukikingilila. Momo mwene temukaba bisepe bya balunzi. Ni pakako, mwakaba kumana nangue ne Yawe ndimukubomba mu keno kyalo.

²³ Kabili nakaba kubiika bupusano pakati ka bantu bane ni pakati ka bantu bobbe. Kaka kalangi kakaba kukitika lukeele.’ ”

²⁴ Ni Yawe waakitile mu-aalandiile. Bisepe bikata bya balunzi byaazoomokeele mu nghanda yakua Farao, pamo ni mu nghanda ya babombi bakue. Kyalo kyonse kya Misri kyainoonekele na bisepe bya balunzi.

²⁵ Farao waakuutile Musa ni Haruni. Waabaa-nine evi, “Ale endo mumwelele Leza wenu ngelelo. Inzi mumwelele sie mu keno kyenka kyalo.”

²⁶ Inzi Musa waamwasukile nangue, “Bila, tetuvinda kukita evio! Pantu kine twamwelela Yawe Leza wetu ngelelo, tulikukita mufuupula ku Bamsiri, kine batumona twaelela ngelelo imwenekele yali mufuupula ku Bamsiri, balikututoota mabue.

²⁷ Fwefue tupalile kuya lwendo lwa nsiku itatu mu kaseeba, kuya kumwelela Yawe Leza wetu ngelelo nga vi-akitwana.”

²⁸ Farao waalandile nangue, “Ndikumileka muye mu kaseeba kuti muye mumwelele Yawe

Leza wenu ngelelo, inzi tekuye kulepeesie. Muye mun'mpepeleko ni nene wenka.”

²⁹ Musa waamwasukile evi, “Evi vyenka vinsyali nafuma pano, ndikuya kukupepela kuli Yawe evi lukeele bisepe bya balunzi bikabe kufuma pali wewe, ni pa babombi bobbe, pamo ni pa bantu bobbe. Inzi we Farao nakusoka tekuti utubeepe paakale, kabili tekukaana kwitabizia bantu baye bamwelele Yawe ngelelo.”

³⁰ Kupwako, Musa wafuma mu nghanda mwa Farao, waya kumupaapaata Yawe.

³¹ Yawe waakitile mwaapaapaatiile Musa. Waafumiizie bisepe bya balunzi pali Farao, ni pa babombi bakue, pamo ni pa bantu bakue. Tapaali ata lunzi umo waasyelepo.

³² Inzi Farao waafiniizie mutima paakale ni kukaana kwitabizia kuti baye.

9

Kimina kya busaano: Kufua kwa biteekua

¹ Kabili Yawe waamwanine Musa nangu, “Endo umwane Farao nangu Yawe wa Baebrania walanda evi, ‘Baleke bantu bane baye ban'mpupe.

² Pantu kine wabakakatila ni kukaana kubaleka baye,

³ nakaba kukukanda na kuleeta kimina kya nfua pa biteekua byobe: Pa farasi ni pa punda, pa nghamia ni pa nghombe, pamo ni pa mikooko ni pa mbuzi.

⁴ Inzi nakaba kulekenkania paakale pakati ka biteekua bya Baizraeli ni pakati ka biteekua bya

Bamisri. Tepali nama wa pa Baizraeli wakaba kufua.’ ”

⁵ Yawe waabiikile musita walanda nangue, “Lukeele i musita unakaba kukitilapo keki kintu mu Misri.”

⁶ Ni kiine kukeele lwakue lukeelekeele Yawe waakitile mu-aalandiile. Nama yonse ya Bamisri yaafwile. Inzi pa nama ya Baizraeli tepaafwile ata umo.

⁷ Farao i lu-aatumine babombi bakuya kuke-belezia palua nama ya Baizraeli. Waizile kub-wilua nangue pa nama ya Baizraeli tepaafwile ata umo. Anzia kyaali evio, Farao waali wat-waliliile sie kufinia mutima ni kukaana kubaleka Baizraeli baye.

Kimina kya mutanda: Bipute

⁸ Yawe wa-anine Musa ni Haruni nangue, “Bu-ule mito linsue limo mu kikuka, kusyali Musa aulwile mito mu muulu ntanzi yakua Farao.

⁹ Mito yaakaba tunkolopiilo twaakakumana pa kyalo kyonse kya Misri, ni yo yaakaaluka bipute byaakamena ku muntu ni ku nama mu kyalo kyonse kya Misri.”

¹⁰ ☆Ni pakako, baabuulile mito ya mu kikuka kya mulilo ni kuya kwimana pa ntanzi yakua Farao. Musa waulwile mito mu muulu, ni yo ya-alukile bipute byaamenene ni kwaluka bilonda pa bantu ni pa biteekua.

¹¹ Banghanga ba-andilue kwimana pa ntanzi yakua Musa pantu ni bo baamenenue na bipute pamo ni Bamisri bonse.

12 Inzi Yawe waafiniizie mutima wakua Farao, ni ye taamutwiliziizie Musa ni Haruni nga mwaninue Musa na Yawe.

Kimina kya kilooba: Nvula ya kibue

13 Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Buuka paakili lukeelekeele uye wimane pa ntanzi yakua Farao ni kumwana nangue Yawe Leza wa Baebrania walanda evi, ‘Baleke bantu bane baye ban’mpupe.

14 Kine teukitile evio, lono lwendo nakaba kumikanda bonse. Wewe ni babombi bobbe pamo ni bantu bobbe. Upalile kumana nangue mu byalo byonse temuli unge ali nga nene.

15 Pantu evi nga nsisyakukandile pamo ni bantu bobbe na kimina, kabili nga teusyaloviiziwe pa kyalo.

16 ✧ Inzi n'milekeleele kuba bakose pa mulandu wakuti musininkizie vili maka ane, ni Liina lyane limanike mwaya kyalo.

17 Ni evi nsimwene kiulimukwitantamwina pa bantu bane pasili kubaleka baye.

18 Ni pakako, lukeele pa ono wenka musita nakaba kunokia nvula ikata ya kibue isinanokepo kutula kulengua kwa kyalo kya Misri mpaka lelo.

19 Kansi lenga wane babombi baye bengizie nama yobe mu nghanda, pamo ni byonse biuli nabio mu makaba, pantu kubalua muntu, ni nama ozo wakaba kusangililua ku makaba pasili kusungua mu nghanda, nvula ya kibue yakaba kumunoka ni kumwipaya.’ ”

²⁰ Mubombi wa pa babombi bakua Farao, ozo waapoozele maano ku keebo kakua Yawe, waingiziizie babombi bakue pamo ni nama yakue mu nghanda.

²¹ Inzi olia asyaapoozele maano ku keebo kakua Yawe, waalekeleele babombi bakue ni nama yakue ku makaba.

²² Kabili Yawe waamwanine Musa nangu, “Olola kuboko kobe mu muulu evi nvula ya kibue inokele mu kyalo kyonse kya Misri, pa bantu, ni pa biteekua pamo ni pa bilimbua byonse bya mu makaba.”

²³ Musa lu-aolwele kabango kakue mu muulu, Yawe waatumine mitukumo ni nvula ya kibue, ni nkuba yaaponeene pansi. Ni pakako, Yawe waanokiizie nvula ya kibue yakilile kubiipa mu kyalo kyonse kya Misri.

²⁴ ✧Ezio nvula ikata ya kibue yaali yalimo mitukumo ni bimpenimpeni, yaali teinanokepo kutula kutendeka kwa ntundu mu kyalo kyonse kya Misri.

²⁵ Ezio nvula ya kibue yaanokele, yainoonene kubalua kantu kaali kali mu makaba a mu kyalo kyonse kya Misri ni bantu pamo ni nama. Ezio nvula yainoonene bilimbua byonse bya mu makaba ni kutyona bimuti byonse.

²⁶ Inga sie mu kyalo kya Goseni kyaali kyalimo Baizraeli, i musyaanokele nvula ya kibue.

²⁷ Pa kyamba, Farao waatumine muntu wa kuya kukuuta Musa ni Haruni. Waabaanine evi, “Lono lwendo naluvia. Yawe ni mulunghami, nene ni bantu bane tuluviizie.

²⁸ Mupaapaate Yawe pantu ezi mitukumo ni nvula ya kibue byakila. Nene ndikumileka muye evi tekuti mutwalilile kwikala mono mu Misri.”

²⁹ Musa waamwasukile nangue, “Musita undikufuma mu muzi, ndikupepa namulendwiliile Yawe maboko ane, mitukumo ni nvula ya kibue bilikupua pakuti winike nangue Yawe i mwine kyalo.

³⁰ Inzi n'manine sie nangue wewe ni babombi bobe kumunakila Yawe Leza tekunabepo.”

³¹ (Kitani ni nghano ya shairi byainoonenue pantu shairi yaali yasyakosele, ni kitani kyasya-tootele buluba.

³² Inzi nghano ni binge tebyainoonenue pantu byaali tebinakule.)

³³ Kupwako, Musa wafuma kuli Farao ni kuya kunze ya muzi. Musa lu-aalendwile maboko akue kuli Yawe, mitukumo ni nvula ya kibue byaapwile, nvula teyaatwaliliile kabili kunoka.

³⁴ Farao lu-aamwene nangue mitukumo ni nvula ya kibue byapua, waabalile paakale ni kufinia mutima wakue, wene pamo ni babombi bakue.

³⁵ Ni pakako, Farao waafiniizie mutima ni kukaana kubaleka Baizraeli baye baya nga mwaalandiile Yawe kupitila muli Musa.

10

Kimina kya mwanda: Luzie

¹ Yawe i lu-aamwanine Musa nangue, “Endo kuli Farao, pantu nakifinia mutima wakue ni wa babombi bakue pakuti n'mbalangisie tupapo twane pakati kabo,

² evi ukabe wabalondolwela baana bobbe ni benzikulu bobbe bintu binaabakitiile Bamisri nafi-tilue ni vinaalangisiizie tupapo twane pakati kabo, ni mwe mwaakamana nangue nene ndi Yawe.”

³ Ni pakako, Musa ni Haruni baile kuli Farao ni kumwana nangue, “Yawe Leza wa Baebrania walanda evi, ‘Eba, waakaba wakaanakaana sie pasili kunakila kuli nene? Baleke bantu bane baye ban'mpupe.

⁴ Kine wakaana kubalekela kuti baye, nakaba kuleeta luzie lukeele mu kyalo kyobe.

⁵ Lolo luzie lwakaba kukupilila kyalo, ni kyo kyakaba kwanda kumoneka. Lolo luzie lwakaba kulia byonse bisyakiinoonua na nvula ya kibue, lwakaba kulia kubalua kantu kali ku kimuti kilikyamena mu makaba enu.

⁶ Lolo luzie lwakaba kwizula mu nghanda yobe ni mu nghanda yonse ya babombi bobbe pamo ni mu nghanda yonse ya bange Bamisri. Kekio kintu tekinamonekepo ku basiinue ni ku babikolue benu kutula busiku bubabambile kwikala mu keki kyalo mpaka lenu.’” Kupwako, Musa wafuma pali Farao ni kuya.

⁷ Babombi bakua Farao baamwipuziizie evi, “Emwe, kubako ozu muntu waakaba watwaliliile sie kuya wali muteo kuli fwefue? Baleke Baizraeli baye bamupupe Yawe Leza wabo. Kubako teumwene nangue kyalo kya Misri kilimuk-winoonua?”

⁸ Kupwako, Musa ni Haruni bakuutua kuli Farao ni kubaana nangue, “Kuti mwaya kumupupe Yawe Leza wenu. Inzi nghane, ni bani bakaba kuyako?”

⁹ Musa wa-asukile nangue, “Twakaba kuya na balumendo betu ni bakote, baana betu balalume ni banakazi, mikooko ni mbuzi yetu, pamo ni nghombe yetu, pantu tupalile kumukitila Yawe nsikunkulu.”

¹⁰ Farao waabanine mu kapuni nangue, “Yawe abe pamo nenu kine namilekeela kuya ni lupua lweni pantu n'mwene mwali na mapange abi.

¹¹ Nakaana! Inzi pantu i mumwalombelanga, kuti mwaya sie bakulunke kumupupa Yawe.” Kupwako, Musa ni Haruni bakumbua pa ntanzi yakua Farao.

¹² Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Ale olwela kuboko kobe pa kyalo kya Misri, evi luzie lwize pa kyalo kya Misri ni kulia bilimbua byonse bya mu makaba byaasiiluepo na nvula ya kibue.”

¹³ Ni pakako, Musa waolwelele kabango kwakue pa kyalo kya Misri, ni Yawe waabuusiizie mwela wa kufuma ku kabanga, ni o waapuupiile pa kyalo koba konse ni busiku bonse. Musita wa lukeelekeele mwela wa ku kabanga waaleetele luzie.

¹⁴ ✧ Lolo luzie lwaasakukiile kyalo kyonse kya Misri ni kukupa nkendo yonse pantu lwaali lwakilile kuvula. Keki kimina kya luzie lwa ozu musango tekinamonekepo, kabili tekikika-monekapo.

¹⁵ Mu kyalo kyonse kya Misri mwa-alukile nfinzi pantu luzie lwaali lwakupiliile kyalo. Lolo luzie lwaaliile bilimbua byonse pamo ni mazabo onse a ku bimuti byaasyelepo musita waanokele nvula ya kibue. Pa kyalo kyonse kya Misri

tepaasyele lyani libisi lya ku kimuti pamo ni bilimbua bya mu makaba.

¹⁶ Kupwako, penka papo Farao wakuuta kale Musa ni Haruni ni kubaana nangue, “Nene nakibala kuli Yawe Leza wenu ni kuli mwemue.

¹⁷ Ni pakako, ngeleele sie kibalo kyane lono lwendo ni kumupaapaata Yawe Leza wenu afumie keki kimina kya lufu pali nene.”

¹⁸ Kupwako, Musa wafuma pali Farao ni kuya kumupaapaata Yawe.

¹⁹ Yawe ni ye wa-asukile na kubuusia mwela ukata wa kufuma ku mboosi. Ozo mwela waululwile luzie lonse ni kulutwala ku Lyezi lya Kasi. Tekwaali luzie lwaasyele mu kyalo kya Misri.

²⁰ Inzi Yawe waafiniizie paakale mutima wakua Farao. Ni pakako, waakeene kubalekeela Baizraeli kuti baye.

Kimina kya fundi: Nfinzi

²¹ Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Olwela kuboko kobe mwiulu, evi kwaluke nfinzi itikeeme pa kyalo kya Misri, nfinzi ya kuvinda kupaapaatua ni kunvwika.”

²² ☆Ni pakako, Musa waolweleele kuboko kwakue mwiulu. Ni nfinzi itikeeme yaapwile nsiku itatu yakupiliile kyalo kyonse kya Misri.

²³ Nsiku yonse itatu Bamisri ba-andilue kumonana, kabili ba-andilue kuteluluka ponse pa baali. Inzi kisue kyaali kyali sie koko kwaali kwaikееle Baizraeli.

²⁴ Pa mpeleezio Farao waamukuutile Musa ni kumwana nangue, “Endo mumupupe Yawe.

Banakazi ni baana benu kuti mwabatwama, inzi tekutwame mikooko, ni mbuzi pamo ni nghombe.”

²⁵ Inzi Musa waalandile evi, “Wewe upalile kutupeela nsambu ya kutwama nama ya bupe bwa ngelelo ya kumuziziizia Yawe Leza wetu.

²⁶ Fwefue tupalile kuya ni biteekua byetu. Tekuli lubondo lulikusyala pano, pantu pa bebi biteekua i patupalile kufumia nama wa kwelela Yawe Leza wetu, kabili tetumanine kine ni nama wapipo utwaya tumwelele patuya kufika kolia.”

²⁷ Inzi Yawe waafiniizie mutima wakua Farao mpaka wakaana kubaleka Baizraeli kuti baye.

²⁸ Farao waamusasiliile Musa wamwana nangue, “Fuma papa! Endo waya. Tekuti nkakumone kabili, pantu busiku buwaakamona lukebu lwane, waakafua!”

²⁹ Musa waamwasukile nangue, “Walanda kisinka. Nene nsikikaba kumona lukebu lobe.”

11

Musa watubula palua kufua kwa mabeli

¹ Yawe waamwanine Musa nangue, “Kwasyala kimina kimo kinakaba kumuleetela Farao pamo ni bekazi ba mu Misri, mane pa kyamba akabe kumiitabizia kuya ni kumikumbilila sie lonse kufuma pano.

² Ale endo ubaane Baizraeli bonse, balalume ni banakazi, baye balombe bifwanizio bya mutofue, ni bya oro ku Bamisri babapalameene nabo.”

³ Yawe waalengiizie Baizraeli kutonua na Bamisri. Musa ni ye waali wakindamiisie pa

babombi bakua Farao, ni pa bantu bonse ba mu kyalo kya Misri.

⁴ Ni pakako, Musa waamwanine Farao nangu, “Yawe walanda evi, ‘Lelo pakati busiku ndikwiza kupita mu kyalo kyonse kya Misri.

⁵ Musita undikwiza kupita, kubalua libeli ali mu Misri alikufua, kubambila pa libeli obe wa kukupyana pa kitebe kya bukolo, mpaka ku libeli wakua mwanakazi muzia aliwapela nghano. Mabeli onse a biteekua ni o alikufua.

⁶ Mu kyalo kyonse kya Misri mwakaba kuya mwali malilo akata asinaunvwikemo ni asikikonvwikamo.

⁷ Inzi ku Baizraeli tekukaba kunvwika lizui lya kabua ka kuboza Baizraeli, ni ka kuboza nama. Papo i pa mwakaba kwinika Yawe vi-abiiikile bupusano pakati ka Bamisri ni Baizraeli.

⁸ Babombi bobbe bonse bakaba kwiza kun'mpaapaata kuti nfume ni bantu bane, ni ne nakaba kufuma.’ ” Kupwako, Musa wafuma pali Farao ni kuya wakilile kufitua.

⁹ Yawe waamwanine Musa nangu, “Farao wakaba kukaana. Ni pakako, tupapo twane twakaba kutwalilila kukitika mu kyalo kya Misri.”

¹⁰ Musa ni Haruni baakitile toto tupapo tonse ntanzi yakua Farao. Inzi Yawe waafiniizie mutima wakua Farao. Farao ni ye waakeene kwitabizia Baizraeli kufuma mu kyalo kyakue.

12

Pasaka

¹ ✧ Baizraeli lubaali bakili mu kyalo kya Misri,

✧ 12:1 12.1: Bal 23.5; Mpe 9.1-5; 28.16; Mam 16.1-2

Yawe waamwanine Musa ni Haruni nangue,

² “Ono mwezi waya wali mwezi wa mambo pa myezi kuli mwemue, i kulanda nangue mwezi wa mambo wa mwaka kuli mwemue.

³ Ane libumba lyonse lya Baizraeli nangue pa busiku bwa lyanondo bwa ono mwezi, kubalua lupua lukabe kusaakula musoka umo wa mukooko ao wa mbuzi kukonkana ni bwingi bwa bantu ba mu lupua lwakue.

⁴ Kine bantu ba mu lolo lupua baisanga bakeepele, bapalile kwilunda na lunge lupua lwa bantu bakeepele babapalameene nabo, kusyali kukasana nama ubalikuvinda kulia ni kupua.

⁵ Ozo musoka wa mukooko tekuti aye walemeene. Apalile aye wali mpanga wa mwaka umo. Mukabe kubuula pa mikooko ao pa mbuzi.

⁶ Ozo nama mukabe kumusunga mpaka busiku bwa lyanondo ni buna ya ozo wenka mwezi. Kubalua lupua lwa mu Baizraeli lwakaba kusinza nama wabo musita wa kyungulo.

⁷ Bakabuule mulopa ni ku-usuba ku miilimiili ibili ya mumbali mulyango, ni ku bulato bwa pa muulu ku ezio nghanda ya kuliilamo munani wa ozo nama.

⁸ Mu bobo bwenka busiku musita wa busiku, bakabe kwapika bipusa bya ozo nama ni kulia busikunke, bakabe kuliila na kolo pamo ni mukate usiliko ntutumusi.

⁹ Tekuti mukabe kulia minofu ibisi ao ifulumi-iziwe, mupalile sie kwapika byonse, mutue, ni myendo pamo ni bya munda.

¹⁰ Tekuti mukabe kusiapo bya kulia lukeele. Inzi kine bikabe kusyalapo mpaka lukeelekeele,

mukabe kubizizia.

¹¹ Mafunde a kukonka pa kulia bebio bilio ni aza: Mukabe kuya mwaisapile, mwaikakile misipi mu bitungu byenu, mwavwele ni nkwa-bilo yenu ku makasa, mwakwete ni tubango mu minue yenu. Kusyali kulia lubilolubilo. Ezi i yaakaba Pasaka imwaakaba mwankitila nsikunkulu.

¹² “Bobo busiku musita wa busiku, nakaba kupita mu kyalo kyonse kya Misri ni kwipaya mabeli onse alalume a bantu ni a nama. Kabili nakaba kukanda baleza bonse ba mu Misri, pantu nene ndi Yawe.

¹³ Mulopa i wakaba kuya wali kalangi kuli mwemue ka kulanga nghanda imwakaba kuya mwalimo. Musita unakaba kumona mulopa, nakaba kupita peulu pasili kumiinoona lunakaba kuya nakanda kyalo kya Misri.

¹⁴ ☆Bobu busiku bupalile bukabe bwalangu-lukua na nvyalo ya ku ntanzi, kabili bukabe bwali busiku bwa nsikunkulu yakua Yawe kubalua mwaka.” Leli i lifunde lya kubalua nsita.

Nsikunkulu ya mukate usiliko ntutumusi

¹⁵ Yawe waalandile nangue, “Mu nsiku kilooba mwemue mwakaba kuya mwalia mikate isiliko ntutumusi. Busiku bwa mambo bwa mu ezio nsiku kilooba ya nsikunkulu, mukabe kufumia ntutumusi yonse ili mu nghanda yenu. Onse wakaba kulia mukate uliko ntutumusi mu ezio nsiku kilooba ya nsikunkulu, wakaba kufumiiwa mu libumba lya Baizraeli.

☆ **12:14 12:14:** Kuf 23.15; 34.18; Bal 23.6-8; Mpe 28.17-25; Mam 16.3-8

¹⁶ Pa busiku bwa mambo bwa nsikunkulu, kabili ni pa busiku bwa kilooba, bantu bonse bapalile kusunga busiku bwa kulonghana kuzuuke. Mu ezio nsiku tekukaba mwilo waakaba wabombua, inga sie mwilo wa kuteania bilio bya kulia kubalua muntu.

¹⁷ Mukasunge bobo busiku bwa nsikunkulu ya mikate isiliko ntutumusi, evi mukabe mwalanguluka busiku bunaamifumiizie mwe mabumba a Baizraeli mu kyalo kya Misri. Ezio nsikunkulu ipalile kusungua na nvyalo ya ku ntanzi kuba lifunde lya muyayaya.

¹⁸ Pa busiku bwa lyanondo ni ina ya mwezi wa mambo musita wa kyungulo, i pamwaakaba mwatendekela kulia mikate isiliko ntutumusi mpaka kyungulo kya nsiku 21 ya ozo wenka mwezi wa mambo.

¹⁹ Mu ezio nsiku kilooba, tekuti kukabe muntu waakaba ni ntutumusi mu nghanda yakue. Ni pakako, namyana nangu kubalua muntu waakalia mukate ututumukile, anzia akaba wali mweni ao avyaliilue mu kyalo, waakafumiiwa mu libumba lya Baizraeli.

²⁰ Mu ezio nsiku kilooba tekuti mukabe mwaliamo kintu kiliko ntutumusi. Konse ku mwaakaba mwaikeelee mukabe mwalia sie mukate usiliko ntutumusi.”

Pasaka ya mambo

²¹ Musa i lu-aakuutile masiiko onse a Baizraeli ni kubaana nangu, “Endo musaakule musoka wa mukooko ao wa mbuzi wa pa bisepe byenu mu kubalua lupua, evi musinze ni kukita nsikunkulu ya Pasaka kubalua muntu ni lupua lwakue.

²² Muye mubuule misambo ya hisopo, mutubie mu mulopa uli mu kibakuli ni kusuba ku bulato bwa pa muulu, ni ku miilimiili ibili ya mu milyango ya nghanda yenu. Busiku bonse mpaka lukeelekeele tekuti kuye kwali muntu wakufuma mu nghanda,

²³ ☆pantu Yawe alikupita mu kyalo kyonse walimukwipaya Bamisri. Inzi musita u-alikumona mulopa ku bulato bwa pa muulu ni ku miilimiili, alikupita peulu, kabili tavinda kwitabizia malaika ngipaani kwingila mu nghanda yenu ni kumiipaya.

²⁴ Mwemue pamo ni baana benu bonse, mupalile kulanguluka ni kunakila leli lifunde muyayaya.

²⁵ Musita umwaakengila mu kekio kyalo kimwaakapeelua na Yawe nga vi-aamilaile, mupalile mukabe mwatwaliliile kukita musango wa ezi mbeela.

²⁶ Kine baana benu bakamiipuzie ndubulwilo ya keki kimulimukukita,

²⁷ mukaba-asuke evi, 'Ezi i ngelelo ya Pasaka yakua Yawe lu-aapitile peulu nghanda ya Baizraeli mu kyalo kya Misri ni kutupususia fwefue lu-aali walimukwipaya Bamisri.' "

Musa lu-aapwile kulanda, Baizraeli baakontamikile mitue ni kumupupa Yawe.

²⁸ Kupwako, Baizraeli bakita nga muba-aniinue na Musa ni Haruni kukonkana ni mulao wakua Yawe.

Busanzo bwa lyanondo: Mabeli alalume a Bamisri aipawa

29 ☆ Lubwaali bwasyali pakati busiku Yawe waipaile mabeli onse alalume a mu kyallo kya Misri, kubambila ku mwana libeli mwalalume wakua Farao waali wapalile kumupyana se pa kitebe kyakue kya bukolo, mpaka ku mwana mwalalume libeli wakua muntu waali wakakilue mu buloko, pamo ni ku mabeli onse a biteekua.

30 Farao ni babombi bakue pamo ni Bamisri baabuukile musita wa busiku, ni mizowa ikata yaunvwikile mwaya kyallo kyonse kya Misri pantu tekwaali nghanda yaasyele pasili kufwamo muntu.

31 Farao i lu-aakuutile Musa ni Haruni busikunke ni kubaana nangue, “Mwemue pamo ni Baizraeli fume mu bantu bane muye mumupupe Yawe nga mumwakilandila.

32 Twame bisepe byenu bya mikooko ni bya nghombe muye nga vimwakilanda. Ni nene muye mun'mpepeleko Leza an'mpaale.”

33 Bamisri baapimpiliziizie Baizraeli balenge bafume mu kyallo ni kubaana nangue, “Kine temufumine, fwe Bamisri tulikufua bonse.”

34 Baizraeli baatweme bunga bwa mikate bwaali bwakandiilue mu bipe lubwaali tebunaabiikueko ntutumusi. Baakakile mu ngubo yabo ni kupinga pa nkombe.

35 ☆ Baizraeli baakitile nga mwaalandiile Musa. Baalombele bifwanizio bya mutofue ni bya oro pamo ni ngubo ku Bamisri.

36 Yawe waalengiizie Baizraeli kutonua na Bamisri. Baizraeli baapeelue kubalua kantu

kabaalombele. Evio i vibaatweme bunonsi bwa Bamisri.

Baizraeli bafuma ku Misri

³⁷ Baizraeli baafumine paakili ku Ramese ni kuya lwa pansu mpaka ku Sukoti. Mpendua yabo yaali mupepi bantu 600,000 pasili kupendako banakazi ni baana.

³⁸ Kwaali ni Bazima baisanziiziepo ni kuya nabo, pamo ni bisepe bya mbuzi, ni bya mikooko ni nghombe.

³⁹ Kukonkana ni vibaaafumine lubilo lubilo mu Misri, ba-andilue kuteania mpao ya mu nzila. Ni pakako, ba-apikile mikate isiliko ntutumusi ya bunga bwali bwakandiilue bubaafumine nabo mu Misri.

⁴⁰ ☆ Baizraeli baikeele mu kyalo kya Misri myaka 430.

⁴¹ Ku mpeleezio ya mwaka wa 430, mu bobo bwenka busiku, mabumba a mikowa yonse ya bantu bakua Yawe aafumine mu kyalo kya Misri.

⁴² Bobo busiku musita wa busiku Yawe waa-pungile pa mulandu wa kufumia Baizraeli mu kyalo kya Misri. Ni pakako, bobo busiku bwapungile Yawe bupalile kuya bwalangulukua kubalua mwaka na nvyalo ya Baizraeli ni kuya bapunga mu kumukindika Yawe.

Mafunde palua Pasaka

⁴³ Yawe waamwanine Musa ni Haruni nangu, “Mafunde palua Pasaka ni aza: Kubalua mweni tapalile kuliako bilio bya Pasaka.

⁴⁴ Kubalua muzia asitilue na nfolanga kine wateetua yando, apalile kuliako bilio bya Pasaka.

⁴⁵ Inzi mweni ni kubalua mubombi aliwasazi-iwa tapalile kuliako bilio bya Pasaka.

⁴⁶ ☆Kubalua mwana mukooko wa Pasaka apalile luliilua sie mu nghanda imo. Temupalile kutwama minofu kufuma mu ezio nghanda. Kabili temupalile kutyona kikuza kya ku ozo nama.

⁴⁷ Libumba lyonse lya Baizraeli lipalile kuya lyakita ezio nsikunkulu ya Pasaka.

⁴⁸ Kubalua mweni ali pakati kenu kine watona kwampana nenu ku nsikunkulu ya Pasaka mu kumukindika Yawe, balalume bonse ba mu lupua lwakue bapalile kuteetuanke yando, mane bapalame ku ezio nsikunkulu. Ni ozo muntu aliku-
pendua kuba nga muntu avyaliilue mu kekio kyalo. Ni ye alikuba ni nsambu ya kuliako. Inzi olia asiteetelue yando tapalile kuliako bilio bya Pasaka.

⁴⁹ Ozo wenka muzilo i waakaba wali ku Muizraeli avyaliilue mu kyalo ni ku mweni ekeele pakati kenu.”

⁵⁰ Baizraeli bonse baakitile nga mwa-aniinue Musa ni Haruni na Yawe.

⁵¹ Ni mu bobo bwenka busiku, Yawe waafumizie Baizraeli mabumba mabumba mu kyalo kya Misri.

13

Kuzuukiwa kwa mabeli

¹ Yawe waamwanine Musa nangu,

☆ **12:46 12.46:** Mpe 9.12; Yoa 19.36

2 ☆“Ale nzuukiizie kubalua mwana mwalalume wa mambo. Libeli mwalalume wa Baizraeli, pamo ni wa nama, waakaba wane.”

Nsikunkulu ya mukate usiliko ntutumusi

3 Musa wa-anine bantu nangue, “Mukabe mwalanguluka lyonse bono busiku bumwafumiiwa mu buzia bumwaali mwateekelue mu Misri, pantu Yawe wamifumiamo na maka a kuboko kwakue. Mu bobu busiku tekuti mukabe mwaliamo mukate uliko ntutumusi.

4 Mwemue mwafuma lelo mu keno kyalo kya Misri kuntendeko ya mwezi wa Abibu.

5 Musita umwaakafikiiwa na Yawe mu kyalo kya Bakanaani, ni kya Bahiti, ni kya Ba-amori, ni kya Bahivi, pamo ni kya Bayebusi, kyalo kyaalailue basinue nangue waakamipeela, kyalo kiizuzimo mabeele ni kapelo, mupalile mukabe mwakita ezi nsikunkulu kubalua mwaka mu ono wenka mwezi wa mambo.

6 Mu nsiku kilooba mwaakaba mwalia mikate isiliko ntutumusi, ni mu busiku bwa kilooba mwaakaba mwakitamo nsikunkulu ya kumukindika Yawe.

7 Mu ezio nsiku kilooba mwaakaba mwalia mikate isiliko ntutumusi, pakati kenu tekuti pakabe kintu kiliko ntutumusi, ni mu mipaka ya kyalo kyenu tekuti mukamoneke ntutumusi.

8 Pa busiku bwa kilooba mupalile kulondolwela baana benu nangue, ‘Tulimukukita nsikunkulu pa mulandu wa belia byaatukitiile Yawe lu-aatufumiizie mu kyalo kya Misri.’

9 Ezio nsikunkulu ya kubalua mwaka ikabe kalangi kuli mwemue ka kulangulukilako, nga

kamanino kali ku kuboko kwenu ao pa mpala yenu, ikabe yamilangulusia kutwalilila kusambilila mizilo yakua Yawe, pantu Yawe waamifumiizie mu Misri na maka a kuboko kwakue.

¹⁰ Ni pakako, sunge leli lifunde lya ezi nsikunkulu pa musita utantikilue kubalua mwaka.

Bulondoloji palua bavyalua ba mambo

¹¹ “Yawe pa-akaba kumifikia mu kyalo kya Bakanaani ni kumipeela kekio kyalo nga vi-aalapiile basiinue ni mwe benka,

¹² ✧mupalile kumupeela Yawe kubalua mwana mwalalume libeli, ni kubalua nama ndume libeli wa pa biteekua byenu pantu byonse ni bunonsi bwakue.

¹³ Kubalua punda ndume libeli mwaakamulubula na musoka wa mukooko, inzi kine temukamulubula, mwaakatyona mukosi wakue. Ni kubalua libeli mwalalume wa muntu mu baana benu mwaakamulubula.

¹⁴ Mu nsiku ilimukwiza baana benu pa bakaba kumiipuzia nangu kitulitwakitila evi ni kiki? Mukabaasuke evi, “Tulimukita evi pantu Yawe waatufumiizie mu Misri, mu nghanda ya buzia, na maka akue.

¹⁵ Farao lu-aakeene kutwitabizia kuya, Yawe waipaile mabeli onse alalume a bantu ni a nama mu kyalo kya Misri. Ni pakako, i kitulitwamwelela Yawe kubalua libeli ndume wa nama, inzi mabeli alalume a mu baana betu tuli twalubula.

16 Leli lifunde mwaakaba mwalilanguluka nga kamanino kali ku kuboko kwenu ao pa mpala yenu. Byaakaba byatulangulusia Yawe vi-aatufumiizie mu Misri na buvinde bwa kuboko kwakue.’”

Lipumpu lya lilezi ni lipumpu lya mulilo

17 Farao lu-aitabiizie bantu kuya, Leza taalombwele kuti baye bapite mu kyalo kya Bafilistini anzia kine i yaali nzila iipipiisie. Leza waalandile nangue, “Kine baba bantu basakukilua, kuti ba-alulula malanga abo ni kubwelela ku Misri.”

18 Inzi Leza waazyungulusiizie bantu mu nzila ipitile ku kaseeba yalungi ku Lyezi lya Kasi.* Baizraeli i kibaafumiine ku Misri bali mabumba mabumba nga balukale balimukuya ku bului.

19 ☆Musa waile watweme bikuza byakua Yusufu, nga mwa-aniinue Baizraeli na Yusufu kuti balape ni kukita. Yusufu waalandile evi, “Leza pa-akaba kumipususia, mukatwame ni bikuza byane pa kufuma pa eno nkendo.”

20 Baizraeli lubaafumine ku Sukoti, baakuulile mitanda ku Etamu mumbali kaseeba.

21 Musita wa koba Yawe waali waya wabatangiliile mu lilezi lyaali nga lipumpu pakuti abalangisie nzila, ni musita wa busiku waali waya wabatangiliile mu mulilo waali nga lipumpu pakuti abasanikile, evi baye baendele busiku ni koba.

* **13:18 13.18** *Lyezi lya Kasi:* (Mu Kiebrania i kulanda nangue “Lyezi lya Matete.”) ☆ **13:19 13.19:** Kut 50.25; Yos 24.32

²² Ni Yawe taafumiiziepo lipumpu lya lilezi musita wa koba, ni lipumpu lya mulilo musita wa busiku pa nkendo yakue ntanzi ya bantu.

14

Kwabuka Lyezi lya Kasi

¹ Yawe i lu-aamwanine Musa nangue,

² “Baane Baizraeli babwele baye bakuule mitanda ku ntanzi ya Pi-Hahiroti, pa bukata bwa Migidoli ni lyezi, pepi ni Bali-Sefoni mumbali lyezi.

³ Farao wakaba kulangakana nangue Baizraeli bakilinghaniwa na kaseeba, ni kwandua kufuma mu kyalo.

⁴ Nene nakaba kufinia paakale mutima wakua Farao, ni ye wakaba kumikonka. Inzi nakaba kuipeela mukinzi na kuuma Farao ni libumba lyakue lyonse. Ni Bamisri bonse baakeenika nangue nene ndi Yawe.” Ni pakako, Baizraeli baakuulile mitanda ni kutuuzia nga mubaniinue.

⁵ Farao lu-aabwililue nangue Baizraeli babutuka, wene pamo ni babombi bakue ba-alulwile malanga abo bai-ipuzia nangue, “Ati emue! Twakitapoki pa kulekelela Baizraeli baye tekuti batubombe?”

⁶ Ni pakako, Farao waateaniiziiziwe tyakala yakue ya bului ni kuya pamo ni balukale bakue.

⁷ Waatweme matyakala 600 awamiisie mu Misri. Kubalua tyakala mwaali mwali mukulu ni balukale besapiile.

⁸ Yawe waafiniizie mutima wakua Farao likolo wa ku Misri. Ni pakako Farao waile wabakonkele Baizraeli baali baya bapamine.

⁹ Bamisri ni bafarasi babo bonse pamo ni matyakala onse akua Farao, ni baseli ba pa farasi pamo ni balukale, baile babakonkele pa kyamba mpaka baya kubasanga ku mitanda lya kumbali lyezi ku ntanzi ya Pi-Hahiroti pepi ni Bali-Sefoni.

¹⁰ Baizraeli lubaikebukile ni kumona Farao walimukwiza wabakonkele pamo ni balukale bakue, baunvwile mwezo ukata. Kupwako, batendeka kumulilila Yawe.

¹¹ Baamwanine Musa nangu, “Ewe, ni pa mulandu wa kubulua bilibu mu Misri i kiwakitufumiiziamo evi twize tufwile mu kaseeba? Ni kiki kyakikulengia utufumie mu Misri?”

¹² Lolia lutwakiba twakili mu Misri tetwakikwana nangu tuleke fwe bene tubombele Bamisri? Pantu kuti kyawama kubombela Bamisri kukila kufwila mu kaseeba.”

¹³ Inzi Musa waabaanine nangu, “Tekuti-ine! Sipe sie, ni mwe mulikumona Yawe vialikumipususia bono bukiile, pantu baba Bamisri bamumwene lelo temukikabamona kabili.

¹⁴ Teekamane sie Yawe mwine alikumilwila.”

¹⁵ Yawe i lu-aamwanine Musa nangu, “Ulimukundililaki? Baane Baizraeli baye baya.

¹⁶ Ni we lendula kabango kobe, uolwele kuboko kobe pa lyezi ni kulikasania, evi Baizraeli bapite mu lyezi pa musili uume.

¹⁷ Nene ndikufinia mitima ya Bamisri, ni bo balikwiza bamikonkele. Nene ndikuipeela mukinzi na kuuma Farao ni libumba lyakue lyonse,

ni matyakala akue pamo ni baseli bakue ba pa farasi.

¹⁸ Bamisri bonse balikwinika nangue nene ndi Yawe musita undikuipeela muginzi na kuuma Farao ni matyakala akue pamo ni baseli bakue ba pa farasi.”

¹⁹ Ni pakako, malaika wakua Leza waali watangiliile libumba lya Baizraeli, waabwelelele ku kyamba kyabo, ni lilezi lyaali lyali nga lipumpu lyaafumine ku ntanzi ni kuya kwimana ku kyamba kyabo.

²⁰ Lilezi lyaile kwimana pa bukata bwa libumba lya Bamisri ni Baizraeli. Lelio lilezi lyaaleetele nfinzi ku lubali lwa Bamisri, ni kuleeta kisue ku lubali lwa Baizraeli. Ni pakako, tekwaali libumba lyaapalamiine liinakue.

²¹ Kabili Musa waolwele kuboko kwakue pa lyezi, ni Yawe waatintile lyezi na mwela wa maka kufuma ku kabanga busiku bonse. Menda aakanikile, ni palia paali menda paumine.

²² ✧Baizraeli baile mu lyezi pa musili uume. Menda aimeene nga kibumba kuso ni kulio pa mulandu wabo.

²³ Bamisri baakonkelemo, baingila mu lyezi ni farasi yonse yakua Farao, ni matyakala akue onse, pamo ni baseli bakue ba pa farasi.

²⁴ Inzi lubwaali bwasyakia, Yawe mu lipumpu lya mulilo ni lya lilezi, waakentele pansi pa libumba lya Bamisri ni kubavulunghania.

²⁵ Waafumiizie mipeto ku matyakala abo mpaka a-andua ni kwenda. Ni Bamisri baa-

landile evi, “Emwe, tumubutuke Izraeli, pantu Yawe alimukubalwila.”

²⁶ Baizraeli bonse lubaafikile ku bunge bwala, Yawe waamwanine Musa nangu, “Ale olwela kuboko kobe paakale pa lyezi, evi menda abwele ni kubakupa Bamisri pamo ni matyakala abo, ni baseli ba farasi yabo.”

²⁷ Ni kiine musita wa lukeelekeele paakili, Musa waolwelele kuboko kwakue pa lyezi, lyezi lyaabwelele na maka. Bamisri baeziizie kubutuka, inzi Yawe waabakupiliile mu lyezi.

²⁸ Menda i lu-abwelele ni kukupilila matyakala a bului, ni baseli ba pa farasi pamo ni libumba lyonse lyakua Farao lyaali lyakonkele Baizraeli mu lyezi. Pakati kabo tepaali muntu waapusukile.

²⁹ Inzi Baizraeli bene baile baenda mu lyezi pa musili uume, ni azo menda aali ali kibumba ku kuboko kwabo kwa kulio ni kwa kušo.

³⁰ Evi Yawe i vi-aapususiizie Baizraeli bobo busiku mu maboko a Bamisri. Baizraeli baamwene Bamisri bafwile mumbali lyezi.

³¹ Baizraeli lubaamwene maka akata akua Yawe pa Bamisri, baamukindikile Yawe. Baa-muketekele Yawe pamo ni Musa mubombi wakue.

15

Lwimbo lwakua Musa

¹ ✧ Musa ni Baizraeli i lubaamwimbiile Yawe lwimbo balanda nangu,
“Ndikumwimbila Yawe pa mulandu wa bwanzio
bwakue bwa bulumba,

farasi ni museli bakipoozua mu lyezi.

² ✧ Yawe i maka ane ni lwimbo lwane,
wene i bwanzio bwane.

Wene i Leza wane, ni ne ndikumutasia,
wene i Leza wakua tawe, ni ne ndikumu-
lumba.

³ Yawe i kalwisia wa bului.
Yawe i Liina lyakue.

⁴ “Wene wakipooza matyakala akua Farao ni
libumba lyakue mu lyezi.
Babiloolo bakue baswapiilue bakitibiziiwa
mu Lyezi lya Kasi.

⁵ Buziba bwakibakupilila.
Bakitibiziiwa mu buziba nga libue.

⁶ “Kuboko kobe kwa kulio we Yawe, ni kwa
buvinde ni maka.
Kuboko kobe kwa kulio we Yawe, kulik-
wasansa balwani.

⁷ Ku bwingi bwa maka obe, balwani bakiponi-
iziwa pansi.
Kikonko kyobe kyakibafita nga makapa
omine.

⁸ Na mupuze wa mu myona yobe, menda akisezi-
iwa.

Mabimbi akiimana nga kibumba.

Buziba bwakikwatana mu mutima wa lyezi.

⁹ Mulwani waitantamwine walanda,
‘Ndikubakonka ni kubakwata.
Ndikubapoka bunonsi bwabo,
ndikububombia muntoneene.

Ndikwisumba kipanga kyane, kuboko kwane kulikubalovia.'

- 10 Inzi wewe wakipuza na mupuze obe, ni lyezi lyakibakupilila.
Bakitibila nga libue mu menda engi.

- 11 "We Yawe, pa baleza bonse nani ali nga wewe?
Nani ali nga wewe mu bumba ni buzuuke?
Nani aliwatiinia mu kutasiwa kwakue lu-
aliwakita tupapo?

- 12 Wewe wakyolola kuboko kobe kwa kulio,
ni kyalo yakiteleka balwani betu.

- 13 Wewe na ntono yobe isili na mpeleezio, wak-
ilombola bantu bawakilubula,
wewe na maka obe, wakibalombola kuya mu
kifuka kyobe kizuuke.

- 14 Ntundu yakyunvua ni kitutuma.
Bafilistini bakilwala na mwezo.

- 15 Bakulu ba ku Edomu bakitooboka.
Bakindami ba ku Moabu bakikwaka.
Bakanaani bonse bakiswapulukua.

- 16 Lubebue ni mwezo byakiba pali bene.

Na maka a kuboko kobe,
bakiikala tondolo nga libue.
Mpaka musita wakyabuka bantu bobe we
Yawe,
bantu bobe bawaalubwile mu buzia.

- 17 Wakaba kubengizia ni kubalimba mu lupili lwa
bupyani bobe,
pa nkendo i waiteaniiziizie we Yawe kuba pa
kwikala pobe,
pa kifuka kizuuke kiwaimikiile we mwine na
kuboko kobe.

18 We Yawe, kuteeka kobe ni kwa muyayaya ni muyayaya.”

Lwimbo lwakua Miriamu

19 Farasi yakua Farao likolo wa ku Misri ni matyakala akue, ni baseli ba pa farasi lubaingiile mu lyezi pa musili uume, Yawe waabweziizie menda a lyezi pali bene. Inzi Baizraeli baendele pa musili uume mu lyezi.

20 Ni pakako, kabika Miriamu, nkaziize kwa Haruni, waabuulile nghoma yakue, ni banakazi bonse baile bamukonkele balimukomba nghoma koku balimukukinda.

21 Miriamu waabalombwele mukwimba nangue,

“Mwimbile Yawe pantu wa-anzia na bulumba.
Farasi ni amuselelepo bapoozua mu lyezi.”

Menda alulile

22 Musa i lu-aalombwele Baizraeli kufuma ku Lyezi lya Kasi mpaka kuya kulapukila mu kaseeba ka Shuri. Baendele lwendo lwa nsiku itatu mu kaseeba pasili kumona menda.

23 Lubaafikile pa kalambe ka Mara,* ba-andilue kumina menda a pa ezio nkendo pantu aali alulile. Ni pakako, pa ezio nkendo i kipainikiilue Mara.

24 Bantu baamwitendokeele Musa balimukumwipuzia nangue, “Tulikuminaki?”

25 Musa i lu-aamuliliile Yawe kuti abakwasie, ni Yawe waamulangisiizie kaputu ka kamuti. Musa waakapoozele pa menda, ni menda awama.

* 15:23 15.23 Mara: Leli liina mu Kiebrania i kulanda nangue “bululu.”

Papo pa Mara, Yawe i pa-aabapeele Baizraeli mizilo ni mafunde pamo ni kubeezia amone kine kuti bamuketekela.

²⁶ Waalandile evi, “Kine mulikunvua lizui lyakua Yawe Leza wenu mwapoozeleko ni maano, ni kukita biweme pa menso akue, ni kufikilizia milao yakue, pamo ni kusunga mafunde akue onse, nene nsikamikanda na kumilwalika malwele onse analwalikile Bamisri pantu nene ndi Yawe aliwamikosia.”

²⁷ Pa kyamba kya kufuma pa Mara, Baizraeli baile kufika ku Elimu, koko kwaali tusulo lyanondo ni tubili twa menda ni bimuti 70 bya bikoma. Koko i kubaakuulile mitanda yabo pepi ni menda.

16

Maana ni nkwale

¹ Pa busiku bwa lyanondo ni isaano bwa mwezi wa bubili pa kyamba kya kufuma ku Misri, libumba lyonse lya Baizraeli lyaafumine ku Elimu ni kuya kufika ku kaseeba ka Sini kali pa bukata bwa Elimu ni Sinai.

² Lubaafikile mu kaseeba, baabambile kumwitendookela Musa ni Haruni balanda nange,

³ “Kansi Yawe nga waatwipaile sie mu kyalo kya Misri, koko kutwaali twaikeelee twazyungulukiile mipika iizuzimo minofu ya nama, ni kulia bilio byonse bitwatonene kulia. Inzi evi mwakituleeta kono kufuma Misri kuti mwize mutwipaye na nzala mono mu kaseeba.”

⁴ ✠Yawe i lu-aamwanine Musa nangue, “Unvua, nakaba kuya nabanokiizia bilio kufuma mwiulu, evi kubalua busiku bantu bakabe kuya bafuma ni kutoolapo bilio bya kulia bobo busiku, pakuti nkabe kubeezia ni kumona kine kuti bakonka mizilo yane ao abe.

⁵ Inzi busiku bwa mutanda baakaba bateania bilio bya kulia nsiku ibili.”

⁶ Ni pakako, Musa ni Haruni baabaanine Baizraeli nangue, “Lelo kyungulo mulikwinika nangue Yawe i wakimifumia mu kyalo kya Misri.

⁷ Ni lukeelekeekele mwakaba kumona bulumba bwakua Yawe, pantu wakyunvua vimwakiba mwamwitendookela. Ale fwefue tuli bani pakuti mutwitendookele?”

⁸ Kabili Musa waatwaliliile kulanda nangue, “Mwakaba kumona bulumba bwakua Yawe pakaba kumipeela munani wa kulia musita wa kyungulo, ni bilio bya kulia ni kwikuta musita wa lukeelekeekele, pantu Yawe waunvua kwitendooka kwenu kumulimukumwitendookela. Ale fwefue tuli bani pakuti mutwitendookele? Mwemue mulimukwitendookela Yawe.”

⁹ Kabili Musa waamwanine Haruni nangue, “Ana Baizraeli bonse baye kuli Yawe pantu wakyunvua kwitendooka kwabo.”

¹⁰ Haruni lu-aali walanda na Baizraeli, penka papo bakenta kale ku kaseeba ni kumona bulumba bwakua Yawe bwalimuku-unguzima mu lilezi.

¹¹ Yawe waamwanine Musa nangue,

¹² “Nakyunvua kwitendooka kwa Baizraeli. Ale baane nangue kubalua kyungulo mwakaba kuya

mwalia munani wa nama, ni kubalua lukeele-keele mwakaba kuya mwalia mikate. I pamwakaba kwinka nangue nene ndi Yawe Leza wenu.”

¹³ Musita wa kyungulo nkwale ingi yaizile kwikala monse mwaali mitanda. Ni lukeele lwakue lukeelekeele lume lwakumeene monse mwaali mitanda.

¹⁴ Lume palwaakunkikile, mu kaseeba mwaamwenekele tuntu twaali twamaatikile twaswetele nga kibue.

¹⁵ ✧ Baizraeli lubaamwene toto tuntu, baapapile ni kwipuzyania nangue, “Ale totu tuntu ni tuki?” Pantu tebaali batumanine.

Musa waabaasukile evi, “Bebi i bilio bimwapeelua na Yawe kuti mulie.

¹⁶ Yawe waafumiizie mwano walanda nangue, ‘Kubalua lupua lutoole kukonkana ni viluliku-vinda kulia. Kubalua muntu ali mu mutanda apeelue tupe tubili.’ ”

¹⁷ Ni pakako, Baizraeli baakitile muba-aniinue. Bange baatoolele bingi, ni bange baatoolele sie biniini.

¹⁸ ✧ Inzi lubaabiikile mu kalingo, kubalua muntu byaali byamukumeene, olia waatoolele bingi taali na bivuliisie, ni olia waatoolele biniini taali na bikeepesie. Kubalua lupua lwaatoolele bya kuti bekute.

¹⁹ Ni pakako, Musa waabaanine nangue, “Tekusiepo bya kufika lukeele lukeelekeele.”

²⁰ Anzia kyaali evio, tebaamunvwile Musa, bange pakati kabo baasiilepo mpaka lukeele-keele, inzi ni byo byaabolele, bya-alukamo my-

olo ni kutendeka kununka. Ni pakako, Musa waabafitiilue.

²¹ Lyonse lukeelekeele kubalua muntu waali watoola bya kulia bya kuti ekute, ni koba lukaali kasaama, byaali byasunguluka.

²² Busiku bwa mutanda baatolele libili, kubalua muntu tupe tubili. Ni bakulu bonse ba libumba baizile kumubwila Musa.

²³ ☆Musa waabaanine nangue, “Yawe walanda evi, ‘Lukeele i busiku bwa kutuuzia, Sabata izuuke yakua Yawe. Kansi apike bimulikuvinda kwapika, ni kufulumia bimulikuvinda kufulumia. Bilikusyalapo mubisunge mpaka lukeelekeele.’ ”

²⁴ Ni bo baasungile mpaka lukeelekeele nga muba-aniinue na Musa. Bebio bilio tebyaanunkile, kabili temwa-alukile myolo.

²⁵ Musa waabaanine nangue, “Evi lelo vibuli busiku bwa Sabata, busiku buzuuke bwa kutuuzia bwakua Yawe, bebi bilio bilie lelo lyenka pantu lelo temutoola bilio.

²⁶ Mwakaba kuya mwatoola bya kulia mu nsiku mutanda, inzi busiku bwa kilooba, busiku bwa Sabata tebikaba byamonekamo.”

²⁷ Lubwaafikile busiku bwa kilooba, bantu bamo baile bakeba kutoola, inzi tebaabimwene.

²⁸ Yawe waamwipuziizie Musa nangue, “Eba, mwaakaba mwakaanakaana sie kusunga milao ni mizilo yane mpaka musitaki?

²⁹ Mupalile kumana nangue Yawe wakimipeela busiku bwa Sabata, ni pakako, pa busiku bwa mutanda i ki-akimipeelela bilio bya nsiku ibili.

Kansi kubalua muntu apalile sie kuya waikuele mu busiku bwa kilooba. Tekuli muntu ali ni nsambu ya kufuma kuya mu kutoola bilio.”

³⁰ Ni pakako, bantu tebaatoole bilio pa busiku bwa kilooba.

³¹ ✧ Baizraeli baabiinikile bebio bilio nangue maana.* Byaali byaswetele nga masaka. Byaali ni mulio wakue waali wasonsele nga mukate umaatikile ukitiliilue na kapelo.

³² Musa waabaanine nangue, “Yawe wakitwana evi, ‘Sungepo kalingo kamo ka maana pa mulandu wa nvyalo yenu, evi ikamoneko bilio binaamilisiizie mu kaseeba, lunaamifumiizie mu kyalo kya Misri.’ ”

³³ ✧ Musa waamwanine Haruni nangue, “Buula kape kamo ubiikemo kalingo kamo ka maana ni kukateeka pa ntanzi yakua Yawe, evi maana alabukilue bwino pa mulandu wa nvyalo ya ku ntanzi.”

³⁴ Haruni waakitile mwa-aniinue Musa na Yawe, waabuulile kape kalimo maana ni kukateeka mu Lisanduku lya Kipingo pakuti azo maana alabukilue bwino.

³⁵ ✧ Ni pakako, Baizraeli baaliile maana mu myaka 40, mpaka musita ubaile kufika mu kyalo kibaile kwikalamo. Baaliile maana mpaka kuya kufika ku mipaka ya kyalo kya Kanaani.

³⁶ (Kako kape kaali kalingo kamo ka lyanondo mu efa imo.)

✧ **16:31 16:31:** Mpe 11.7-8 * **16:31 16:31** *maana:* Kaka keebo kalikaunvika nga ka mu Kiebrania, i kulanda nangue “Totu tuntu ni tuki?” (Mona mulongo wa 15). ✧ **16:33 16:33:** Bae 9.4

✧ **16:35 16:35:** Yos 5.12

17

Menda afuma mu mwalala (Mpendua 20.1-13)

¹ Baizraeli bonse baafumine mu kaseeba ka Sini ni kuya kukuukila ku inge nkendo kukonkana ni viba-aninue na Yawe. Baile kukuula mitanda ku Refidimu, inzi koko ku Refidimu tekwaali menda a kumina bantu.

² Ni pakako, baamusakukiile Musa balanda nangu, “Lenga utupeeke menda a kumina.”

Musa waabaasukile evi, “Ale kimulimukungitendookela ni kiki? Mulimukumweziiziaki Yawe?”

³ Inzi bantu baakilile kunvua kyaka ni kukila kumwitendookela balanda nangu, “Eyo wakitu-fumia mu Misri ni kwiza kutwipaila mono na kyaka, fwe ni baana betu pamo ni nama yetu!”

⁴ Kabili Musa waamuliliile Yawe walanda nangu, “Ale baba bantu ndikubakitalaki? Evi tebakaba kuntoota mabue.”

⁵ Yawe waamwanine Musa nangu, “Twamapo masiiko amo a Baizraeli uye nao ku ntanzi ya libumba. Utwame ni kabango kawaumine pa Mwenzi wa Nile.

⁶ Ndikuya kwimana pa ntanzi yobe pa mwalala ku Horebu. Uye uume mwalala, evi menda a kumina bantu afume.” Musa waakitile evio pa menso a masiiko a Baizraeli.

⁷ Pa ezio nkendo Musa wainikilepo liina lya Masa* ni Meriba† pantu Baizraeli baamusakukiile Musa ni kumwezia Yawe lubaipuzi-

* **17:7 17.7** MasaLelio liina mu Kiebrania i kulanda nangu Kwezia. † **17:7 17.7** MeribaLelio liina mu Kiebrania i kulanda nangu Kusakukila.

izie nangu, “Ati emwe, kubako Yawe ali pamo ni fwefue ao abe?”

Baizraeli bauma Ba-amaleki

⁸ Baizraeli lubaali ku Refidimu, baizile kusakukilua na Ba-amaleki.

⁹ Musa waamwanine Yoshua nangu, “Saakulapo balalume pa bantu betu uye ulue na Ba-amaleki. Nene lukeele nakaba kuya kwimana pa lupili nakwete kabango kana-aninue na Leza kuba nako mu minue yane.”

¹⁰ Ni pakako, Yoshua waile kulua na Ba-amaleki nga mwa-aniinue na Musa. Ozo musita Musa ni Haruni pamo ni Huri baaselele peulu lupili.

¹¹ Musa lyonse lu-aali walendula maboko akue waakwete ni kabango, Baizraeli baali ba-anzia. Inzi lu-aali wakoosia maboko akue, Ba-amaleki i baali ba-anzia.

¹² Maboko akua Musa teakokwele kunaka ni ye waali wasya-andua kulendula maboko. Ni pakako, Haruni ni Huri baamuleetele Musa libue lya kuti ekalepo. Kabili baimeene umo kulio ni unge kuso bakwatiliile maboko akua Musa aali alendukile mpaka kyungulo.

¹³ Ni pakako, Yoshua wa-anziizie balukale ba Ba-amaleki ku bului.

¹⁴ ☆ Pa kyamba kya kwanzia, Yawe waamwanine Musa nangu, “Lemba totu twebu twa bwanzio mu kitabu, evi kikabe kyalangulukua lyonse, ni pa kyamba umwane Yoshua nangu naakalovia Ba-amaleki, kabili tekuli muntu waakaba wabalanguluka pano pa kyalo.”

15 Musa waakuulile kitale ki-ainikile, “Yawe-Nisi.”[‡]

16 Musa waalandile evi, “Yawe walapa nangue waakaba watwaliliile kulua na Ba-amaleki, pantu maboko akilendulua ku kitebe kya bukolo kyakua Yawe.”

18

Yetoro wamupempula Musa

1 Yetoro kitambua wa ku Midiani, sevyala kwa Musa, waunvwile mpunda palua bintu byonse byaakitile Leza palwakua Musa ni palua Baizraeli, bantu bakue, pa kyamba kya kubafumia mu Misri.

2 ✧Pa ozo musita Musa waali wasyapeele mukazi wakue Sipora nsambu ya kuya kuli se Yetoro. Ni ye waamupokeleele mwanaye

3 ✧pamo ni baana bakue balalume babili. Wa mambo waali wainikilue liina lya Gershomu,* pantu Musa waalandile evi, “Nakyaluka mweni mu kyalo kya bweni.”

4 Wa bubili waali wainikilue liina lya Eliezeri,[†] pantu Musa waalandile evi, “Leza wakua tawe wakiba wali mukwasi wane wakin'mpususia mu lufu kuli Farao.”)

5 Yetoro sevyala kwa Musa waile kumupempula Musa. Waile pamo ni muka Musa waali ni

‡ 17:15 17:15: Yawe-Nisi Mu Kiebrania i kulanda nangue, Yawe i bwanzio bwane. ✧ 18:2 18:2: Kuf 2.21-22 ✧ 18:3 18:3: Mii

7.29 * 18:3 18.3 Gershomu: Leli liina lililyaunvwika nga lya mu Kiebrania i kulanda nangue “mweni.” † 18:4 18.4 Eliezeri: Leli liina lililyaunvwika nga lya mu Kiebrania i kulanda nangue “Leza nkwasie.”

baana bakue babili. Pa ozo musita Musa waali wakuulile mitanda mu kaseeba mumbali lupili lwakua Leza.

⁶ Yetoro waalaiziizie mpunda kuli Musa nangue, “Ne so vyala ndimukwiza kukupempula nali ni mukazi obe pamo ni baana bobbe babili.”

⁷ Ni pakako, Musa waafumine ni kuya kumupokelela sevyala. Waamukontamiine, kabili waamukumbatiile koku balimukwipuzyania mutende. Pa kyamba, baingiile mu liema lyakua Musa.

⁸ Musa waamulondolweleele sevyala byonse byaakitile Yawe kuli Farao ni ku Bamisri pa mulandu wa Baizraeli, kabili waamulondolweleele palua Baizraeli vibaapususiiziwe na Yawe mu maavia aabakitikiile mu nzila.

⁹ Yetoro waakilile kuwamiinua lu-aunvwile palua bintu byonse biweme byaakitiilue Baizraeli na Yawe, ni palua kubapususia ku Bamisri.

¹⁰ Yetoro waalandile evi, “Yawe atasiwe pantu waakupususiizie ku Bamisri ni kuli Farao. Ee, atasiwe pantu waapususiizie bantu bakue ku Bamisri!

¹¹ Evi nainika nangue Yawe i mukulu kukila baleza bonse pantu waapususiizie bantu bakue mu kukitilua bibiipile na kitoni kya Bamisri.”

¹² Ni pakako Yetoro sevyala kwa Musa waaleetele ngelelo ya kuzizia ni kumwelela Leza. Haruni pamo ni masiiko onse a Baizraeli baizile kulia maliila a ngelelo pamo ni Yetoro sevyala kwa Musa ntanzi yakua Leza.

*Nsokezi yakua Yetoro
(Malanguluzi a Mizilo 1.9-18)*

¹³ Lukeele lwakue Musa waikeele pa kitebe kya bupinguzi ni kuya wabatwiliziizie vibaali basongelana koku bamuzyungulukiile kutula lukeelekeele mpaka kyungulo.

¹⁴ Yetoro sevyala kwa Musa lu-aamwene miilo yaali yabomba Musa, waamwipuziizie evi, “Ewe, uliwabombelaki miilo yatanine evi we bunke ni bantu bakuzyungulukiile koba konse kutula lukeelekeele mpaka kyungulo?”

¹⁵ Musa wa-asukile evi, “Ndimukubomba evi pantu bantu balimukwiza bakebele kumana kutoa kwakua Leza.

¹⁶ Bantu lubalibaiza ni milandu kuli nene, ndinapingula kubalua muntu ni kumonapo ali ni nsambu. Ndinabaana mafunde akua Leza ni kubapeela mizilo yakua Leza.”

¹⁷ Sevyala kwa Musa waamwanine evi, “Teulimukubomba bwino.

¹⁸ Wewe pamo ni baba bantu bauli nabo mwakaba kutopa. Ozu mwilo ukilile bukata, te mwilo wa kubomba we bunke.

¹⁹ Ale unvua nsokezi yane, ni Leza abe pamo nobe. Upalile kuya wali mwimanizi wa bantu kuli Leza ni kumwana milandu yabo.

²⁰ Upalile kbasambilizia mizilo ni mafunde akua Leza pamo ni kubalanga ngikalilo ni miilo ibapalile kuya babomba.

²¹ Inzi saakulapo bantu ba maano, bantu ba kisinka, bantu balibamukindika Leza pamo ni basuulile bituulilo. Usaakulepo banombozi ba

mabumba a bantu 1,000, ni a bantu 100, ni a bantu 50, pamo ni a bantu lyanondo.

²² Baba banombozi bapalile bakabe bapingula milandu ya bantu kubalua busiku. Mane bakabe kuya bakuleetelako sie milandu ikata, inzi milandu iniini bakabe kuya bapingula bo bene. Ni pakako, wakaba kuya wa-angukiilue pantu bakukwasiako miilo.

²³ Kine wakonka ezi nsokezi, ni Leza kine wak-witabizia kukita evio, teukiya wanaka. Ni bantu bakaba kuya babwela kwabo bali ni mutende.”

²⁴ Musa waunvwile nsokezi yakua sevyala Yetoro ni kukita kubalua kantu mwa-aniinue.

²⁵ Musa waasaakwile bantu ba maano mu Baizraeli bonse ni kubabiika kuba banombozi ba bantu. Waababiikile kuba banombozi ba mabumba a bantu 1,000, ni a bantu 100, ni a bantu 50, pamo ni a bantu lyanondo.

²⁶ Ni bo baali bapingula bantu kubalua busiku. Milandu ikata baali bamutwaalila Musa, inzi milandu iniini baali bapingula bo bene.

²⁷ Pa kyamba kya bebio, Musa ni sevyala Yetoro balayene, ni Yetoro waabwelele ku kyalo kyakue.

19

Baizraeli ku Lupili lwa Sinai

¹⁻² Baizraeli baafumine ku Refidimumu, ni mu busiku bwa mambo bwa mwezi wa butatu pa kyamba kya kufuma ku Misri, baile kufika mu Kaseeba ka Sinai. Koko i kubaimikile mitanda yabo mwinsina Lupili lwa Sinai.

³ Pa kyamba, Musa waaselele ku lupili aye asaakaane ni Leza.

Yawe waamukuutile ni kumwana nangue, “Peela aza mafunde ku Baizraeli, nvyalo yakua Yakobo ni kubaana nangue,

⁴ ‘Mwakimona vinakikita ku Bamisri, kabili mumanine vinakimitwama nga nzwiba atweme twana twakue pa mapaapi. Nene nakimi-palamika mu kyeni kyane.

⁵ ✧ Ni pakako, kine mwanakila kisinka lizui lyane ni kusunga kipingo kyane, mulikuya mwali bunonsi bwane bwa mponvu pa ntundu yonse anzia kine kyalo kyonse ni bunonsi bwane.

⁶ ✧ Mulikuya mwali bukolo bwane bwa babita-mbua, kabili mulikuya mwali ntundu yane izuuke.’ Ezi i mpunda i wakaba kulanda ku Baizraeli.”

⁷ Ni pakako, Musa waakookele kufuma ku lupili. Waakuutile masiiko a bantu ni kubalon-dolwela twebona tonse mwaalandiile Yawe.

⁸ Ni bantu bonse baitabiile mwakimo balanda nangue, “Bintu byonse byalandanga Yawe tulikukita.” Kupwako, Musa waya kubwezia kapingu kuli Yawe.

⁹ Yawe waamwanine Musa nangue, “Ndikuk-wizila mu lilezi litikeeme evi bantu beyunvwile ni kukuketekela lyonse musita undikuya nalanda nobe.”

Kupwako, Musa wamwana Yawe twebona twaalandilue na bantu.

¹⁰ Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Ale kooka uye uteanie bantu pa mulandu wa kwiza kwane, ubazuukie lelo ni lukeele ni kubaana bafule ngubo yabo,

✧ 19:5 19.5: Mam 4.20; 7.6; 14.2; 26.18; Tit 2.14; 1 Pet 2.9 ✧ 19:6 19.6: Nfy 1.6; 5.10

¹¹ evi busiku bwa butatu bakabe kusan-gua baiteaniizie pantu bobo busiku nakaba kukookela pa Lupili lwa Sinai ni bantu bonse bamwene.

¹² ✧ Ukabe kusakilila lupili lonse ni kubaana tekuti bakabe kusela ku lolu lupili, ao kwezia kukumiako, kabili tekuti bakabe kutaaluka lusako. Kubalua muntu wakaba kukumia ku lolu lupili wakaba kwipawa.

¹³ Ozo muntu wakaba kwipawa sie na ku-tootua mabue ao kulasua mivui pasili kukumi-iwa. Anzia kine ni nama wakaba kwipawa evio nyenka. Inzi ntandala paikaba kulila yakon-keene, bantu bakabe kusela ku lupili.”

¹⁴ Ni pakako, Musa waakookele kufuma ku lupili ni kuya kuzuukia bantu, ni bo baafulile ngubo yabo.

¹⁵ Waabaanine bantu nangue, “Mu ezi nsiku itatu ikale mwaiteaniizie, kabili tekukumane na mwanakazi.”

¹⁶ ✧ Busiku bwa butatu lukeelekeele, ku lupili kwaali kwali bimpemimpi ni mitukumo pamo ni lilezi litikeeme, kabili kwaunvwikile lizui likata lya ntandala, ni bantu bonse baali mu mitanda baatutumine na mwezo.

¹⁷ Musa waafumiizie bantu mu mitanda ni kubalombola kuti baye bakumane ni Leza. Baile kwimana mwinsina lupili.

¹⁸ Lupili lonse lwa Sinai lwaakupilue na kyunsi pantu Yawe waakookelepo wali mu mulilo. Kyunsi kyaafutumukile mu lupili nga kyunsi kya

kikuka kikata kya mulilo. Lupili lonse lwaaten-tele bubi bubi.

¹⁹ Lizui lya ntandala lulyaakilile kulila na maka, Musa waalandile, Leza ni ye waamwasukile mu mutukumo.

²⁰ Yawe waakookeepe peulu Lupili lwa Sinai ni kumukuuta Musa aselepo. Musa ni ye waaselele pa lupili.

²¹ Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Kooka ubasoke bantu tekuti basakulule lusako ni kwiza kun'mona, pantu kine bakita evio, bengi pakati kabo nga balikufua.

²² Babitambua balikun'mpalamina ni bo bapalile kwizuukia, kine te evio ndikubakanda.”

²³ Musa waamukanzile Yawe walanda nangue, “Bantu tebavinda kusela pa Lupili lwa Sinai pantu we mwine wakitusoka nangue, ‘Sakilile lusako lwazyungukiile lupili ni kuluzuukia.’ ”

²⁴ Yawe waamwasukile evi, “Kooka uye umutwame Haruni usele nakue. Inzi babitambua pamo ni bantu bonse bene tekuti bezie kukiluka lusako ni kwiza kuli nene, pantu nga ndikubakanda.”

²⁵ Ni pakako, Musa waakookeepe ku bantu ni kuya kubaana nga mwa-aniinue Yawe

20

Mafunde lyanondo

(Malanguluzi a Mizilo 5.1-21)

¹ Leza waalandile totu twebona tonse nangue,

² “Nene ndi Yawe Leza obe waakufumiizie mu kyalo kya Misri muwaali wateekelue buzia.

3 “Teupalile kuya wali na baleza bange inga sie nene.

4 ☆“Tekwibaazila mikisi ipaleene na bilengua bya mu muulu mu myulu, ao bya pansi pa kyalo, ao bya mu menda pensina kyalo.

5 ☆Tekufukamina mikisi ao kwipupa, pantu nene Yawe Leza obe ndi Leza wa bunkua, Leza aliwakanda baana pa mulandu wa bubi bwa basibo mpaka ku luvyalo lwa butatu ni lwa buna lwa balia bansuulile.

6 Inzi ndinalanga ntono ku nvyalo nfu ya mu balia bantonene ni kusunga mafunde ane.

7 ☆“Tekuzimbula liina lyane pa mapange abi, pantu ne Yawe Leza obe ndinakanda muntu aliwazimbula Liina lyane pa lisipalile.

8 ☆“Izukila kuzuukia busiku bwa Sabata.

9 ☆Mu nsiku mutanda waya wabombamo miilo yobe yonse,

10 inzi busiku bwa kilooba, i Sabata yakua Yawe Leza obe, mu bobo busiku tekubombamo miilo, wewe pamo ni mwana obe mwalalume, ni mwana obe mwanakazi, ni mubombi obe mwalalume, ni mubombi obe mwanakazi, ni nama yobe, pamo ni mweni wa mu nghanda yobe,

11 ☆pantu ne Yawe naalengele myulu ni kyalo, ni myenzi pamo ni byonse bilimo mu nsiku mutanda, ni mu busiku bwa kilooba naatuuziizie.

☆ **20:4 20.4:** Kuf 34.17; Bal 19.4; 26.1; Mam 4.15-18; 27.15 ☆ **20:5 20.5:** Kuf 34.6-7; Mpe 14.18; Mam 7.9-10 ☆ **20:7 20.7:** Bal 19.12 ☆ **20:8 20.8:** Kuf 16.23-30; 31.12-14 ☆ **20:9 20.9:** Kuf 23.12; 31.15; 34.21; 35.2; Bal 23.3 ☆ **20:11 20.11:** Kut 2.1-3; Kuf 31.17

Ni pakako, ne Yawe naapaalile bobu busiku bwa Sabata ni kubuzuukia.

12 ☆“Kindika so ni noko evi uye wali na nsiku ingi ya kwikala mu kyalo kiulailue na Yawe Leza obe.

13 ☆“Tekwipaya.

14 ☆“Tekukita bukende.

15 ☆“Tekwiba.

16 ☆“Tekubeepezia mwinobe bya bufi.

17 ☆“Tekutokamua nghanda ya mwino, tekutokamua muka mwino, ao mubombi wakue mwalalume ao mwanakazi, ao nghombe wakue, ao punda wakue, ao kubalua kantu ka mwino.”

Mwezo wa bantu

(Malanguluzi a Mizilo 5.22-23)

18 ☆Bantu lubaamwene bimpempeni ni kunvua mutukumo pamo ni lizui lya ntandala, ni lubaamwene lupili lwalimukufwinka kyunsi, baiseelukile koku balimukututuma na mwezo.

19 Baamwanine Musa nangu, “Ewe, landa ni fwefue, ni fwefue tulikukunvua, inzi Leza tekuti alande ni fwefue tukeeza kufua.”

20 Musa waabaasukile evi, “Tekutiine pantu Leza eziile kuti amyezize, evi mumane vili maka akue mukeeza kuya mwatwaliliile mu bibalo.”

☆ **20:12 20.12:** Mam 27.16; Mat 15.4; 19.19; Mk 7.10; 10.19; Lk 18.20; Baef 6.2; 3 ☆ **20:13 20.13:** Kut 9.6; Bal 24.17; Mat 5.21; 19.18; Mk 10.19; Lk 18.20; Bar 13.9; Yak 2.11 ☆ **20:14 20.14:** Bal 20.10; Mat 5.27; 19.18; Mk 10.19; Lk 18.20; Bar 13.9; Yak 2.11 ☆ **20:15 20.15:** Bal 19.11; Mat 19.18; Mk 10.19; Lk 18.20; Bar 13.9 ☆ **20:16 20.16:** Kuf 23.1; Mat 19.18; Mk 10.19; Lk 18.20 ☆ **20:17 20.17:** Bar 7.7; 13.9 ☆ **20:18 20.18:** Bae 12.18-19

²¹ Bantu baatwaliliile kwimana kule, inga sie Musa i waapalamiine nfinzi ikata ya lilezi lyaalimo Leza.

Mizilo palua bitale

²² Kabili Yawe waamwanine Musa abaane Baizraeli nangue, “Mwakiimwena mwe bene vinakifuma mwiulu ni kwiza kulanda nenu.

²³ Tekuye mwaikitila baleza ba mutofue ao ba oro ba kuya mwapupa pambali.

²⁴ Ni pakako, kaba kunkitila kitale kya bulongo ni kwelelapo ngelelo yobe ya kuzizia, ni bupe bwa bupwanikizi bwa pa mikooko yobe ni mbuzi pamo ni nghombe. Kubalua nkendo inaakaba nakusaakwila kuti uye wan'mpupilapo, i panaakaba naiza kumipaalila.

²⁵ ☆Kine wankuulila kitale kya mabue, tekuti ukakuule na mabue abaazilue, pantu kine wabombia kyela ku azo mabue, waakatiikaania kitale.

²⁶ Tekuti ukankuulile kitale kyaliko kiselelo, pantu pa kusela muntu kuti wakupunamina ni kumona mubili obe.

21

Mizilo palua bazia

(Malanguluzi a Mizilo 15.12-18)

¹ “Mizilo inge ya kwana Baizraeli ni ezi:

² ☆Kine wasita muzia Muebrania, waakakubombela sie myaka mutanda. Inzi mu mwaka wa kilooba, pa kulubuka kwa ozo muntu tapalile kusia walipako kantu.

³ Kine waizile kuteekua buzia tanaupe, alubulue wali bunke. Inzi kine waizile kuteekua buzia waupile, alubulue pamo ni mukazi wakue.

⁴ Kine selenzi waapeela mwalalume muzia mwanakazi wa kuupa, ni ozo mwalalume wavyalamo baana balalume ao banakazi, ozo mwalalume alubulue sie wene bunke. Inzi mukazi pamo ni baana balikusyala bakua selenzi.

⁵ Kine muzia wailandila nangue nene nsi-tonene kulubuka pantu n'mutonene tawelenzi, ni mukazi wane pamo ni baana bane,

⁶ selenzi alikuya nakue ku nghanda ya mpupo pa ntanzi yakua Leza ni kumwimika pa mulyango, ao mu miilimiili ya mulyango ni kumufutula kutui na muvui. Ni ozo muntu waakaba wali muzia wakue lonse.

⁷ “Kine muntu wasisia mwana wakue mwanakazi kuba muzia, wene tapalile kulubulua nga vilivyalubulua mwana mwalalume muzia pa kyamba kya myaka mutanda.

⁸ Kine mwana mwanakazi wasisiiwa ku muntu, ni ozo muntu watona kuti abe mukazi wakue, inzi pa kyamba takimutonene, apalile kumusisia paakale kuli se muvyazi. Selenzi tapalile kumusisia ku Bazima pantu taamukitiile biweme.

⁹ Kine muntu wasita mwanakazi muzia ni kutona kuti asakue na mwana wakue, ozo muntu asunge ozo mwanakazi nga vi-aliwasunga baana bakue banakazi.

¹⁰ Kine ozo mwana waufiiwa ozo mwanakazi watona kuupilapo unge mwanakazi, apalile kutwalilila kufikilizia bipalile kukitilua mukazi wa mambo mu kumupeela bilio ni ngubo pamo ni

nsambu yonse ya kyupo.

¹¹ Kine wa-andua kufikilizia bebi bintu bitatu, ozo mwanakazi wa mambo alubukile. Kuti waya pasili kusia walipako kantu.

Mizilo palua bikitua bibi

¹² ☆“Muntu kine wauma mwinakue ni kumwipaya, apalile kwipawa.

¹³ ☆Inzi kine ozo muntu tamwipaile na bufue, ni Leza kine walekelela kuti kikitike evio, ozo muntu apalile kubutukila kolia kundikukulanga.

¹⁴ Inzi kine muntu wamwipaya mwinakue na bufue, anzia abutukila ku kitale kyane, mupalile kumufumiako ni kumwipaya.

¹⁵ “Muntu kine wauma se ao nghina, apalile kwipawa.

¹⁶ ☆“Muntu kine waiba muntu nakue kuti amusisie ao kumwalula muzia, apalile kwipawa.

¹⁷ ☆“Muntu kine wafuupula se ao nghina, apalile kwipawa.

¹⁸⁻¹⁹ “Bantu kine balwana, ni umopo wamutoota mwinakue libue, ao kumuuma lupi, ni ye pasili kufua, inzi wa-aluka wa pa kasalo, pakaba kubuuka ni kutendeka kwendela na kabango kakue, olia wakimuuma alikulekelua, inzi apalile kumundapia ni kumufuta pa mulandu wa nsiku yakipita waleele pa kasalo.

²⁰ “Selenzi kine wauma muzia wakue mwalalume ao mwanakazi na kabango, ni ye wafua na bebio bipumo, apalile kukandua.

☆ **21:12 21.12:** Bal 24.17 ☆ **21:13 21.13:** Mpe 35.10-34; Mam 19.1-13; Yos 20.1-9 ☆ **21:16 21.16:** Mam 24.7 ☆ **21:17 21.17:** Bal 20.9; Mat 15.4; Mk 7.10

²¹ Inzi kine muzia wakita busiku bumo ao nsiku ibili pasili kufua, selenzi tavinda kukandua pantu ozo muzia ni wa mu bunonsi bwakue.

²² “Kine balalume balimukulwana bapunka mwanakazi emisi mpaka ni liimi lyakue lyainooneka, inzi pasili kukisiwa, olia wamupunkanga apalile kulipa nfolanga yonse ilikupingulua na mulume nga mulimwapingwila bapinguzi.

²³ Inzi kine ozo mwanakazi wakitikilua na kibiipiisie, olia wapunkananga alikukitilua kibiipiisie. Kine waipayananga, ni ye alikwipawa,

²⁴ ✧ linso pa linso, ni liino pa liino, ni kuboko pa kuboko, ni kuulu pa kuulu,

²⁵ kine wazizyanianga, ni ye alikuziziiwa, kine wakisyanianga, ni ye alikukisiiwa, kine wafubulananga, ni ye alikufubulua.

²⁶ “Kine selenzi wauma muzia wakue mwalalume ao mwanakazi ni kumutula linso, ozo muzia apalile kulubulua pa mulandu wa linso lyakue.

²⁷ Kabili kine selenzi wauma muzia wakue mwalalume ao mwanakazi pa liino, ni lyo lyakuuka, muzia apalile kulubulua pa mulandu wa liino lyakue.

Nsambu ya mwine kantu

²⁸ “Kine nghombe ndume wapunka mwalalume ao mwanakazi na masengo ni ozo muntu wafua, ozo nghombe apalile kwipawa na kutootua mabue, ni minofu yakue tekuti iliwe. Inzi mwine wa nghombe tekuti epawe.

✧ **21:24 21:24:** Bal 24.19-20; Mam 19.21; Mat 5.38

²⁹ Kine ozo nghombe ndume aliwapunka-punka bantu, ni mwine wa nghombe kine waasokeluemo kale, ni ye tekuba wamukaka, kusyali ozo nghombe waipaya muntu, nghombe alikwipawa na kutotua mabue, ni mwine wa nghombe alikwipawa.

³⁰ Kine ozo muntu walombua nfolanga, apalile kulipa kukonkana ni kipendo kyali kulombua, pakuti alubule bukose bwakue.

³¹ Ozu muzilo waakaba wabomba ni ku nghombe ndume aliwapunka mwana mwalalume ao mwana mwanakazi.

³² Kine nghombe ndume waipaya muzia mwalalume ao mwanakazi na masengo, mwine wa nghombe amufute mwine wa muzia na shekeli 30 ya mutofue, nghombe ndume ni ye alikwipawa na kutootua mabue.

³³ “Kine muntu watupukula kiina kyakue ao kine waimba kiina pasili kutupikilapo, ni nghombe ao punda nghwana waponenamo,

³⁴ mwine wa kiina alikulipa ku mwine wa nama, ni ozo nama afwile atwamue na mwine wa kiina.

³⁵ Kine nghombe ndume wakua muntu umo wakisia nghombe ndume wakua muntu unge, ni ozo nghombe ndume wafua, nghombe ndume waipaananga alikusisiwa, ni baba bantu babili balikukasana ozo nghombe ndume afwile pamo ni nfolanga.

³⁶ Inzi kine kimanikile nangue ozo nghombe ndume ali ni mibeele ya kupunkana na masengo, ni mwine tekuba wamukaka, ozo mwine apalile kulipilamo nghombe ndume akosele, ni nghombe

ndume afwile alikutwamua na mwine nghombe
ndume waipaananga.

22

Mizilo palua muntu ebile

¹ “Kine muntu waiba nghombe ndume ao mukooko ni kumusinza ao kumusisia, ozo kabooko pa nghombe ndume umo alikulipa nghombe ndume isaano, ni pa mukooko umo alikulipa mikooko ina.

²⁻⁴ “Kine kabooko wasangililua walimukwiba mu nghanda musita wa busiku, waumua ni kwipawa, olia wamwipaya tali na mulandu palua kufua kwakue. Inzi kine wasangililua musita wa koba, waumua ni kwipawa, olia epeene alikuba ni mulandu wa kwipaana. Inzi ozo kabooko apalile kulipa. Kine tali na kantu apalile kusisi-iwa nga muzia pa mulandu wa lwibo lwakue. Kine nama wakiibua wasangua wakosele mu minue yakua kabooko, kine ni nghombe ndume, ao kine ni punda, ao kine ni mukooko, ozo muntu apalile kulipilamo mutengo wa ozo nama nghendo ibili.

⁵ “Kine muntu walekelela biteekua byakue ku-lia bilimbua nghwana mu bukaba, ao mu bukaba bwa mizabibu,* apalile kulipilamo biwamiisie bya mu makaba akue, ao bya mu makaba a mizabibu.

⁶ “Muntu kine wakoziya mulilo mu bukaba bwakue, ni mulilo wazambukila mu bukaba

* **22:5 22.5** *Kine... Bilimbua; Ao Kine muntu wazizia bukaba nghwana ao bukaba bwa mizabibu, ni kulekelela mulilo wazambukila ku bilimbua nghwana,*

nghwana ni kuya kuzizia buzombozi nghwana, ozo muntu wakikozia mulilo alikulipilamo belia byakizia.

⁷ “Muntu kine waitabila kumusungila mwinakue nfolanga ao binge bintu, ni ezio nfolanga ao bintu byaibua, ozo kabooko kine wamoneka, alikulipilamo nghendo ibili.

⁸ Inzi kine kabooko tamwenekela, ozo mwine wa nghanda alikutwalua ku bapinguzi evi aye asininkizie kine takimwibila mwinakue.

⁹ “Mu milandu yonse ya kupusana palua nghombe ndume, ao punda, ao mikooko, ao palua ngubo, ao palua kubalua kantu kazezele, ni kubalua muntu walanda nangue ozo ni nama wane ao nangue kaka ni kantu kane, babo babili balikutwala milandu ku bapinguzi.[†] Olia alikutanua nsambu na bapinguzi[‡] i alikumulipa mwinakue nghendo ibili ya bukindami bwa kekio kintu.

¹⁰ “Kine muntu wateekia nghombe ndume, ao punda, ao mikooko ku muntu nakue, ni ozo nama wafua ao kukisiwa na nama nakue ao kine waibua muntu tekuba wamwene,

¹¹ baba bantu babili balikukita mulapo ntanzi yakua Yawe. Kine Yawe wasininkizia nangue ozo muntu tali na mulandu, mwine wa nama apalile kwitabila bobo bupinguzi, ni olia wakimuteekela tapalile kulipa.

¹² Inzi kine ozo nama kisinka ebiwe, alikumulipa mwine wa nama.

[†] 22:9 22:9 Ao Ntanzi yakua Leza

[‡] 22:9 22:9 Ao Kutanua

nsambu na Leza

13 Ozo nama kine wakizanghununua tupusa tupusa na kinama, apalile kutwamapo tupusa twa kusininkiziiziako, ni ye tapalile kulipa ozo nama wakizanghununua.

14 “Muntu kine wa-azimia nama wakue ku mwinakue, ni ozo nama wakisiwa ao wafua, mwine wa nama tekuba walipo, ozo muntu wa-azimanga apalile kulipa.

15 Inzi kine mwine wa nama wasanguapo pa kufua kwa ozo nama, ozo muntu tapalile kulipa. Kine nama wakiba wali wa kusonkela alikuli-pako sie musonko wa nama u-akyazima.

Mafunde palua bwikazi bwa muntu

16 ☆“Mwalalume kine wabembia mukazyana wa kisungu asinasakue, ni ye wakumana nakue, apalile kulipa bwimazi ni kumuupa.

17 Inzi kine se kwa mwanakazi wakaana kuufia mwana wakue mwanakazi, mwalalume apalile kulipa nfolanga kukonkana ni vibalibalipa ku mukazyana wa kisungu.

18 ☆“Mwanakazi ndozi tekumulekelela kuba mukose.

19 ☆“Kubalua muntu aliwakumana na nama apalile kwipawa.

20 ☆“Muntu aliwaelela ngelelo ku baleza mu kifuka kya kumwelela Yawe, apalile kuloviwa.

21 ☆“Tekukitile mweni bibiipile ao kumwemia pantu ni mwe kumo mwaali baeni mu kyalo kya Misri.

☆ **22:16 22.16:** Mam 22.28-29 ☆ **22:18 22.18:** Mam 18.10-11

☆ **22:19 22.19:** Bal 18.23; 20.15-16; Mam 27.21 ☆ **22:20 22.20:**

Mam 17.2-7 ☆ **22:21 22.21:** Kuf 23.9; Bal 19.33-34; Mam 24.17-18; 27.19

22 Tekubiibikizie mukanfwilua ao mwana nsi-iwa.

23 Kine mwababiibikizia ni bo bandilila, kisinka ndikunvua malilo abo.

24 Naakafiitua ni kumiipaila ku bului, bakazi benu baakaaluka bamukanfwilua, ni baana benu baakaaluka baana nsiiwa.

25 ☆“Kine wakopia nfolanga ku mupabi wa mu bantu bane babuliilue, tekuya wali nga balia balibakopia nfolanga ya kaloba, tekumulomba alundepo ni inge.

26 ☆Kine muntu watwama ngubo ya muntu mupabi kuti iye yali kikwatizi, apalile kusangua waabweziizie koba lukasinazimine,

27 pantu i ngubo yakue ya kwivimba. Ale alik-wivimbaki? Wene kine wandilila, ndikumunvua pantu ndi wa nkumbu.

28 ☆“Tekumufuupula Leza§ ao kutiipa lisiiko wa bantu bohe.

29 “Tekukokola kun'mpeela mazabo a mambo a bya kumina byobe.

“Kubalua libeli obe mwalalume upalile kun'mpeela nene.

30 Mupalile kukita evio ni ku mabeli enu a nghombe ni a mikooko ao a mbuzi. Aza mabeli kuti aikalanke kuli nghinabo nsiku kilooba, kusyali kundeetela busiku bwa mwanda.

31 ☆“Mupalile kuba bantu bane bazuuke. Ni pakako, temupalile kuya mwalia minofu ya nama

☆ 22:25 22.25: Bal 25.35-38; Mam 15.7-11; 23.19-20 ☆ 22:26
22.26: Mam 24.10-13 ☆ 22:28 22.28: Mii 23.5 § 22:28 22.28
Leza; Ao Bapinguzi ☆ 22:31 22.31: Bal 17.15

epailue na kinama mu kisonso, inzi mupalile sie kupoozela tubua.

23

Mizilo ilekenkeene

¹ ☆“Tekuvumia mpunda ya bufi ni kwampana na muntu mubi mu kusininkizia bya bufi.

² Tekukonkelela bantu bengi mu kukita bibi-ipile. Luuliwakuutua kusininkizia mu kilie, tekubembua na bwingi bwa bantu mukwinoona nsambu.

³ ☆Kabili tekumupeela mupabi nsambu pantu ni mupabi.

⁴ ☆“Kine wamona nghombe ndume ao punda wakua mulwani obe wazeezele, upalile kumubweziizia mwine.

⁵ Kine punda wakua mulwani obe wamusanga waponene wailikiilue na bitwamo, tekumulekeela pa-aponenanga. Sininkizia nangue wamukwasia mulwani obe na kubuusia ozo punda.

⁶ ☆“Tekumubiibikizia mupabi mu milandu yakue.

⁷ Ilikeke ku busongezi bwa bufi, kabili te kwi-paya muntu asili na kilubo ao mulunghami, pantu muntu ali ni bubi nsikamupenda kuba asili na bubi.

⁸ Tekupoka bituulilo pantu bituulilo bilibyazibatika menso ni kukalanghania twebo twa balunghami.

☆ 23:1 23.1: Kuf 20.16; Bal 19.11-12; Mam 5.20 ☆ 23:3 23.3: Bal 19.15 ☆ 23:4 23.4: Mam 22.1-4 ☆ 23:6 23.6: Bal 19.15; Mam 16.19

9 ☆“Tekwemia mweni pantu mumanine vili munitima wa mweni, pantu ni mwemue mwaali baeni mu kyalo kya Misri.

Mizilo palua Sabata

10 ☆“Mu myaka mutanda ukabe wabyalamo ni kuzombola.

11 Inzi mu mwaka wa kilooba upalile kulekela bukaba butuuzie, evi bapabi bali pakati kobe bakabe basololamo, ni byaakaba byasyalamo bikabe byaliiwa na nama ya mu kisonso. Evi i vyakuti ukabe wakita mu bukaba bobe bwa mizabibu ni bwa mizeituni.

12 ☆“Nsiku mutanda waya wabombamo miilo yobe, inzi busiku bwa kilooba upalile kutuuzia, evi nghombe yobe ni bapunda bobe batuuzie. Bazia bobe ni baeni bonse bawikeele nabo ni bo batuuzie.

13 “Pooze maano ku twebu tunaamyanine. Tekwezie kuzimbula liina lya baleza bange, kabili tekuti lyunvwiwe mu tunua twenu.

Nsikunkulu itatu ikata mu mwaka

(Kufuma 34.18-26; Malanguluzi a Mizilo 16.1-17)

14 “Kubalua mwaka mukabe mwankitilamo nsikunkulu itatu.

15 ☆ Mukabe mwakita nsikunkulu ya mukate usiliko ntutumusi. Mu nsiku kilooba mukabe mwalia mukate usiliko ntutumusi nga vinaakwanine, mukabe mwakita evio pa nsita ipalile mu

☆ 23:9 23:9: Kuf 22.21; Bal 19.33-34; Mam 24.17-18; 27.19

☆ 23:10 23:10: Bal 25.1-7 ☆ 23:12 23:12: Kuf 20.9-11; 31.15; 34.21; 35.2; Bal 23.3; Mam 5.13-14 ☆ 23:15 23:15: Kuf 12.14-20; Bal 23.6-8; Mpe 28.17-25

mwezi wa Abibu, (pantu mu ozu mwezi i mwezi umwaafumiinemo mu Misri) tekuti kukabe kwali muntu waakaba waiza kuli nene tekuba wali na kantu ka kun'mpeela.

16 ☆“Mukabe mwakita nsikunkulu ya kuzombola mazabo a mambo a mu belia bimwaabyele mu makaba enu.

“Mukabe mwakita nsikunkulu ya kuzombola kwa ku mpeleezio ya mwaka kine mwafumia bimwaabyele mu makaba.

17 Kubalua nghendo itatu pa mwaka, balalume bonse bapalile bakabe baiza kun'mpupa ne Yawe Kabezia Mpungu.

18 “Tekungelele ngelelo ya nama pamo ni kintu kisanziziweko ntutumusi. Mafuta a nama ya ngelelo yane ya kyungulo teapalile akabe asungua mpaka lukeele lwakue lukeelekeele.

19 ☆“Buzombozi bwa mambo bwa mu makaba enu mupalile mukabe mwabutwala mu Nghanda yakua Yawe Leza wenu.

“Tekuti mukabe mwaeleka mwina mbuzi mu mabeele akua nghina.

Bulayo ni mafunde

20 “Unvue, ndikumitumina malaika wakumitangilila ni kumisunga mu lwendo evi akabe kumifikia bwino ku nkendo inakimiteaniizia.

21 Kansi poozeko maano a kumunakila, tekumulengie kufiitua evi akamyelele bilubo byenu, pantu aliwakita byonse mu Liina lyane.

22 Inzi kisinka kine mwemue mwaunvua ni kukita byonse bindimukulanda, ndikuya nali

☆ **23:16 23:16:** Bal 23.15-21,39-43; Mpe 28.26-31 ☆ **23:19 23:19:** Kuf 34.26; Mam 14.21; 26.2

mulwani wa balwani benu, ni kulua na balia balibalwana nenu.

²³ Malaika wane wakaba kumitangilila ni kumitwala ku kyalo kya Ba-amori, ni kya Bahiti, ni kya Baperizi, ni kya Bakanaani, ni kya Bahivi pamo ni kya Bayebusi, ni bo nakaba kubalovia.

²⁴ Tekuti mukabe mwafukamina baleza babo ao kubapupa, tekuti mukabe mwakita mubalibakitila. Inzi mukabe kubeenoona, ni kuvunguhania mapumpu abo.

²⁵ Mwemue mupalile kumubombela sie Yawe Leza wenu, ni ye waakaba wapaalile bilio byenu, ni menda enu, ni ne naakamikingilila ku malwele.

²⁶ Mu kyalo kyenu temukaba mwanakazi wa kupisia liimi, kabili temukaba nghumba. Mwaa-keekala nsiku ingi

²⁷ “Naakatuma bya kutiinia byane bikabe byamitangiliile ni kuvulunghania bantu bonse konse kumwaakalunghama, ni balwani benu bonse baakamifunghamina ni kubutuka.

²⁸ Naakatuma nzuki yaakamitangilila kuya kukumba Bahivi, ni Bakanaani pamo ni Bahiti.

²⁹ Nsikabakumba bonse mu mwaka umo, evi kyalo tekuti kikasyle kibolia, ni nama ya mu kisonso tekuti ikakile kuvula ni kumikila maka.

³⁰ Naakaba nabakumba baniini baniini mpaka pamukasanduluka ni kupyana kyalo.

³¹ Kabili naakabiika mupaka wenu kutula ku Lyezi lya Kasi mpaka ku lyezi lya Bafilistini, ni kufuma ku kaseeba mpaka ku Mwenzi wa Efrati. Nene naakababiika bene kyalo mu maboko enu kuti mukabakumbe.

³² Tekuti mukakite nabo kipingo ao kukita kipingo na baleza babo.

³³ Tekuti mukabeetabizie kwikala mu kyalo kyenu pantu nga baakamilengia kunduvia, kine mukabombele baleza babo, mwaakakwatua mu muteo wa kupupa mikisi.”

24

Kipingo kyafikiliziiwa

¹ Pa kyamba, Yawe waamwanine Musa nangu, “Mutwame Haruni, ni Nadabu, ni Abihu pamo ni masiiko 70 a Baizraeli usele nabo kono ku lupili, evi mwize mun'mpupe mwaliko lwa kule.

² Wewe sie bunke i etabiilue kumupalamina Yawe. Baba bange tekuti bezie kusela pamo nobe peulu lupili ni kun'mpalamina.”

³ Ni pakako Musa waile kubaana bantu twebotonse ni milao yonse yaalandile Yawe pamo ni mafunde onse. Bantu bonse baitabiile balanda nangu, “Tulikukita byonse mwalandilanga Yawe.”

⁴ Kabili Musa waalembele kubalua keebo kaapeelue na Yawe. Lukeele lwakue paakili lukeelekeele waabuukile ni kukuula kitale mwinsina lupili ni kwimika mapumpu lyanondo ni abili a mabue emaniineko mikowa lyanondo ni ibili ya Baizraeli.

⁵ Pa kyamba, waatumine balumendo ba mu Baizraeli kuti baye bamwelele Yawe ngelelo ya kuzizia ni kumusinzila nghombe ndume kuba bupe bwa bupwanikizi.

⁶ Musa waabuulilemo ntibu ya mulopa, waubika mu bibakuli, ni unge wausansila pa kitale.

⁷ Kabili waabuulile kitabu kya kipingo ni kuba-belengela bantu batwiliziizie. Bonse baalandile evi, “Byonse byalanda Yawe tulikubikita ni kubinakila.”

⁸ ✧Pa kyamba, Musa waabuulile mulopa waali mu bibakuli, wausansila ku bantu walanda nangue, “Ozu i mulopa wa kipingo kyakua Yawe ki-akikita pamo nenu pa kumipeela aza mafunde onse.”

⁹ Kabili Musa ni Haruni, ni Nadabu, ni Abihu pamo ni masiiko 70 a Baizraeli, baaselele ku lupili.

¹⁰ Koko ku lupili kubaile, baamumwene Leza wakua Izraeli. Mwinsina makasa akue mwaali mwali kintu kyaali kyakitilue na safiri, kyaali kyali nga lyulu lisambikile.

¹¹ Anzia baamumwene Leza, tebaakitiilue kibi-ipile. Baaliile bilio ni kumina pa ntanzi yakue.

Musa ku Lupili lwa Sinai

¹² Yawe i lu-aamwanine Musa nangue, “Ale sela wize pano pandi peulu lupili, musita uulikuba pano, ndikukupeela bibazu bibili bya mabue anembelepo mizilo ni milao ya kubasambilizia.”

¹³ Ni pakako Musa waaseekeziiziwe na mubombi wakue Yoshua. Musa waaselele* ku lupili lwakua Leza.

¹⁴ Musa ntanzi ya kusela wa-anine masiiko a Baizraeli nangue, “Syale mwatupembeele pano mpaka musita utwakaba kubwela. Unvue,

✧ **24:8 24:8:** Mat 26.28; Mk 14.24; Lk 22.20; 1 Bak 11.25; Bae 9.19-20; 10.29 * **24:13 24.13** *Musa waaselele; Bwaluzi bumo bwa kale buli na Baaselele.*

kine muntu wa-aluka ni mulandu, autwale kuli Haruni ni Huri.”

¹⁵ Musa lu-aali wali koko ku lupili, lupili lwaakupiliilue na lilezi.

¹⁶⁻¹⁷ Bulumba bwakua Yawe bwaali pa lolo Lupili lwa Sinai. Lupili lwaakupiliilue na lilezi nsiku mutanda, ni mu busiku bwa kilooba, Musa waunvwile lizui lyakua Yawe lyamukuuta mu lilezi. Monekelo ya bobo bulumba bwakua Yawe, Baizraeli baabumwene bwaali nga mulilo uli-wazizia peulu lupili.

¹⁸ ✧Ni pakako, Musa waingiile mu lilezi ni kutwalilila kusela peulu lupili. Musa waikeeke ku lupili nsiku 40 busiku ni koba.

25

Bupe palua Tabernakulo (Kufuma 35.4-9)

¹ Yawe waamwanine Musa nangue,

² “Ana Baizraeli bandeetele bupe. Kubalua bupe bubalikufumia mutoneene mitima yabo, i bwa kuti mupokelele.

³ Bupe buwakaba kupokelela ni bobu: Oro, ni mutofue, ni mukuba,

⁴ ni nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi, ni ya kitani kiweme, ni masako a mbuzi,

⁵ ni kipapa kya mpanga kisubilueko mukumino wa kasi, ni kipapa kya kipomo, ni kimuti kya kasiya,

⁶ ni mafuta a mizeituni a mu litala, ni manukato a kubiika ku mafuta azuuke, ni ku bubaani buweme,

⁷ ni mabue a oniksi, pamo ni mabue a kubiika ku efodi ni ku mufuko wa pa nkulo wakua Kitambua Mukulu.

⁸ Kabili bakankitile liema lizuuke, evi nkabe naikeele pakati kabo.

⁹ Bapalile kunghimikila Tabernakulo ni kukita kubalua kantu nga mundikukwanina.

Lisanduku lya Kipingo
(Kufuma 37.1-9)

¹⁰ “Baane bakakite lisanduku lya mbao ya kimuti kya kasiya. Likabe lyaleepele metre imo ni santimetre 25, mu bukata likabe lyatanine santimetre 75, ni mu kutuuluka likabe lyatuulukile santimetre 75,

¹¹ kabili bakakupeako oro isambikile mukati ni panze. Mumbali bakabe kuzyungulusiamo lufito lwa oro.

¹² Bakakite bikobo bina bya oro ni kubibiika ku tufuli tuna twa lisanduku. Bibili ku bwala bumo ni bibili ku bunge bwala.

¹³ Kabili bakakite mipingo ibili ya kimuti kya kasiya ni kukupako oro.

¹⁴ Mipingo ya kupingilako bakabe kwi-ingizia mu bikobo bya ku lisanduku kumbali yonse ibili.

¹⁵ Ezio mipingo ikabe yaikaliliile sie mu bikobo bya lisanduku pasili kufumiamo.

¹⁶ Mu lelio lisanduku ukabiikemo bibazu bibili bya mabue binakaba kukupeela, papo palem-belue mizilo.

17 ☆“Bakakite ntupiko ya oro isambikile. Ezio ntupiko ikabe yaleepele metre imo ni santimetre 25, ni mu bukata santimetre 75.

18 Bakakite makerubi abili atililue bwino ali a oro, ni kuemika ku mpeleezio ibili ya ntupiko mu kuleepa.

19 Bakakite likerubi limo ku mpeleezio imo, ni linge ku inge mpeleezio. Azo makerubi akabe akitiliilue ku ntupiko ku mpeleezio yakue ibili.

20 Azo makerubi akabe alendwile mapaapi abo mu muulu lya pa ntupiko akupilile lisanduku, ni nkebu yabo yakenteene lya pa ntupiko.

21 Mu lisanduku ukabiikemo belia bibazu bibili bya mabue binaakakapeela ni kutupikilapo ntupiko.

22 Papo i panaakaba nasaakaana nobe, kabili i panaakaba nalanda nobe peulu ntupiko, pa bukata bwa azo makerubi abili ali peulu Lisanduku lya Kipingo, ni kulanda nobe palua mafunde onse akuti ukabe wabaana Baizraeli.

*Meza ya mikate ya kilangililo
(Kufuma 37.10-16)*

23 “Bakakite meza ya kimuti kya kasiya ileepele metre imo ni mu bukata yatanine santimetre 50, ni mu kutuuluka ikabe yatuulukile santimetre 75.

24 Bakakupeko oro isambikile, ni mumbali bakazyungulusiamo lufito lwa oro.

25 Bakazyungulusie lufito lwatuulukile santimetre mwanda, kusyali kupisia ni mukovio wa oro ku lufito.

²⁶ Bakakite bikobo bina bya oro ni kubibiika ku tufuli tuna twa meza lya palia pabeeleele mikonzo.

²⁷ Bakabiike bikobo pepi na mbao ya pa muulu. Momo i mwakwingizia mipingo ya kupingilako meza.

²⁸ Bakakite mipingo ya kimuti kya kasiya ni kukupako oro. Ezio mipingo ikabe ya kupingilako meza.

²⁹ Bakakite masaani, ni mpindi, ni bibakuli pamo ni makopo a kubombia ku bupe bwa bya kumina. Bebio bibombelo byonse bya pa meza bakakite byali bya oro isambikile.

³⁰ ☆ Ukabiike ni mikate ya kilangililo pa meza ya kuti ikabe yali pa ntanzi yane lyonse.

Kya kuteekapo matala
(Kufuma 37.17-24)

³¹ “Bakakite kya kuteekapo matala kya oro itililue yasambikile bwino. Kya kwimikapo pamo ni mukonzo wakue, ni tubakuli twakue twali nga maluba, ni mapingu akue pamo ni maani akue, bikabe byalundeene kumo.

³² Ku ozo mukonzo umo kukabe kwafumine misambo mutanda. Misambo itatu ku bwala bumo, ni inge itatu ku bunge bwala.

³³ Ku musambo umo kukabe kwali tubakuli tutatu tuli nga maluba a almonde ali ni mapingu pamo ni maani a azo enka maluba. Ku musambo unge ni ko bakakiteko evio vyenka mpaka ku misambo yonse mutanda yakaba yafumine ku ozo mukonzo.

³⁴ Ni ku mukonzo wa pa bukata uli pa kya kuteekapo kuye kwali tubakuli tuna tuli nga maluba a almonde ni mapingu pamo ni maani a azo enka maluba.

³⁵ Ntanzu ya kufika pa misambo ibili pakabe lipingu lya liluba limo. Kikabe kyali evio ku misambo ibili ya mambo, ni ku misambo ibili ya bubili, pamo ni ku misambo ibili ya butatu.

³⁶ Mukonzo ni misambo yakue yonse bikabe byakitiliilue kumo ni kya kuteekapo. Kyonse kikabe kyali kya oro itililue yasambikile.

³⁷ Bakakite azo matala kilooba ni ku-aleemia kuti akabe asanikiile ku ntanzu.

³⁸ Bakakite nmano pamo ni bisaani bya kekio kya kuteekapo matala, bebio byonse bikabe byali bya oro isambikile.

³⁹ Bakakite kya kuteekapo matala pamo ni bibombelo byonse na kilo 35 ya oro isambikile.

⁴⁰ ☆Poozako maano kuti bakakite kubalua kantu nga vinaakulangisiizia ku lupili.

26

Kukuula Tabernakulo (Kufuma 36.8-38)

¹ “Bakakite Tabernakulo yakua Leza na bipempe lyanondo bya kitani kiweme kipyatilue bwino na nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi pamo ni ya mukumino wa kasi. Balia bamanine kulenga bakalengemo makerubi.

☆ 25:40 25.40: Mii 7.44; Bae 8.5

² Kubalua kipempe kikabe kyaleepele metre lyanondo ni ina, ni mu bukata kyatanine metre ibili. Bipempe byonse bikabe byalingheene.

³ Bipempe bisaano bakabilundanie kuti kikabe kimo, ni bingwe bisaano kubilundania kuti kikabe kimo.

⁴ Bakakite mikobelo ya ngubo ya mukumino wa lyulu ku mpeleezio ibili ya kipempe kimo, ni ku kinge kipempe bakakite evio vyenka.

⁵ Bakakite mikobelo 50 ku kipempe kimo, ni inge mikobelo 50 ku kipempe kinge. Ezio mikobelo ikabe yakenteene.

⁶ Bakabiike bikobo 50 bya oro bya kulundania kumo bipempe bibili pakuti Tabernakulo ikabe kintu kimo.

⁷ “Bakakite bipempe lyanondo ni kimo bya masako a mbuzi ni kubivimba peulu Tabernakulo.

⁸ Kubalua kipempe kikabe kyaleepele metre lyanondo ni isaano, ni mu bukata metre ibili. Bebio bipempe lyanondo ni kimo bikabe byalingheene.

⁹ Bipempe bisaano bakabilundanie kumo, ni bingwe mutanda ni byo kumo. Kelia kipempe kya mutanda bakakipete lya ku ntanzi pakuti Tabernakulo ikabe kintu kimo.

¹⁰ Bakakite mikobelo 50 lya ku mpeleezio ya kipempe kimo, ni inge mikobelo 50 lya ku mpeleezio ya kipempe kinge.

¹¹ Kabili bakakite bikobo 50 bya mukuba ni kwingiziamo mikobelo pakuti bipempe bikabe byalundeene, evi Tabernakulo ikabe kintu kimo.

¹² Ni kelia kiputu kya kipempe kyaakapulamo,

ukakikupe ku kyamba kya Tabernakulo.

¹³ Kiputu kya kipempe kyaakasyalako mu kuleepa, kelia kyaakaba kyali santimetre 50 ku bwala bumo, ni ku bunge bwala santimetre 50, i kyaakaba yakupiliile Tabernakulo.

¹⁴ “Bakakite mpapa ya mpanga isubilueko mukumino wa kasi ya kuvimba peulu Tabernakulo, kabili bakakite ni inge mpapa ya bipomo ni yo bakavimbe peulu mpapa ya mpanga.

¹⁵ “Bakeemike kipuupa kya Tabernakulo na mbao ya kasiya.

¹⁶ Kubalua lubao lukabe lwaleepele metre isaano, kabili lukabe lwatanine santimetre 75.

¹⁷ Kubalua lubao lukabe lwali na matui abili kwinsina, matui a kukwatania mulongo wa mbao. Evi i vyakuti bakakite mbao yonse ya ku Tabernakulo.

¹⁸ Bakakite mbao 20 lya ku nkungulua ya Tabernakulo,

¹⁹ ni kukita bintu 40 bya mutofue bya kwimikuamo mbao 20. Mu bintu bibili mukabe mwaimikua matui abili a lubao lumo, ni mu bunge bibili ni mo evio vyenka.

²⁰ Ni ku bunge bwala bwa Tabernakulo, lya ku nkungua ni ko kukabe mbao 20,

²¹ ni bintu 40 bya mutofue bya kwimikuamo. Bya kwimikuamo bibili ni byo mukengiziwe matui abili a lubao lumo.

²² Kumusana wa Tabernakulo, lya ku mboosi bakeemikeko mbao mutanda,

²³ ni mbao ibili ikeemikue mu tufuli twa Tabernakulo ku kyamba.

²⁴ Ezio mbao ibili ya mutufuli ipalile ikeemikue yakuminkeene kutula pansu, ni pa muulu ikaku-

minkaniiwe na kikobo, bakakite evio mu tufuli tonse tubili.

²⁵ Ni pakako, yaakaba yali mbao mwanda, ni bintu bya mutofue bya kwimikuamo byakaba byali lyanondo ni mutanda. Bya kwimikuamo bibili bikabe byaingiziwamo matui abili a lubao lumo, ni binge evio vyenka.

²⁶ “Bakakite mbango ya kimuti kya kasiya, mbango isaano pa mbao ili ku lubali lumo lwa Tabernakulo,

²⁷ ni inge isaano pa mbao ili ku bunge bwala bwa Tabernakulo, kabili inge isaano pa mbao ili ku kyamba kya Tabernakulo ku mboosi.

²⁸ Lubango lwa pa bukata bwa mbao lwene lukabe lwapulilemo koku ni koku.

²⁹ Ezio mbao bakakupeko oro, kabili bakakite ni bikobo bya oro bya kukwatizia mbango, ni ezio mbango bakakupeko oro.

³⁰ Bakeemike Tabernakulo nga viwakilangisi- iwa ku lupili.

³¹ “Kabili bakakite kipempe kya nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni wa bulumbi pamo ni wa kasi, pamo ni ngubo ya kitani kiweme kya nyunzi ipyatilue, ni kukifwanizia na kubilamo nkebu ya makerubi. Ezio miilo ikabombue na bantu bamaniisie.

³² Bakakobeke kipempe ku mapumpu ana a kimuti kya kasiya akupilueko oro. Bikobo byakue bikabe byali bya oro pa bintu bina bya mutofue bya kwimikuamo.

³³ ☆Bakakobeke kipempe ku bikobo evi Lisan- duku lya Kipingo likabe ku kyamba kya kipempe,

pantu kipempe i kyakaba kyalekenkaniizie Kifuka Kizuukiisie.

³⁴ Bakabiike ntupiko peulu Lisanduku lya Kipingo mu kifuka kizuukiisie.

³⁵ Kunze ya kipempe kikingiliile Kifuka Kizuukiisie bakabiikeko meza lya ku nkungua ya Tabernakulo, kusyali kubiika kinara lya ku nkungulua kyakenteene ni meza.

³⁶ “Bakakite kipempe kya pa mulyango wa Tabernakulo, kipempe kya nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni kitani kiweme kipyatilue. Ikabe yaali miilo ya muntu amaniisie kubila.

³⁷ Bakakite mapumpu asaano a kimuti kya kasiya ni kukupako oro, koko i kuwaakakobeka kipempe na bikobo bya oro. Bakasungulule ni bya kwimikuamo bisaano bya mukuba pa mulandu wa mapumpu.

27

Kitale (Kufuma 38.1-7)

¹ “Bakakite kitale kya mbao ya kimuti kya kasiya. Kitale kikabe kyaleepele metre ibili ni kitika, ni mu bukata kikabe kyali metre ibili ni kitika. Kekio kitale peulu kikabe kyalingheene monse monse, kabili kikabe kyatuulukile metre imo ni kitika.

² Mu tufuli tuna bakabiikemo mbao ituulukile nga masengo, mbao yakuti ikabe yalundanizie kitale. Kekio kitale kikabe kyakupilueko mukuba.

³ Bakakite bya kuzoolelapo mito, ni bipawa, ni bibakuli, ni bikobo, ni bya kubiikapo mulilo. Bebi bibombelo byonse bya ku kitale bikabe byali bya mukuba.

⁴ Bakakite kasaaso ka mukuba ka ku kitale ni kubiika bikobo bina bya mukuba ku tufuli tuna twa kasaaso.

⁵ Bakabiike kako kasaaso mukati kitale, kwinsina lubao luzyungulukiile kitale, evi kako kasaaso kakabe kafikile pa bukata mu kutuuluka.

⁶ Bakakite mipingo ya kimuti kya kasiya, mipingo ya kupingilako kitale. Bakakupeko mukuba ku ezio mipingo.

⁷ Ezio mipingo yaakengiziwa mu bikobo evi ikabe yali mumbali ibili ya kitale musita wa kukipinga.

⁸ Kekio kitale kikakitue kyazikukile mukati. Ukabaane bakakite nga viwakilangisiwa ku lupili.

*Musolo wa Tabernakulo
(Kufuma 38.9-20)*

⁹ “Kabali bakakite musolo wa Tabernakulo. Ku lubali lwa ku nkungulua bakakite luuba lwa kipempe kya kitani kiweme kipyatilue. Kekio kipempe kikabe kyaleepele metre 50 bwala bumu.

¹⁰ Bakakite mapumpu 20 ni bintu bya kwimikuamo 20 bya mukuba, bikobo bya ku mapumpu ni mikobelo yakue bikabe bya mutofue.

¹¹ Ku lubali lwa ku nkungua ni ko bakakiteko evio vyenka. Kukabe kipempe kya kitani kilee-pele metre 50, ni mapumpu akue 20, ni bintu

bya kwimikuamo 20 bya mukuba. Bikobo bya ku mapumpu ni mikobelo yakue bikabe bya mutofue.

¹² Lya ku mboosi kukabe luuba lwa kipempe kileepele metre 25, kukabe mapumpu lyanondo ni bya kwimikuamo lyanondo.

¹³ Bukata bwa musolo lya ku kabanga kukabe metre 25 mu bukata.

¹⁴⁻¹⁵ Ni luuba lwa kipempe ku lubali lumu lwa mulyango lukabe lwaleepele metre kilooba ni kitika, mapumpu akue atatu, ni bya kwimikuamo bitatu. Ni ku bunge bwala kukabe luuba lwa kipempe luleepele metre kilooba ni kitika, mapumpu akue atatu, ni bya kwimikuamo bitatu.

¹⁶ Ku mulyango wa musolo kukabe luuba lwa kipempe kileepele metre lyanondo, kya muku-mino wa lyulu, ni wa bulumbi, ni wa kasi pamo ni kitani kiweme kipyatilue. Ezio miilo ikabombue na bantu bamaniisie. Kekio kipempe kikabe kyakwatiliilue na mapumpu ana ni bya kwimikuamo bina.

¹⁷ Mapumpu onse a musolo mumbali monse akabe ni mikobelo ya mutofue, bikobo byonse ni byo bikabe bya mutofue, ni bya kwimikuamo bikabe byali bya mukuba.

¹⁸ Ozo musolo ukabe waleepele metre 50, ni mu bukata ukabe watanine metre 25 kubalua lubali. Luuba lwa musolo lukabe lwaatuulukile metre ibili ni kitika. Lukabe lwali lwa kitani kiweme kipyatilue, ni bya kwimikuamo bikabe bya mukuba.

¹⁹ Bibombelo byonse bya kubombiiwa ku Tabernakulo mu miilo ilekenkeene, pamo ni bikili byonse bya ku Tabernakulo ni ku luuba lwa

musolo, bikabe bya mukuba.

Kulabukila matala
(*Balawi 24.1-4*)

²⁰ “Ukabaane Baizraeli bakabe bakuleetela mafuta aweme a mizeituni pa mulandu wa kisue, evi matala akabe aleemene musita onse.

²¹ Azo matala ali mu Tabernakulo kunze ya kipempe kili ku ntanzi ya Lisanduku lya Kipingo, Haruni ni baana bakue balalume i baakaba baawamia evi akabe aleemene ntanzi yane kutula kyungulo mpaka lukeelekeele. Leli i lifunde lya muyayaya ku nvyalo ya ku ntanzi.

28

Bivwalo bya bukitambua
(*Kufuma 39.1-7*)

¹ “Ale pa Baizraeli nsoobwelepo Haruni mukuluubo pamo ni baana bakue balalume, Nadabu, ni Abihu, ni Eliazari pamo ni Itamari, kuti ban'mombe mwilo wa bukitambua.

² Ukamuzukiizie Haruni mukuluubo ngubo ya kuti ikabe yamuleetele bulumba ni bukindami.

³ Ukabaane bantu bonse bakengeele mu kubomba, balia banaapeele mutima wa mulangue, bakakite ngubo yakua Haruni kuti ikazuukiwe, evi akabe wan'mombela mwilo wa bukitambua.

⁴ Ngubo i baakakita ni ezi: Mufuko wa pa nkulo, ni efodi, ni kazula,* ni nkanzu, ni kitambala pamo ni musipi. Bakamukitile Haruni mukuluubo ngubo izuuke, wene pamo ni baana

* **28:4 28.4Kazula:** I ngubo ya kuvwala kitambua peulu nkanzu.

bakue, evi bakabe bavwala musita wa kubomba mwilo wa bukitambua.

⁵ Bakengezi ba ozo mwilo bakabombie oro ni nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni kitani kiweme.

⁶ “Bakengezi ba ozo mwilo bakakite efodi na oro, na nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni kitani kiweme.

⁷ Ezio efodi ikabe yali na mikobelo ibili ya kupisia pa nkombe kuti ikabe yalundaniizie kya ku ntanzi ni kya ku musana.

⁸ Ni musipi upalile ukabe wakitilue bwino na bintu bikitiilueko efodi, kuti ukabe wali kimo nakio, ni o ukakitue na nyunzi ya mukumino wa oro, ni wa nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni ya kitani kiweme kipyatilue.

⁹ Bakabuule mabue abili a oniksi ni kulembapo meena lyanondo ni abili a bena Izraeli.

¹⁰ Meena mutanda pa libue limo, ni ange mutanda pa linge libue kukonkana ni mubaavyalilue.

¹¹ Ozo mwilo ukabombue na muntu amanine kulemba pa mabue nga evelia vilivyalembua kamanino, akalembe meena a bena Izraeli pa mabue abili ni ku-abiika mu tukwatililo twa oro.

¹² Ozo muntu akabililile azo mabue abili peulu mikobelo ipitile pa nkombe yafumine ku efodi, pakuti akabe aimaniineko mikowa lyanondo ni ibili ya Baizraeli. Evi Haruni i vi-aliwaakaba watwama meena abo pa nkombe ntanzi yakua Yawe, pakuti Yawe akabe wabalanguluka.

¹³ Toto tukwatililo twa azo mabue tukabe twa oro.

¹⁴ Akakite ni mikufu ibili ya oro isambikile. Akakite yali nga nkamba ipyatilue, kusyali kukobeka ku toto tukwatililo.

*Mufuko wa pa nkulo
(Kufuma 39.8-21)*

¹⁵ “Mukengezi wa ozo mwilo akamukitile Haruni mufuko wa pa nkulo wa kumaninako bupinguzi bwakua Leza, akakite na nyunzi yaakitiilueko efodi: Na nyunzi ya mukumino wa oro, ni ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni ya kitani kiweme kipyatilue. Evi i vyakuti akakite.

¹⁶ Ozo mufuko ukapimpuemo limo walingheene monse monse. Mu kuleepa ni mu bukata ukabe wali na santimetre 25.

¹⁷ Akakiteko milongo ina ya tukwatilililo twa kubiikamo mabue a mutengo ukata. Mu mulongo wa mambo akabiikemo libue lya akiki, ni lya topazi, pamo ni lya emerodi.

¹⁸ Mu mulongo wa bubili akabiikemo libue lya zumaridi, ni lya yakuti lya mukumino wa lyulu, ni lya almasi.

¹⁹ Mu mulongo wa butatu akabiikemo libue lya yakinto, ni lya agata, ni lya ametisti.

²⁰ Mu mulongo wa buna akabiikemo libue lya berile, ni lya oniksi, ni lya yaspi. Azo mabue onse akabe akwatiliilue na tukwatililo twa oro.

²¹ Azo mabue akabe ali lyanondo ni abili, kubalua libue pakalembue liina limo lya pa meena a bena Izraeli. Kubalua libue limo

pakalembue liina limo liimaniineko mukowa umo.

²² Ku ozo mufuko wa pa nkulo ukakitileko mikufu ya oro isambikile ili nga nkamba ipy-atilue.

²³ Kabili akakite tuzele tubili twa oro ni kutubika ku tufuli tubili twa ozo mufuko wa pa nkulo.

²⁴ Akakobeke mikufu ibili ya oro mu tuzele tubili tuli ku tufuli twa mufuko wa pa nkulo.

²⁵ Mpeleezio inge ibili ya ezio mikufu akakobeke ku tukobo tubili twa oro ni kulundania ku elia mikobelo ya pa nkombe ya ku efodi lya pa ntanzi.

²⁶ Kabili akakite tuzele tubili twa oro ni kutubika ku tufuli tubili twa ku mufuko wa pa nkulo kwinsina lya mukati pepi ni efodi.

²⁷ Kabili akakite ni tunge tuzele tubili twa oro ni kutukobeka lya kwinsina mikobelo ya pa nkombe lya ku ntanzi ya efodi pepi ni kilundilo peulu musipi usukilue.

²⁸ Tuzele twa ku mufuko wa pa nkulo tukalundaniwe ku tuzele twa ku efodi na mikobelo ya nyunzi ya mukumino wa lyulu, evi mufuko ukabe wali lya peulu musipi wa efodi usukilue bwino, ni ozo mufuko wa pa nkulo tekuti ukabe walekenkana na efodi.

²⁹ “Evi Haruni i yi-aliwaakaba watwama meena a Baizraeli pa mufuko wa pa nkulo wa bupinguzi, pa mutima wakue musita u-aliwaakaba waingila mu kifuka kizuuke ntanzi yakua Yawe, pakuti Yawe akabe wabalanguluka.

³⁰ ✧Mu ozo mufuko wa pa nkulo wa bupin-

✧ **28:30 28.30:** Mpe 27.21; Mam 33.8; Ezr 2.63; Neh 7.65

guzi, mukabiikue Urimu ni Tumimu,[†] ni byo byaakaba peulu mutima wakua Haruni musita u-aliwaakaba waingila mu kifuka kizuuke ntanzi yakua Yawe. Evi Haruni i vi-aliwaakaba ni buvinde bwa kumana mutoneene Leza pa Baizraeli.

*Bivwalo binge bya bukitambua
(Kufuma 39.22-31)*

³¹ “Akakite kazula ka kuvwalilapo efodi ka mukumino wa lyulu.

³² Ni ko kakabe ni lipulo pa bukata lya kupuzi-amo mutue, kakabe kasukilue bwino mumbali lipulo, evi tekuti kakazabuke.

³³⁻³⁴ Kwinsina kazula konse bakakakeko komamanga[‡] isukilueko nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni wa bulumbi, ni wa kasi. Bakabiike ni ndibu ya oro yatolokele komamanga imo imo yazyungulukile kwinsina konse. Evio i vyakuti bakabiike ndibu ya oro yatolokele komamanga imo imo yazyungulukile kwinsina konse.

³⁵ Haruni waakaba wavwala kako kazula musita wa kubomba mwilo wa bukitambua, ni lizui lya ndibu lyaakaba lyaunvwika pa kwingila kwakue mu kifuka kizuuke ntanzi yakua Yawe, ni musita wakufuma akeeza kufua.

³⁶ “Bakakite kalilata ka oro isambikile ni kulembapo nangue, ‘Muzuuke wakua Yawe.’ Ukalembe nga vilivyalembua kamanino.

[†] **28:30 28.30** *Urimu ni Tumimu:* Azo mabue abili aali abombiwa na babitambua mu kulanga buumizi bwakua Leza. Teki-manikile bwino bwino kine aali abombiwa syani. [‡] **28:33-34 28.33-34** *Komamanga:* Ni buzabo buli nga nsombo

³⁷ Kako kalilata ka oro bakakakeko miko-belo ya mukumino wa lyulu, evi Haruni akabe wakavwala pa mpala peulu kitambala.

³⁸ Nga Haruni vi-aliwaakaba wakavwala pa mpala lyonse, i vi-aliwaakaba watwama bubi bwa Baizraeli bubaakaba bakita pa kungelela ngelelo yabo ya bintu bizuuke, evi bakabe baitabilua ntanzi yakua Yawe.

³⁹ “Bakamukitile Haruni kazula ka kitani kiweme, ni kitambala kya kitani kiweme, pamo ni musipi ufwaniziiziwe bwino.

⁴⁰ “Baana balalume bena Haruni ni bo ukabakitile nkanzu ni misipi pamo ni bisote, bya kubaleeteela bulumba ni bukindami.

⁴¹ Ni we Musa, ukamuvwike mukuluubo Haruni bivwalo byakue, ni baana bakue bivwalo byabo, kabili ukabasube mafuta ni kubazuukia evi bakabe ban'mombela mwilo wa bukitambua.

⁴² Bakabakitile tuputula twa kitani evi tukabe twakupile mibili yabo, toto tuputula tukabe twafumine mu kitungu mpaka mu matanta.

⁴³ Haruni ni baana bakue balalume bakabe bavwala toto tuputula musita wa kwingila mu Tabernakulo, ao musita wakusela ku kitale ku kwelela ngelelo mu kifuka kizuuke, evi tekuti bakabe balangisia mibili yabo bakeeza kufua. Ozu muzilo waakaba wali wa muyayaya kuli wene ni ku nvyalo yakue.”

29

*Haruni ni baana bakue balalume babiikua pa wa bukitambua
(Balawi 8.1-36)*

¹ “Pa kumuzuukia Haruni ni baana bakue balalume ni kubabiika pa mwilo wa bukitambua kuti ban'mombe, ukabuule nghombe ndume umo musoka ni mpanga ibili isilemeene.

² Kabili ukabuule bunga bunekekele bwa ng'hano busiliko ntutumusi ni kukitamo mukate, ni mikate isonsele isanziiziweko mafuta, pamo ni mikate iniini yondele.

³ Ukabiike ezio mikate mu kipanda kimo ni kundeetela luwaakaba waelela nghombe ndume, ni mpanga ibili.

⁴ “Ukamuleete Haruni ni baana bakue balalume pa mulyango wa Tabernakulo ni kubasamba na menda mubeelele lifunde.

⁵ Ukabuule nkanzu, ni kazula ni efodi pamo ni mufuko wa pa nkulo, kusyali kumuvwika Haruni pantu ezio i ngubo ya bukitambua, mane ukamukake ni musipi usukilue bwino wa efodi.

⁶ Ukamuvwike kitambala ku mutue wakue ni kukakilila kalilata kazuuke ka oro peulu kitambala.

⁷ Mane ukabuule mafuta azuuke ni kumwitolila pa mutue kuti ukamuzuukie.

⁸ “Ukabaleete baana balalume bena Haruni ni kubavwika kubalua muntu nkanzu yakue.

⁹ Ukabakake ni misipi mu bitungu, ni kubavwika bisote ku mitue. Evi i vyakuti ukamuzuukie Haruni ni baana bakue balalume kuti bakabe babomba mwilo wa bukitambua muyayaya.

¹⁰ “Ukaleete nghombe ndume ku ntanzi ya Tabernakulo, mane Haruni pamo ni baana bakue bakabiike maboko abo pa mutue wa nghombe ndume.

¹¹ Ukamusinze ozo nghombe ndume ntanzi yakua Yawe pa mulyango wa Tabernakulo.

¹² Ukatubie munue obe mu mulopa ni kusuba ku mbao ituulukile nga masengo ku kitale, ni mulopa wakasyalamo ukawitile kwinsina kitale.

¹³ Ukabuule mafuta onse ni bya munda, ni tuete twa ku mabu, ni nfio yakue ibili pamo ni mafuta aliko ni kubizizia peulu kitale kuba ngelelo.

¹⁴ Inzi minofu ya nghombe ndume, ni kipapa pamo ni bya munda, ukabizizie kunze ya mitanda. Ezi i ngelelo ya kufumia bibalo bya babitambua.

¹⁵ “Pa elia mpanga ibili ukabuulepo umo, ni kumwana Haruni ni baana bakue balalume bakabiike maboko abo pa mutue wa ozo mpanga.

¹⁶ Ukasinze mpanga, ni kubuula mulopa wakue ni kusansila ku kitale mumbali yonse.

¹⁷ Ozo mpanga ukamuteetanie bipusa bipusa, ukasambe bya munda ni myendo yakue, mane ukabibiike byonse pa kitale pamo ni mutue.

¹⁸ ✧Ukazizie mpanga walingi pa kitale. Ozo mpanga akabe wali ngelelo ya kuzizia ya bunu buweme, bupe bwa kuzizia bupeelue Yawe.

¹⁹ “Ukabuule olia mpanga wa bubili, ni kumwana Haruni ni baana bakue balalume bakabiike maboko abo pa mutue wa ozo mpanga.

²⁰ Ukamusinze ozo mpanga, ukatubie munue obe mu mulopa ni ku-usuba ku kalebelebe ka ku kutui kwa kulio kwakua Haruni ni ku matui a kulio a baana bakue balalume, ni ku binkumua byabo bya ku maboko a kulio pamo ni ku bikondo bikata bya ku makasa abo a kulio. Ozo mulopa

waakasyalamo ukausansile ku kitale mumbali yonse.

²¹ Ukabuule mulopa wa pa kitale pamo ni mafuta azuuke, ukamusansile Haruni pamo ni baana bakue, kabili ukasansile ni ku ngubo yabo yonse, evi Haruni ni baana bakue balalume bakabe bali bazuuke pamo ni ngubo yabo yonse.

²² “Ku ozo mpanga ukabuuleko mafuta, ni mukila uli ni mafuta, ni mafuta akupilile bya munda, ni tuete twa ku mabu, ni nfio ibili pamo ni mafuta akupileko, ni mwendo wa kulio. Ukakite evio pantu ni mpanga wa ngelelo palua kubiikua kwa babitambua pa miilo izuuke.

²³ Mu kipanda kya mikate isiliko ntutumusi kili ku ntanzi yakua Yawe ukabuulemo mukate umo wa munzyungulu, ni mukate umo utikeeme usanziiziweko mafuta a mizeituni, ni mukate umo umaatikile.

²⁴ Bebi byonse ukabibiike mu minue yakua Haruni, ni mu minue ya baana bakue balalume, ni bo bakabitensie ntanzi yakua Yawe, kuba bupe bwa kutensia.

²⁵ Kusyali ukabibuule mu minue yabo ni kubizizia pa kitale pamo ni ngelelo ya kuzizia kuti ikabe bunu bumuwamiine Yawe, bupe bwa kuzizia bupeelue Yawe.

²⁶ “Ukabuule kabambo ka mpanga wa ngelelo palua kubiikua kwakua Haruni pa mwilo wa bukitambua, evi ukantensiizie ne Yawe. Ni kaka kabambo kaakaba kobe.

²⁷ “Ukazuukie kabambo ka ngelelo ya kutensia, ni mwendo wa ngelelo ya kulendulua, bebio bifumiiziwe ku mpanga asaakwilue ku mwilo

uzuuke. Kabambo kaakaba kakua Haruni, ni mwendo waakaba wa baana bakue babitambua.

²⁸ Evi Baizraeli i vibaakaba bakitila Haruni ni baana bakue balalume babitambua. Bobo i bwaakaba bupe bwa bupwanikizi bubaakaba ban'mpeela ne Yawe. Ozu i waakaba wali muzilo wa muyayaya.

²⁹ “Bivwalo bizuuke byakua Haruni, byaakaba byavwalua na kubalua muntu wa mu luvyalo lwakue waakaba wapyana pa ozo mwilo wa bukitambua, pa kyamba kya kufua kwakua Haruni.

³⁰ Kitambua mwina Haruni waakamupyana Haruni pa kyamba kya kufua kwakue, waakakita nsiku kilooba wavwele ezio ngubo, mane pa kyamba akengile mu Tabernakulo kuti abombele mu kifuka kizuuke.

³¹ “Ukabuule bipusa bya ozo mpanga wa ngelelo palua kubiikua kwa babitambua pa miilo izuuke, ni kubifulumiizia mu musolo wa kifuka kizuuke.

³² Haruni ni baana bakue balalume bakabe balia bebio bipusa bya mpanga pamo ni mukate uli mu kipanda kili pa nghingililo ya Tabernakulo.

³³ Bakabe balia belia bintu bibaapwanikiziiziweko pa kubabiika pa mwilo wa bukitambua ni kubazuukia, inzi muntu unge tekuti akalieko pantu bebio bilio bizuukile.

³⁴ Ni bilio byeleelue palua kubiikua pa mwilo wa bukitambua kine byasyalapo mpaka lukeelekee, tekuti bikaliiwe, inzi bikaziziwe pantu bebio bilio bizuukile.

³⁵ “Evi i vyakuti ukakitile Haruni ni baana bakue balalume kukonkana ni byonse binakik-

wana. Ozo mwilo wa kubabiika pa bukitambua ukakitue mu nsiku kilooba.

³⁶ Kubalua busiku ukabe wafumia nghombe ndume wa bupe bwa kibalo pa mulandu wa bupwanikizi. Mu kukita evio waakaba wasamba kitale. Ukabe wasubako mafuta ni kwizuukia musita uwaakaba wabakitila bupwanikizi.

³⁷ Mu nsiku kilooba kubalua busiku ukabe wakita bupwanikizi pa mulandu wa kitale, ni kitale kyaakaba kyazuukiisie. Kubalua kintu kyaakaba kyakumia ku kitale kyaakaba kyazuuka.”

*Ngelelo ya kubalua busiku
(Mpendua 28.1-8)*

³⁸ “Ngelelo iwaakaba waelela pa kitale kubalua busiku ni ezi: Misoka ibili ya mpanga ya mwaka umo.

³⁹ Ukabe waelela musoka umo lukeelekeele, ni unge kyungulo.

⁴⁰ Pa elia ngelelo ya mambo ya musoka wa mpanga, ukabe waelela pamo ni kamo ka pa lyanondo ka bunga bunekekele butwilue bwino bwasanziizwemo litre imo ni kitika ya mafuta a mizeituni, ni litre imo ni kitika ya divai kuti ikabe ngelelo ya kumina.

⁴¹ Ni pa musoka wa bubili wa mpanga wa ngelelo ya kyungulo ukabe wakita nga muwaakaba wakitila ngelelo ya mambo ya lukeelekeele, kuba bunu buweme, bupe bwa kuzizia bupeelue Yawe.

⁴² Evi i vyakuti ukabe wakita wewe pamo ni nvyalo ya ku ntanzi. Mwaakaba mwaelela ngelelo ya kuzizia pa mulyango wa Tabernakulo

ntanzi yakua Yawe, papo panaakaba nasaakaana nobe ni kulanda nobe.

⁴³ Papo i panaakaba nasaakaana na Baizraeli, ni pa ezio nkendo paakaba pazukiiwa na bulumba bwane.

⁴⁴ Tabernakulo ni kitale naakabizuuikia, kabili naakazuukia Haruni ni baana bakue balalume pakuti bakabe ban'mombela mwilo wa bukitambua.

⁴⁵ Papo i panaakaba naikeele pamo ni Baizraeli, kabili naakaba Leza wabo.

⁴⁶ Ni bo baakamana nangue nene ndi Yawe Leza wabo waabafumiizie mu kyalo kya Misri, evi ngie nali pamo nabo. Nene i Yawe Leza wabo.

30

Kitale kya kufunkiiziapo bubaani (Kufuma 37.25-28)

¹ “Ukakite kitale kya kimuti kya kasiiya kya kufunkiiziapo bubaani.

² Ukakite kyalingheene monse monse, kikabe kyali na santimetre 50 mu kuleepa ni mu bukata. Mu kutuuluka kikabe kyali metre imo. Bintu bituulukile nga masengo bikabe byalundeene na kitale.

³ Peulu ni mumbali monse pamo ni ku mbao ituulukile nga masengo, ni ku mikonzo yonse ina ukakupeko oro isambikile, mane kabili peulu lya mumbali ukazyungulusiamo mukovio wa oro.

⁴ Ukakite bikobo bibili ku bwala bumo bwa kitale, ni bingwe bibili ku bunge bwala mwinsina olia mukovio wa oro. Mu bebio bikobo i mwakwingizia mipingo ya kupingilako.

⁵ Ezio mipingo ukakite ya kimuti kya kasiya, kabili ukakupeko oro.

⁶ Kekio kitale ukakibiike pa ntanzi ya kipempe kili pepi ni Lisanduku lya Kipingo lili ni ntupiko, papo panaakaba nasaakaana nobe.

⁷ Kubalua busiku lukeelekeele, Haruni pa-akaba wawamia matala, akabe wafunkia bubaani buweme pa kekio kitale.

⁸ Ni musita wa kyungulo, Haruni pa-akaba waleemia matala, akabe wafunkia bubaani kuti bukabe ngelelo ya muyayaya ntanzi yakua Yawe ku nvyalo ya ku ntanzi.

⁹ Pa kekio kitale tekuli kufunkiapo bubaani busipalile, ao kwelelapo ngelelo ya kuziziwa, ao bupe bwa bunga, ao kwitililapo bupe bwa bya kumina.

¹⁰ Limo mu mwaka, Haruni waakaba wakita bupwanikizi pa kitale pa elia mbao ituulukile nga masengo. Bobu bupwanikizi bwa limo mu mwaka, bupalile bukabe bwakitua na mulopa wa ngelelo ya bupwakizi pa mulandu wa bibalo bya nvyalo ya ku ntanzi, pantu keki ni kitale kizuukiisie kuli Yawe.”

Nfolanga ya bupwanikizi

¹¹ Kabili Yawe waamwanine Musa nangu,

¹² “Paukaba wapenda Baizraeli, kubalua mwalalume apalile akabe wamupeela Yawe nfuto pa mulandu wa bukose bwakue, evi kimina tekuti kikabe kyali pakati kabo musita wakubapenda.

¹³ ☆ Kubalua mwalalume waakaba wapendua, apalile akabe wafumia kipendo kya grama isaano ya mutofue kibiikilue mu kifuka kizuuke. Bobu bwaakaba bwali bupe bwakua Yawe.

¹⁴ Kubalua muntu wa mu balia baakaba bapendua ali na myaka 20 ni kukilapo, i waakaba wafumia bobo bupe bwakua Yawe.

¹⁵ Anzia aya wali munonsi ao mupabi, apalile kufumia kipendo kimonke kya grama isaano ya mutofue kibiikilue mu kifuka kizuuke lualiwamufumiizia Yawe bupe bwa bupwanikizi pa mulandu wa bukose bwakue.

¹⁶ Wewe waakapokelela bobo bupe bwa bupwanikizi kufuma ku Baizraeli ni kububombia kuwamiiziako Tabernakulo, evi bukabe bwali bupe bwa malanguluzi pa mulandu wa Baizraeli ntanzi yakua Yawe. Ezio i nfuto ya bukose bwenu.”

Musambilo wa mukuba

¹⁷ Yawe waamwanine Musa nangue,

¹⁸ ☆ “Ukakite musambilo wa mukuba wa kusambilamo ni kya kuteekapo kya mukuba. Ukauteeke pa bukata bwa kitale ni Tabernakulo, mane ukabiikemo menda.

¹⁹ Haruni ni baana bakue balalume bakabe basambamo ku maboko ni ku makasa abo.

²⁰ Bapalile bakabe basamba ntanzi ya kwingila mu Tabernakulo, ni musita ubaakaba bapalama ku kitale kuti babombe mwilo wa kumufumiizia Yawe bupe bwa kuzizia.

²¹ Ni pakako, Haruni ni baana bakue balalume baakaba basamba ku maboko ni ku makasa abo

bakeeza kufua. Ozu waakaba wali muzilo wa muyayaya kuli Haruni ni baana bakue balalume pamo ni ku nvyalo ya ku ntanzi.”

Mafuta azuuke

²² ☆Yawe waamwanine Musa nangu,

²³ “Ukabuule bintu bili ni bunu buweme: Mane-mané a menda kilo isaano, ni mudalasini ununkiile bwino kilo ibili ni kitika, ni kane inunkiile bwino kilo ibili ni kitika,

²⁴ ni kida kilo isaano kukonkana ni kipendo kya mu kifuka kizuuke, pamo ni mafuta a mizeituni litre ina.

²⁵ Ukakite mafuta azuuke. Azo mafuta akakitue na bantu bamanine kusanzia bebio bintu, akabe ali mafuta akuzuukiiziako.

²⁶ Kabili ukasube mafuta ku Tabernakulo pamo ni ku Lisanduku lya Kipingo,

²⁷ ni ku meza pamo ni ku bibombelo byakue byonse, ku kinara pamo ni ku bibombelo byakue byonse, ku kitale kya kufunkiiziapo bubaani,

²⁸ ku kitale kya kuziziiziapo ngelelo pamo ni ku bibombelo byakue byonse, ku musambilo pamo ni ku kya kuteekapo.

²⁹ Ukabizuukie kuti bikabe byazuukiisie. Kubalua kintu kyaakaba kyakumia bebio bibombelo kyaakaba kyazuuka.

³⁰ Haruni ni baana bakue balalume ukasube mafuta azuuke ni kubazuukia kuti bakabe ban'mombela mwilo wa bukitambua.

³¹ Ukabaane Baizraeli nangu, ‘Aza i akaba mafuta ane azuuke akaba asubua bantu pa mwilo wa bukitambua mu nvyalo ya ku ntanzi.

³² Aza mafuta tekuti akabe asubua pa mubili wa muntu asili kitambua, kabili tekuti ukabe wakita mafuta a ozu musango na bintu byaakak-
itiluako aza mafuta, pantu azuukile. Kabili aak-
aba ali azuuke lyonse kuli mwemue.

³³ Kubalua muntu aliwasanzia mafuta nga aza ni kusuba muntu asili kitambua, waakafumiiwa pakati ka Baizraeli.’ ”

Bubaani

³⁴ Kabili Yawe waamwanine Musa nangue, “Bu-
ula bintu bya bunu buweme: Bya butonvu bwa
natafi, ni bwa shekeleti, ni bwa kelbena, ni bwa
bubaani buweme. Bebi bintu byonse bikabe mu
tulingo twalingheene.

³⁵ Ku bebi i kuwaakakita bubaaani bwa bunu
buweme bukitilue na bantu bamanine kukita.
Bobo bubaaani bukabe bwalimo ni mukele pakuti
bukabe kwasambikile ni buzuukile.

³⁶ Ukapelepo bubaaani buniini ukabubiike
ntanzi ya Lisanduku lya Kipingo mu Tabernakulo
pa nkendo inakaba nasaakaana nobe. Bwaakaba
bwali bubaaani buzuukiisie kuli wewe.

³⁷ Kabili tekuti mukabe mwaikitila bubaaani
bwa ozu musango na bintu byaakakitiluako bobu
bubaani, pantu bwaakaba bwali buzuuke kuli
Yawe.

³⁸ Kine kukabe muntu waakaikitila bubaaani
nga bobu kuti abubombie ku mubili wakue,
waakafumiiwa pakati ka Baizraeli.”

31

*Kusaakulua kwa bantu ba kwimika Taber-
nakulo*
(Kufuma 35.30—36.1)

¹ Yawe waamwanine Musa nangué,

² “Namusaakula Besaleli wa mu mukowa wakua Yuda, mwana mwalalume mwina Uri, mwinzikulu wakua Huri

³ ni kumwizuzia Mweo wane. Nakimupeela maano, ni mulangue, pamo ni kumana kubomba miilo ilekenkeene

⁴ kuti akite bintu bya maano mu kukita bintu bya oro, ni bya mutofue, pamo ni bya mukuba,

⁵ ni kukita mabue a kufwanizia, ni kubaza bimuti, pa mulandu wa kubomba miilo ilekenkeene.

⁶ Kabili unvua, nakimusaakula ni Aholiabubu mwana mwalalume mwina Ahisamaki wa mu mukowa wakua Dani evi aye wamukwasia. Kabili ni bange bonse nakibapeela buvinde bwa kukita byonse binakikwana kukita:

⁷ Tabernakulo, ni Lisanduku Iya Kipingo, ni ntupiko pamo ni bibombelo byonse bya mu Tabernakulo,

⁸ ni meza pamo ni bibombelo byakue, ni kinara kya oro isambikile ni bibombelo byakue byonse, pamo ni kitale kya bubaani,

⁹ ni kitale kya kuziziiziapo ngelelo ni bibombelo byakue, ni musambilo pamo ni kya kuteekapo,

¹⁰ ni ngubo isukilue bwino, ngubo izuuke yakua Haruni ni ya baana bakue balalume, ngubo ya kuvwala musita wa kubomba mwilo wa bukitambua,

¹¹ ni mafuta azuuke, pamo ni bubaani bwa bunu buweme pa mulandu wa mu kifuka kizuuke. Bakakite bebio bintu byonse nga vinakikwana.”

Sabata

¹² Yawe waamwanine Musa nangue,

¹³ “Baane Baizraeli bakabe basunga busiku bwa Sabata yane, pantu i kalangi pakati kenu ni nene pamo ni nvyalo ya ku ntanzi, evi mukabe mwa-manine nangue nene ndi Yawe aliwamizuukia.

¹⁴ Kansi mukabe mwasunga Sabata pantu ni izuuke. Kubalua muntu asikaba wasunga Sabata waakepawa. Onse waakaba wabomba mwilo mu bobo busiku, waakafumiiwa pa Baizraeli.

¹⁵ ✧Nsiku mutanda ya mu mulungu mwaakaba mwabombamo miilo. Inzi busiku bwa kilooba, bwene ni Sabata, busiku bwa kutuuzia kwine kwine, busiku buzuuke kuli Yawe. Onse wak-abomba mu busiku bwa Sabata, waakepawa.

¹⁶ Ni pakako, Baizraeli ni nvyalo ya ku ntanzi, bapalile kusunga bobu busiku bwa Sabata pantu i kipingo kya muyayaya.

¹⁷ ✧Kaka i kalangi kaakabeelelela pakati ka Baizraeli ni nene, pantu ne Yawe naalengele myulu ni kyalo mu nsiku mutanda, inzi busiku bwa kilooba nsyaabombebe, naatuuziizie.”

¹⁸ Yawe lu-aapwile kulanda na Musa ku Lupili lwa Sinai, waamupeelee Musa bibazu bibili bya mabue byaali byalembeluepo mizilo na munue wakua Leza.

32

*Mukisi wa nghombe musoka wa oro
(Malanguluzi a Mizilo 9.6-29)*

✧ **31:15 31:15:** Kuf 20.8-11; 23.12; 34.21; 35.2; Bal 23.3; Mam 5.12-14 ✧ **31:17 31:17:** Kuf 20.11

¹ ☆ Bantu lubaamwene nangue Musa wakokola pasili kukooka kufuma ku lupili, baamukolonghaniine Haruni ni kumwana nangue, “Iza utukitile leza*” wakuti aye watutangiliile pantu ozu Musa wakitufumia mu kyalo kya Misri, tetumanine kyakimukitikila.”

² Ni pakako, Haruni waabaanine evi, “Vuule ntimbi ya oro ku matui a bakazi benu, ni a baana benu balalume ni banakazi, mundeetele.”

³ Bantu bonse baavuulile ntimbi ya oro yaali ku matui abo ni kumutwalila Haruni.

⁴ ☆ Haruni waapokeleele ntimbi yabo ya oro, waisungulula ni kupongwela mu kintu kyaafumizie mukisi wa nghombe musoka.

Baizraeli baalandile evi, “We Izraeli, ozu i leza obe waakufumiizie mu kyalo kya Misri.”

⁵ Haruni lu-aamwene evio, waakuulile kitale ntanzi ya mukisi wa nghombe musoka. Waalandile nangue, “Lukeele kwakaba nsikunkulu yakua Yawe.”

⁶ ☆ Lukeele lwakue baabuukile paakili lukeelekeelee baya kwelela ngelelo ya kuzizia ni kutwala bupe bwa bupwanikizi. Bantu baikeelee pansi kuti balie ni kumina. Pa kyamba, baabuukile ni kutendeka kukinda.

⁷ Yawe waamwanine Musa nangue, “Lenga ukooke pantu bantu bobee baawafumiizie mu kyalo kya Misri babala kibalo kikata.

⁸ Baba bantu baluba kale pantu balekela kukonka binaabaanine. Basungulula oro ni

☆ **32:1 32.1:** Mii 7.40 * **32:1 32.1 leza;** Ao *Baleza bange*. ☆ **32:4 32.4:** 1 Mak 12.28; Mii 7.41 ☆ **32:6 32.6:** 1 Bak 10.7

kwikitila mukisi wa nghombe musoka. Baupupa pamo ni ku-uwelela ngelelo balimukulanda nangue, 'We Izraeli ozu i leza obe waakufumiizie mu kyalo kya Misri.'

⁹ Yawe waamwanine Musa nangue namona baba bantu vibafinine mitima.

¹⁰ Ni pakako, tekunkania kubakanda ni kubalovia pantu nabafiitilua. Inzi wewe pamo ni nvyalo yobe ndikumikita kuba mutundu ukata."

¹¹ ☆ Inzi Musa waamupaapeete Yawe Leza wakue wamwipuzia nangue, "We Yawe, ni kiki kyalengia kufiitilua bantu bobbe bawaafumiizie mu kyalo kya Misri na buvinde ni maka obe?

¹² Kine wakita evi, Bamisri bakaba kulanda nangue Leza waabafumiizie Baizraeli mu Misri na mapange abi a kubeepaila mu mpili ni kubalovia pa kyalo. We Yawe, fuukia kipuki kyobe, tekukitila bantu bobbe bibiipile.

¹³ ☆ Languluka babombi bobbe, Abrahamu ni Izaaki pamo ni Yakobo, balia baawalaile we mwine nangue waakalengia nvyalo yabo ikasanduluke ni kuvula nga ntanda ya mu lyulu, ni kubapeela kyalo kiwaabalaile kuti baakakipyane muyayaya."

¹⁴ Ni pakako, Yawe wa-alulwile mapange abi a mutima wakue palua bubi bu-aalandile kukitila bantu bakue.

¹⁵ Musa waapilibukile ni kubamba kukooka ku lupili watweme bibazu bibili bya mabue byaali byalembeluepo mizilo kumbali ibili kubalua kibazu.

16 Leza i waakitile bebio bibazu, ni azo malembo aali alembelue na mwine Leza.

17 Yoshua lu-aunvwile mazui a bantu baali basaamiizie, waamwanine Musa nangue, “Koku ku mitanda kuli nsungu ya bului.”

18 Musa waalandile evi, “Ezi nsungu te ya bwanzio bwa bului, ao ya kwanziwa ku bului, inzi ni nsungu ya bantu balimukwimba nghimbo ya nsansa.”

19 Lubaapaleeme ku mitanda, Musa waamwene mukisi wa nghombe musoka ni bantu balimukukinda. Musa waafiitilue ni kupooza bibazu bya mabue pansu mwinsina lupili, ni byo byatobeka.

20 Pa kyamba waabuulile ozo mukisi wa nghombe musoka ubaakitile, wauzizia mu mulilo, waupela mpaka wa-aluka nga lufunko. Waapuupiile lolo lufunko mu menda ni kubapatikizia Baizraeli bamine.

21 Musa waamwanine Haruni nangue, “Ewe, baba bantu bakikukitaki pakuti ubalengie kukita kibalo kyabiipile evi?”

22 Haruni wa-asukile nangue, “We tawelenzi, tekufiitua. Umanine bwino nangue baba bantu bali ni kasonto ka kukita bibiipile.

23 Baizile kunghana evi, ‘Iza utukitile leza wakuti aye watutangiliile pantu ozo Musa wakitufumia mu kyalo kya Misri, tetumanine kyakimukitikila.’

24 Nene i lunakibaana nangue onse ali ni ntimbi ya oro ku matui avuule andeetele, kupwako, ban'mpeela, ni ne naipoza mu mulilo, penka papo mukisi wa nghombe musoka wamoneka.”

²⁵ Musa lu-aamwene nangue Haruni waa-balekelelee kukita mubatoneene, ni kubalengia kuba ba mpuni ku balwani babo,

²⁶ waile kwimana pa nghingililo ya mitanda walanda evi, “Onse amutonene Yawe eze kuli nene.” Balawi bonse baamukolongheene Musa.

²⁷ Musa i lu-aabaanine nangue, “Yawe Leza wakua Izraeli walanda nangue kubalua muntu pakati kenu atwame kipanga kyakue ni kuya kupita mu mitanda waipaya wa kwakue, ni kibuza wakue pamo ni onse u-apalameene nakue.”

²⁸ Balawi baakitile muba-aniinue na Musa. Bobo busiku baipaile bantu mu pepi 3,000.

²⁹ Musa waabaanine Balawi nangue, “Lelo mwaizuukia mwe bene† pantu temwakituntumbila kwipaya baana benu ni ba kwenu. Leza amipaale.”

³⁰ Lukeele lwakue Musa waabaanine Baizraeli nangue, “Mwakibala kibalo kikata. Inzi ndikuya paakale ku lupili kuli Yawe ngie n'mipaapaatile, pange kuti wamyeleela kibalo kyenu.”

³¹ Musa lu-aile kuli Yawe, waalandile evi, “Ee, kisinka baba bantu bakibala kibalo kikata. Baakikitila leza akitilue na oro.

³² ✧Ni pakako, nakupaapaata welelee kibalo kyabo. Inzi kine wakaana, vuwa liina lyane liwaalembela mu kitabu kyobe kya bukose.”

³³ Yawe waamwanine Musa nangue, “Onse wakinduvia i unakaba kuvuwila liina lyakue mu

† 32:29 32:29 Bwaluzi bunge bwa kale *Lelo mwaizuukia mwe bene*; Mu Kiebrania *Mwaizuukia mwe bene*; Ao *Lelo mwazuukiiwa*.

✧ 32:32 32:32: Mlb 69.28; Nfy 3.5

kitabu kyane kya bukose.

³⁴ Ale endo ulombole Baizraeli ubatwale pa nk-endo inakikwana, uye watangiliilue na malaika wane. Inzi musita paukaba kukumana, nakaba kubakanda pa mulandu wa kibalo kyabo.”

³⁵ Yawe i lu-aakandile babo bantu na kimina kikata kya malwele pantu baamwanine Haruni abakitile mukisi wa nghombe musoka.

33

Yawe waana Baizraeli bafume ku Lupili lwa Sinai

¹ ✧ Yawe waamwanine Musa nangue, “Ale fuma pano, wewe ni bantu bawaafumizie mu kyalo kya Misri, uye nabo mu kyalo kinalaile kupeela Abrahamu, ni Izaaki pamo ni Yakobo lunaalandile nangue keki i kyalo kinaakapeela nvyalo yobe.

² Naakatuma malaika wakuti akabe wamitangiliile, kabili naakakumba Bakanaani, ni Baamori, ni Bahiti, ni Baperizi, ni Bahivi pamo ni Bayebusi.

³ Mwakaba kwingila mu kyalo kiizuzimo mabeele ni kapelo, inzi nene nsikaba kuya pamo nenu nkeeza kumiloviizia mu nzila pantu muli babisanguka ni bafinine mitima.”

⁴ Bantu lubaunvwile ezio mpunda ibi, baalilile. Ni pakako, baavuulile bifwanizio byabo.

⁵ Pantu Yawe waali wamwanine Musa abaane Baizraeli nangue, “Mwemue muli bantu bafinine mitima. Kine naezia kuya nenu, anzia kine ni kamusita kaniini, ndikumilovia. Kansi vuule bifwanizio byenu, evi n'mone vindikukita.”

⁶ Ni pakako, kutula musita ubaafumine pa lupili lwa Horebu, Baizraeli te baavwele kabili bifwanizio byabo.

Liema lya kusaakaaninamo

⁷ Musa waali ni mibeele ya kutwama liema ni kuliimika kunze, kule ni mitanda, ni lyo lyaali lyakuutua liema lya kusaakaaninamo. Kubalua muntu waali ni ka kumwipuzia Yawe, waali wafuma mu mitanda ni kuya mu liema lya kusaakaaninamo kunze ya mitanda.

⁸ Musa lu-aali wafuma ni kuya ku lelio liema, kubalua muntu waali waimana mu mulyango wa ku mutanda wakue wakenteleele mpaka musita u-alikwingila mu liema.

⁹ Musa lu-aaliwaingila mu liema, lipumpu lya lilezi lyaali lyakooka ni kwimana pa mulyango wa liema, Yawe lu-aali walanzyania ni Musa.

¹⁰ Bantu bonse lubaali bamona lipumpu lya lilezi lyaimana pa mulyango wa liema, kubalua muntu waali waimana ni kupupa pa mulyango wa mutanda wakue.

¹¹ Yawe waali walanda bakenteene ni Musa nga muntu alimukulanzyania na kibuza wakue. Pa kyamba, Musa waali wafuma ni kubwelela ku mitanda. Inzi mulumendo Yoshua, mwana mwina Nuni, mubombi wakua Musa, taali wafuma mu liema.

Musa wamona bulumba bwakua Yawe

¹² Musa waamwanine Yawe nangue, “Unvua, wewe wakilanda evi, ‘Fumia baba bantu,’ inzi tewakinghana kine nani unakaba kuya nakue. Wakilanda sie nangue, ‘Nkumanine mu liina lyobe, ni evi nkwitabiile.’

¹³ Kansi evi kine ungitabiile, nsambilizie nzila yobe pakuti nkumane, ni kwitabilua ntanzi yobe. Nakulomba wizukile nangue ezi ntundu i bantu bobe.”

¹⁴ Yawe waamwasukile evi, “Nakaba kuya pamo nobe ni kukupeela kutuuzia. Kubalua kantu kaakaba ka kuwamiine”

¹⁵ Musa waamwanine evi, “Kine teukaba kuya pamo ni fwefue, tekuti ukabe kutufumia pano.

¹⁶ Ale bantu kuti bamana syani nangue ungitabiziizie nene ni bantu bobe kine teuya pamo ni fwefue? Kine waya pamo ni fwefue ulikutu-lengia kuba bantu bebeeleeleko pa bantu bonse bali pa kyalo.”

¹⁷ Yawe waamwanine Musa nangue, “Ndikukita evio vyenka muwalandila, pantu unghwamiine, kabili nkumanine mu liina lyobe.”

¹⁸ Musa waalandile evi, “Nakupaapaata unangisie bulumba bobe.”

¹⁹ ✧Yawe waamwasukile evi, “Nakaba kupisia buwame bwane bonse pa ntanzi yobe ni kusimik-ila Liina lyane ‘Yawe’ pa ntanzi yobe. Kabili nakaba kulangisia buwame ku onse unaakatona kulangisia buwame, ni kweleela onse unaaka-tona kweleela.

²⁰ Inzi wewe teuvinda kunkenta ku lukebu lwane, pantu muntu tavinda kumona lukebu lwane ni kusyala wakosele,

²¹ inzi wewe imana nane pa ozu mwalala.

²² Musita ulikupita bulumba bwane, ndikukuzindika mu mulale wa mwalala ni kupita nakuvimbiliile kuboko kwane.

23 Pa kyamba nasyapitile, ndikukuvimbula kuboko kwane, ni we ulikumonako sie musana wane, inzi lukebu lwane teulumona.”

34

*Bibazu bya lenu bya kipingo
(Malanguluzi a Mizilo 10.1-5)*

¹ Yawe waamwanine Musa nangue, “Ale kita bibazu bibili bya mabue nga belia bya mambo, evi nembepo twebu tumonke twaali pa belia bibazu bya mambo biwaatobele.

² Iiteanie lukeele lukeelekeele ukabe kusela pano pa Lupili lwa Sinai ni kusaakaana ni nene peulu lupili.

³ Tekuti ukabe kwiza na unge muntu, ku lupili tekuti kukamoneke unge muntu, mwinsina lupili ni mo tekuti mukamoneke mukooko ao nghombe, ao mbuzi wa kulia bikusi.”

⁴ Ni pakako, Musa waabaazile bibazu bibili bya mabue byaali nga belia bya mambo, waabuuka paakili lukeelekeele, wasela ku Lupili lwa Sinai nga mwa-aniinue na Yawe, watwama ni bebio bibazu bibili bya mabue mu minue yakue.

⁵ Kupwako Yawe waakooka mu lilezi litikeeme, waimana ni Musa pa lupili, Yawe wasimikila Liina lyakue mwine, “Yawe.”

⁶ ✧Kabili Yawe waapitile ku ntanzi yakua Musa walimukulanda nangue,
“Yawe, Yawe!
Ne Leza ezuzi nkumbu ni buwame,
asiizi kulenga kufitua,

✧ 34:6 34.6: Kuf 20.5-6; Mpe 14.18; Mam 5.9-10; 7.9-10

ne wa ntono ikata ni wa kisinka.
7 Ndi ni ntono ku nvyalo nfu ingi,
ndinaeleela bubi ni bilubo pamo ni bibalo.
Inzi nsiizi kubula kukanda mubi.
Ndinakanda baana ni benzikulu,
pa mulandu wa bubi bwa basiibo ni bwa basii-
bokulu
mpaka ku luvyalo lwa butatu ni lwa buna.”

8 Penka papo Musa wafwinamina kale pansi ni kupupa.

9 Musa waalandile evi, “We Yawe, kine wan-
gitabizia, nakupaapaata uye pamo ni fwefue
anzia kine baba bantu ni babisanguka ni bafinine
mitima. Eleela bubi bwetu ni bibalo byetu utut-
wame tuye twali bantu bobe.”

Kukita kipingo paakale

*(Kufuma 23.14-19; Malanguluzi a Mizilo 7.1-5;
16.1-17)*

10 Yawe waamwanine Musa nanguye, “Unvua,
ndikukita nenu kipingo. Naakakita tupapo
ntanzi ya bantu bobe bonse mu musango usi-
nakituepo mu kyalo kyonse, ao mu ntundu yonse,
ni bantu bonse bawikeele nabo baakamona mi-
ilo yakua Yawe, pantu kintu kinaakakita nobe
kyaakaba kya kutiinia.

11 Poozeko maano ku twebo tundimukulanda
lelo. Nene nakaba kumitangilila ku ntanzi ni
kukumba Ba-amori, ni Bakanaani, ni Bahiti, ni
Baperizi, ni Bahivi, pamo ni Bayebusi.

12 Ni pakako, ilabukile tekuti mukapwane na
bekala kyalo koko kumulimukuya, evi tekuti
mukabe mwakita bubi nga bene.

13 ☆ Inzi mupalile kutuuta bitale byabo ni kutyonania mapumpu abo azuuke pamo ni kuputulania mikisi yabo yakua Ashera.

14 “Temupalile kupupa leza unge, pantu Yawe Liina lyakue ni Bunkua, wene i Leza wa bunkua.

15 Temupalile kukita kipingo na bene kyalo, pantu musita ubaakaba baelela ngelelo ni kupupa baleza babo, babo bantu nga baakaba bamikupa ni kumibembia kulia bilio bibalibaelela ku baleza babo,

16 kabili nga mwaakeetabizia baana benu balalume kuupa baana babo banakazi balibapupa baleza babo. Babo banakazi baakaba babembia baana benu balalume kupupa baleza babo.

17 ☆ “Tekuti mukakite mikisi na mutofue usungulwilue.

18 ☆ “Mukabe mwakita nsikunkulu ya mukate usiliko ntutumusi. Mu nsiku kilooba mukabe mwalia mukate usiliko ntutumusi nga vinaamyanine. Mukabe mwakita evio pa musita upalile mu mwezi wa Abibu, pantu mu ozo mwezi i umwafumiinemo mu Misri.

19 ☆ “Libeli mwalalume wa Baizraeli ni wane, pamo ni kubalua libeli wa biteekua byobe, wa nghombe pamo ni wa mikooko.

20 ☆ Inzi punda ndume libeli mwaakamulubula na musoka wa mukooko. Kine temukamulubula, mwaakatyona mukosi wakue. Ni kubalua libeli mwalalume wa muntu mu baana benu mwaakamulubula.

☆ 34:13 34.13: Mam 16.21 ☆ 34:17 34.17: Kuf 20.4; Bal 19.4; Mam 5.8; 27.15 ☆ 34:18 34.18: Kuf 12.14-20; Bal 23.6-8; Mpe 28.16-25 ☆ 34:19 34.19: Kuf 13.2 ☆ 34:20 34.20: Kuf 13.13

“Tekuti kukabe muntu wa kwiza pa ntanzi yane tekuba watweme bupe.

21 ☆“Nsiku mutanda ya mu mulungu mwaakaba mwabombamo miilo. Inzi busiku bwa kilooba mwaakaba mwatuuzia, anzia kine ni pa musita wa kulima ao pa musita wa kuzombola, mwaakaba mwatuuzia.

22 ☆“Mukabe kuya mwakita Nsikunkulu ya Milungu, ni yo i ya mazabo a mambo a buzombozi bwa nghano, pamo ni Nsikunkulu ya Buzombozi bwa mpeleezio ya mwaka.

23 “Balalume bonse ba mu libumba lyenu baakabe baiza ntanzi yakua Yawe Kabezia Mpungu wakua Izraeli nghendo itatu kubalua mwaka.

24 Nakaba kukumba ntundu ntanzi yenu ni kulundako kyalo kyenu. Kabili tekukaba muntu waakeezia kupoka kyalo kyenu musita umwaakaba mwaiza ntanzi yakua Yawe Leza wenu nghendo itatu mu mwaka.

25 ☆“Tekuti mukabe mwangelela mulopa pamo ni mukate uliko ntutumusi. Tekuti mukabe mwasiapo minofu ya ngelelo ya nsikunkulu ya Pasaka ya kyungulo mpaka lukeelekeelee.

26 ☆“Buzombozi bwa mambo bwa mu makaba enu mupalile mukabe mwabutwala mu Nghanda yakua Yawe Leza wenu.

“Tekuti mukabe mwaeleka mwina mbuzi mu mabeele akua nghina.”

☆ **34:21 34.21:** Kuf 20.9-10; 23.12; 31.15; 35.2; Bal 23.3; Mam 5.13-14 ☆ **34:22 34.22:** Bal 23.15-21; 23.39-43; Mpe 28.26-31

☆ **34:25 34.25:** Kuf 12.10 ☆ **34:26 34.26:** Mam 24.21; 26.2

²⁷ Yawe i lu-aamwanine Musa nangue, “Lemba totu twebo pantu twaimaninako kipingo kinapinghana nobe pamo ni Baizraeli.”

²⁸ Musa waiketele ku Lupili lwa Sinai pamo ni Yawe nsiku 40 busiku ni koba pasili kulia bilio ao kumina menda. Ni Yawe waalembete milao lyanondo pa bebio bibazu.

Lukebu lwakua Musa lwabenghema

²⁹ ✧Musa lu-aali walimukukooka kufuma ku Lupili lwa Sinai watweme bibazu bibili bya busininkizio mu minue yakue, lukebu lwakue lwaali lwalimukubenghema pantu waalanzyenie ni Yawe, inzi taali wamanine.

³⁰ Haruni ni Baizraeli bonse lubaamukentele Musa, baamwene lukebu lwakue lwalimukubenghema. Ni pakako, baatiinine kumupalama.

³¹ Inzi Musa waakuutile Haruni pamo ni banombozi bonse ba mabumba ni kulanda nabo.

³² Pa kyamba, Baizraeli bonse baamupaleeme Musa, ni ye waabaanine twebo tonse twa-aninue na Yawe ku Lupili lwa Sinai.

³³ Musa lu-aapwile kulanda nabo, waikupile kitambala ku menso.

³⁴ Inzi Musa lu-aali waingila ntanzi yakua Yawe kuti aye alande nakue, waali waikupulula kitambala mpaka musita wa kufuma. Lu-aali wafuma, waali wabaana Baizraeli twebo tu-aali wa-anua.

³⁵ Baizraeli baali hamona lukebu lwakue lwaali lwabenghema. Musa waali waikupa kitambala paakale mpaka lu-aali waya kulanda ni Yawe paakale.

35

Mafunde palua Sabata

¹ Musa waakolonghaniizie mabumba onse a Baizraeli. Waabaanine evi, “Totu i twebo twakilandua na Yawe kuti mukabe mwakita:

² ✧Nsiku mutanda ya mu mulungu mwaakaba mwabombamo miilo. Inzi busiku bwa kilooba, bwaakaba bwali busiku buzuuke kuli mwemue, Sabata ya kutuuzia yakua Yawe. Kubalua muntu waakabomba mu busiku bwa kutuuzia, waa-keepawa.

³ Mu busiku bwa Sabata tekuti mukabe mwakozia mulilo mu nkendo yonse mumwakaba mwaikala.”

Bupe palua Tabernakulo (Kufuma 25.1-9)

⁴ Musa wa-anine mabumba onse a Baizraeli nangue, “Twebo twakilanda Yawe kuti muye mwakita ni totu:

⁵ Mupeelee Yawe bupe bwa bunonsi bumuli nabo. Kubalua muntu ali ni mutima wantono apalile kumupeela Yawe oro, ni mutofue, ni mukuba,

⁶ ni nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi, ni ya kitani kiweme, ni masako a mbuzi,

⁷ ni kipapa kya mpanga kisubilueko mukumino wa kasi, ni kipapa kya kipomo, ni mbao ya kasiya,

✧ 35:2 35.2: Kuf 20.8-11; 23.12; 31.15; 34.21; Bal 23.3; Mam 5.12-14

⁸ ni mafuta a mizeituni a mu litala, ni manukato a kubiika ku mafuta azuuke, ni ku bubaani buweme,

⁹ ni mabue a oniksi, pamo ni mabue a kubiika ku efodi ni ku mufuko wa pa nkulo.

Bibombelo bya mu Tabernakulo
(Kufuma 39.32-43)

¹⁰ “Kubalua muntu ali ni maano akukita miilo imo pakati kenu, eze akite bintu byonse byaalandile Yawe:

¹¹ Akite liema lizuuke ni nkupo ya ku liema, ni bipempe, ni bikobo, ni mbao, ni mbango yakue, ni mapumpu akue pamo ni bya kwimikuamo.

¹² Akite Lisanduku lya Kipingo pamo ni mipingo ya kupingilako ni ntupiko, ni kipempe kya kulingako,

¹³ ni meza pamo ni mipingo ya kupingilako, ni bibombelo byonse bya ku meza, ni mikate ya kilangililo,

¹⁴ ni kya kuteekapo matala ni bibombelo byakue, ni matala pamo ni mafuta pa mulandu wa kisue,

¹⁵ ni kitale kya kufunkiiziapo bubaani, ni mipingo ya kupingilako, ni mafuta azuuke, ni bubaani buweme, ni kipempe kya pa mulyango wa liema lizuuke,

¹⁶ ni kitale kya kuziziiziapo ngelelo pamo ni kasaaso ka mukuba, ni mipingo ya kupingilako, ni bibombelo byonse, ni musambilo pamo ni kya kuteekapo,

¹⁷ ni bipempe bizyungulukiile musolo wa mukati, ni mapumpu a ku musolo pamo ni bya

kwimikuamo, ni kipempe kya pa mulyango wa musolo,

¹⁸ ni bikili bya ku liema lizuuke, ni bikili bya ku luuba lwa musolo, ni nkamba yakue,

¹⁹ ni ngubo isukilue bwino, ngubo izuuke yakua Haruni ni baana bakue balalume, ngubo ya kuvwala musita wa kubomba mwilo wa buki-tambua mu kifuka kizuuke.”

Bantu baleeta bupe bwabo

²⁰ Ni pakako, libumba lyonse lya Baizraeli lyaafumine pa ntanzi yakua Musa ni kubwelela ku mitanda.

²¹ Kubalua muntu kukonkana ni mu-aatoneene mu mutima wakue, waile kuli Musa ni kumut-walila Yawe bupe bwa kubombia pa kukuula Tabernakulo ni bupe bwa mwilo wa kubombela Leza, pamo ni bupe bwa bya kukitilako bivwalo bizuuke.

²² Bonse, balalume ni banakazi, baali ni mu-tima wa kupeela, baaleetele bikomo, ni ntimbi, ni tuzele twa kususyutilako, ni bikano, pamo ni bibombelo byonse bya oro. Kubalua muntu waamuleetele Yawe bupe bwa oro kuti bube bupe bwa kutensia.

²³ Kubalua muntu waali ni nyunzi ya muku-mino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi, ni ya kitani kiweme, ni masako a mbuzi, ni kipapa kya mpanga kisubilueko mukumino wa kasi, pamo ni kipapa kya kipomo, waaleetele.

²⁴ Kubalua muntu waafumiizie mutofue ni mukuba, waamuleetele Yawe. Kubalua muntu

waali ni kimuti kya kasiya, waakileetele ku mwilo upalile.

²⁵ Banakazi bonse baali ni maano a kusuka, baaleetele ngubo ibaasukile na minue yabo. Ngubo ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni ngubo ya kitani kiweme.

²⁶ Ni banakazi baali ni maano a kusuka, baasukile masako a mbuzi.

²⁷ Masiiko a Baizraeli baaleetele mabue a oniksi, pamo ni mabue a mponvu a kubiika ku efodi ni ku mufuko wa pa nkulo,

²⁸ ni manukato, ni mafuta a mizeituni a mu matala, ni mafuta azuuke, ni bubaani bwa bunu buweme.

²⁹ Baizraeli bonse, balalume ni banakazi, baaleetele bupe bwa kupeela Yawe bawamiinue mu mitima yabo pa mulandu wa miilo yonse ya-aninue Musa na Yawe.

Kusaakulua kwa bantu ba kwimika Tabernakulo

(Kufuma 31.1-11)

³⁰ Pa kyamba, Musa wa-anine Baizraeli nangu, “Yawe wakimusaakula Besaleli wa mu mukowa wakua Yuda, mwana mwalalume mwina Uri, mwinzikulu wakua Huri,

³¹ ni kumwizuzia Mweo wakue. Wakimupeela maano, ni mulangu, pamo ni kumana kubomba miilo ilekenkeene

³² kuti akite bintu bya maano mu kukita bintu bya oro, ni bya mutofue, pamo ni bya mukuba,

³³ ni kukita mabue a kufwanizia, ni kubaza bimuti pa mulandu wa kubomba miilo ilekenkeene.

³⁴ Besaleli ni Aholiababu mwina Ahisamaki wa mu mukowa wakua Dani, baaapeelue buvinde na Yawe bwa kusambilizia bange.

³⁵ Yawe waabapeele maano a kubomba miilo ilekenkeene: Mwilo wa kubaaza mabue, ni mwilo wa kufwanizia bivwalo na nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bu-lumbi, ni ya mukumino wa kasi, ni mwilo wa kukita kitani kiweme, pamo ni mwilo wa kusuka inge ngubo. Baba i bantu bakengeele mu kukita miilo ilekenkeene, kabili i baakaba bakita miilo ya misango yonse iweme.

36

¹ “Ni pakako Besaleli ni Aholiababu pamo ni kubalua muntu apeelue mutima wa maano ni mulangue na Yawe pakuti abombe miilo yonse ya kukuula liema lizuuke, wakaba kubomba nga mwaalandiile Yawe.”

Bantu baleeta bupe bwingi

² Musa i lu-aakuutile Besaleli ni Aholiababu pamo ni kubalua muntu apeelue mutima wa maano ni mulangue na Yawe, ni kubalua muntu epeelee kubomba mwilo na mutima uweme.

³ Musa waapeele babo bantu bupe bonse bwaa-fumiiziwe na Baizraeli pa mulandu wa miilo ya kukuula liema lizuuke. Inzi Baizraeli baali batwaliliile sie kufumia bupe bwabo kubalua lukelekeele koku bawamiinue.

⁴ Babo bantu bonse ba mulangue baali babomba miilo ilekenkeene ya kwimika kifuka kizuuke, baafumine pa mwilo wabo ni

⁵ kuya kumwana Musa nangue, “Bantu baleeta bintu bingi kukila pa belia bipalile kuleetua mu miilo itwa-aninue na Yawe.”

⁶ Kupwako, Musa wapunda mu mitanda walimukulanda nangue, “Kubalua muntu, mwalalume ao mwanakazi, tekuti afumie kabili bupe pa mulandu wa kifuka kizuuke.” Ni pakako, baalekeele kutwala bupe,

⁷ pantu bintu bibaaleetele byaakilile kuvula, kabili byaakumeene bya kubombia ku miilo yonse.

Kukuula Tabernakulo
(Kufuma 26.1-37)

⁸ Bonse baali ni mutima wa mulangue mu babo babombi, baakitile Tabernakulo na bipempe lyanondo bya kitani kiweme kyaali kyapyatilue bwino na nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi pamo ni ya mukumino wa kasi. Ni Besaleli waalengelemo nkebu ya makerubi.

⁹ Kubalua kipempe kyaali kyaleepele metre lyanondo ni isaano, ni mu bukata metre ibili. Bebio bipempe byonse byaali byalingheene.

¹⁰ Besaleli waalundaniizie bipempe bisaano kumo, ni bingwe bisaano evio vyenka.

¹¹ Waabiikile mikobelo 50 ya nyunzi ya mukumino wa lyulu kupela lya kunze ya kipempe, ni ku kinge kipempe waakitile evio vyenka.

¹² Mikobelo 50 ya ku kipempe kimo yaali yakenteene na mikobelo 50 ya ku kipempe kinge.

¹³ Kabili waakitile tukobo 50 twa oro twa kulundaniiziako bebio bipempe bibili pakuti Tabernakulo ibe kintu kimo.

¹⁴ Kabili waakitile bipempe lyanondo ni kimo bya masako a mbuzi bya kubivimba peulu Tabernakulo.

¹⁵ Kubalua kipempe kyaali kyaleepele metre lyanondo ni isaano, ni mu bukata metre ibili. Bebio bipempe lyanondo ni kimo byaali byalingheene.

¹⁶ Besaleli waalundaniizie kumo bipempe bisaano, ni bingie mutanda ni byo waalundaniizie kumo.

¹⁷ Waabiikile mikobelo 50 kupela lya kunze ya kipempe, ni ku kinge kipempe waakitile evio vyenka.

¹⁸ Waakitile tukobo 50 twa kulundaniiziako bipempe bibili pakuti kiye kyali kimo.

¹⁹ Kabili waakitile nkupo ya lelio liema, nkupo ya mpapa ya mpanga isubilueko mukumino wa kasi, ni peulu ezio nkupo waakitiilepo nkupo ya mpapa ya kipomo.

²⁰ Waakitile mbao ya kimuti kya kasiiya ya kwimikilako Tabernakulo.

²¹ Lubao lumo lwaali lwaleepele metre isaano, ni mu bukata lwaali lwatanine santimetre 75.

²² Kubalua lubao lwaali lwali na matui abili, evi i vi-aakitile ku mbao yonse ya ku Tabernakulo.

²³ Waakitile mbao 20 ya ku Tabernakulo lya ku nkungulua,

²⁴ Kabili waakitile bintu 40 bya mutofue bya kwimikuamo mbao 20. Mu bintu bibili bya kwimikuamo, mwaimikilue lubao lumo lwa matui abili, ni mu bingie bibili ni mo evio vyenka.

²⁵ Ku bunge bwala bwa liema lya ku nkungua, waakitileko mbao 20,

²⁶ ni bintu 40 bya mutofue bya kwimikuamo. Mu bintu bibili bya kwimikuamo, mwaimikilue lubao lumu, ni mu bingebibili ni mo evio vyenka.

²⁷ Kumusana wa liema, lya ku mboosi, waimikileko mbao mutanda,

²⁸ ni mbao ibili yaimikilue mu tufuli twa Tabernakulo lya ku mboosi.

²⁹ Ezio mbao ibili ya mutufuli waimikile yakuminkeene kutula pansa, ni pa muulu waakuminkaniizie na kikobo kimo. Evio i vi-aakitile ku tufuli tonse tubili.

³⁰ Ni pakako, yaali mbao mwanda, ni bintu bya mutofue bya kwimikuamo byaali lyanondo ni mutanda. Bya kwimikuamo bibili byaimikiluemo lubao lumu.

³¹ Waakitile mbango ya kimuti kya kasiya, mbango isaano pa mbao ili ku lubali lumu lwa Tabernakulo,

³² ni inge isaano pa mbao ili ku bunge bwala bwa Tabernakulo, kabili ni inge isaano pa mbao ili ku kyamba kya Tabernakulo kuzika koba.

³³ Lubango lwa pa bukata bwa mbao lwene lwaali lwapulilemo koku ni koku.

³⁴ Ezi mbao pamo ni mbango baakupileko oro, kabili baakitile ni bikobo bya oro bya kupisiamo mbango. Ni ezio mbango baakupileko oro.

³⁵ Baakitile kipempe kya nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni wa bulumbi, pamo ni wa kasi, pamo ni ngubo ya kitani kiweme kya nyunzi ipyatilue, ni kukifwanizia na kubilamo nkebu ya makerubi. Ezio miilo yaabombelue na bantu bamaniisie.

³⁶ Baakitile mapumpu ana a kimuti kya kasiya ni kukupako oro. Bikobo byakue ni byo byaali

bya oro. Kabili baakitile bintu bina bya mutofue bya kwimikuamo.

³⁷ Pa kyamba baakitile kipempe kya pa mulyango wa liema, kipempe kya nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni kitani kiweme kipyatilue. Yaali yali miilo ya bantu bamaniisie kubila.

³⁸ Bebio bipempe byaakitiilue mapumpu asaano pamo ni bikobo byakue. Baasubile oro ku mikobelo pamo ni peulu mapumpu. Inzi baakitile ni bya kwimikuamo bisaano bya mukuba.

37

Kukitua kwa Lisanduku lya Kipingo (Kufuma 25.10-22)

¹ Besaleli waakitile Lisanduku lya Kipingo lya mbao ya kimuti kya kasiya. Lyaali lyaleepele metre imo ni santimetre 25, mu bukata lyaali lyatanine santimetre 75, ni mu kutuuluka lyaali lyatuulukile santimetre 75.

² Waakupileko oro isambikile mukati ni panze, ni mumbali waazyungulusiiziemo lufito lwa oro.

³ Waakitile bikobo bina bya oro ni kubibiika ku tufuli tuna twa lisanduku. Bibili ku bwala bumo ni bibili ku bunge bwala.

⁴ Kabili waakitile mipingo ibili ya kimuti kya kasiya ni kukupako oro.

⁵ Mipingo ya kupingilako wai-ingiziizie mu bikobo bya ku lisanduku kumbali yonse ibili.

⁶ Waakitile ntupiko ya oro isambikile. Ezio ntupiko yaali yaleepele metre imo ni santimetre 25, ni mu bukata santimetre 75.

⁷ Waakitile makerubi abili atililue bwino ali a oro ni kuemika ku mpeleezio ibili ya ntupiko mu kuleepa.

⁸ Waakitile likerubi limo ku mpeleezio imo, ni linge ku inge mpeleezio. Azo makerubi waakitiliile ku ntupiko ku mpeleezio yakue ibili.

⁹ Azo makerubi aali alendwile mapaapi abo mu muulu lya pa ntupiko akupiliile lisanduku, ni nkebu yabo yakenteene lya pa ntupiko.

*Kukitua kwa meza ya mikate ya kilangililo
(Kufuma 25.23-30)*

¹⁰ Waakitile meza ya kimuti kya kasiiya yaali yaleepele metre imo ni mu bukata yatanine santimetre 50, ni mu kutuuluka yaali yatuulukile santimetre 75.

¹¹ Waakupileko oro isambikile, ni mumbali waazyungulusiiziemo lufito lwa oro.

¹² Waazyungulusiizie lufito lwatuulukile santimetre mwanda, kusyali kupisia ni mukovio wa oro ku lufito.

¹³ Waakitile bikobo bina bya oro ni kubibiika ku tufuli tuna twa meza lya palia pabeeleele mikonzo.

¹⁴ Bebio bikobo byaabiikilue pepi na mbao ya pa muulu. Momo i mwaali mwakwingizia mipingo ya kupingilako meza.

¹⁵ Waakitile mipingo ya kimuti kya kasiiya ni kukupako oro. Ezio mipingo yaali ya kupingilako meza.

¹⁶ Kabili waakitile masaani, ni mpindi, ni bibakuli pamo ni makopo a kubombia ku bupe bwa bya kumina. Bebio bibombelo byonse bya pa meza waabikitile byali bya oro isambikile.

Kukitua kwa kya kuteekapo matala
(Kufuma 25.31-40)

¹⁷ Waakitile kya kuteekapo matala kya oro itililue yasambikile bwino. Kya kwimikapo pamo ni mukonzo wakue, ni tubakuli twakue twaali twali nga maluba, ni mapingu akue pamo ni maani akue, byaali byalundeene kumo.

¹⁸ Ku ozo mukonzo umo kwaali kwafumine misambo mutanda. Misambo itatu ku bwala bumo, ni inge itatu ku bunge bwala.

¹⁹ Ku musambo umo kwaali kwali tubakuli tutatu tuli nga maluba a almonde ali ni mapingu pamo ni maani a azo enka maluba. Ku musambo unge ni ko baakitileko evio vyenka mpaka ku misambo yonse mutanda yaali yafumine ku ozo mukonzo.

²⁰ Ni ku mukonzo wa pa bukata uli pa kya kuteekapo kwaali kwali tubakuli tuna tuli nga maluba a almonde ni mapingu pamo ni maani a azo enka maluba.

²¹ Ntanzu ya kufika pa misambo ibili paali pali lipingu lya liluba limo. Kyaali kyali evio ku misambo ibili ya mambo, ni ku misambo ibili ya bubili, pamo ni ku misambo ibili ya butatu

²² Mukonzo ni misambo yakue yonse byaali byakitililue kumo ni kya kuteekapo. Kyonse kyaali kyali kya oro itililue yasambikile.

²³ Besaleli waakitile matala kilooba, ni nmano pamo ni bisaani na oro isambikile.

²⁴ Waakitile kya kuteekapo matala pamo ni bibombelo byonse na kilo 35 ya oro isambikile.

*Kukitua kwa kitale kya kufunkiiziapo bubaani
(Kufuma 30.1-5)*

²⁵ Waakitile kitale kya kimuti kya kasiya kya kufunkiiziapo bubaani. Waakitile kyalingheene monse monse, kyaali kyali na santimetre 50 mu kuleepa ni mu bukata. Mu kutuuluka kyaali metre imo. Bintu bituulukile nga masengo byaali byalundeene na kitale.

²⁶ Peulu ni mumbali monse pamo ni ku mbao ituulukile nga masengo, ni ku mikonzo yonse ina waakupileko oro isambikile, ni peulu lya mumbali waazyungulusiiziemo mukovio wa oro.

²⁷ Waakitile bikobo bibili ku bwala bumo bwa kitale, ni bunge bibili ku bunge bwala mwinsina olia mukovio wa oro. Mu bebio bikobo i mwaali mwakwingizia mipingo ya kupingilako.

²⁸ Waakitile mipingo ya kimuti kya kasiya ni kukupako oro.

*Kukitua kwa mafuta azuuke ni bubaani
(Kufuma 30.22-38)*

²⁹ ✧Kabili waakitile mafuta azuuke, ni bubaani buweme bwa mafuta anunkiile. Azo mafuta aakitilue na bantu bamanine ozo mwilo.

38

*Kukitua kwa kitale kya kuziziiziapo ngelelo
(Kufuma 27.1-8)*

¹ Besaleli waakitile kitale kya kuziziiziapo ngelelo kya mbao ya kimuti kya kasiya, kekio

✧ 37:29 37:29: Kuf 30.22-38

kitale kyaali kyaleepele metre ibili ni kitika, ni mu bukata kyaali metre ibili ni kitika. Kekio kitale peulu kyaali kyalingheene monse monse. Mu kutuuluka kyaali metre imo ni kitika.

² Mu tufuli tuna waabiikilemo mbao yaali yatu-ulukile nga masengo, mbao ilundaniizie kitale. Kekio kitale kyaakupilueko mukuba.

³ Baakitile bibombelo byonse bya ku kitale: Bya kuzoolelapo mito, ni bipawa, ni bibakuli, ni bikobo, ni bya kubiikapo mulilo. Bebio bibombelo byonse bya ku kitale byaali bya mukuba.

⁴ Baakitile kasaaso ka mukuba ka ku kitale ni kukabiika mwinsina lubao luzyungulukiile kitale lya mwinsina. Kako kasaaso kaali kafikile pa bukata mu kutuuluka.

⁵ Baakitile bikobo bina bya kubiika ku tufuli tuna twa kasaaso ka mukuba, evi biye byali bya kwingiziamo mipingo ya kupingilako.

⁶ Baakitile mipingo ya kimuti kya kasiya ni kukupako mukuba.

⁷ Ezio mipingo waingiziizie mu bikobo kuti iye yaali mumbali ibili ya kekio kitale musita wa kukipinga. Kitale kyaali kyakitilue na mbao, kyaali kyazikukile mukati.

*Kukitua kwa musambilo wa mukuba
(Kufuma 30.18)*

⁸ Besaleli waakitile musambilo wa mukuba ni kya kuteekapo kya mukuba na biizino bya mukuba byaaleetelue na banakazi baali babomba pa mulyango wa Tabernakulo.

*Kukitua kwa musolo wa Tabernakulo
(Kufuma 27.9-19)*

⁹ Besaleli waakitile musolo wa Tabernakulo. Ku lubali lwa ku nkungulua waakitile luuba lwa kipempe kya kitani kiweme kipyatilue. Kekio kipempe kyaali kyaleepele metre 50.

¹⁰ Waakitile mapumpu 20 ni bintu bya kwimikuamo 20 bya mukuba, bikobo bya ku mapumpu ni mikobelo yakue byaali bya mutofue.

¹¹ Ku lubali lwa ku nkungua ni ko kwaali kipempe kyaali kyaleepele metre 50, ni mapumpu akue 20, ni bintu bya kwimikuamo 20 bya mukuba. Bikobo bya ku mapumpu ni mikobelo yakue byaali bya mutofue.

¹² Lya ku mboosi kwaali luuba lwa kipempe kyaali kyaleepele metre 25, ni mapumpu akue lyanondo, ni bya kwimikuamo lyanondo. Bikobo byakue ni mikobelo yakue byaali bya mutofue.

¹³ Lya ku kabanga mu bukata kwaali metre 25.

¹⁴⁻¹⁵ Bipempe bya ku lubali lumu lwa mulyango byaali byaleepele metre kilooba ni kitika. Mapumpu akue atatu, ni bya kwimikuamo bitatu.

¹⁶ Luuba lonse lwaali lwazyungulukiile musolo, lwaali lwa kitani kiweme kipyatilue.

¹⁷ Bya kwimikuamo mapumpu byaali bya mukuba. Bikobo ni mikobelo yakue byaali bya mutofue. Peulu mapumpu paali pakupilue mutofue, ni mapumpu onse a ozo musolo aali alundaniiziwe na bikobo bya mutofue.

¹⁸ Kipempe kya pa mulyango wa musolo, kyaali kya nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi, pamo ni kitani kiweme kipyatilue. Ezio mילו yaabombelue na bantu bamaniisie. Kekio

kipempe kyaali kyaleepele metre lyanondo, ni mu kutuuluka metre ibili ni kitika nga vyaali vyatuulukile luuba lwa kipempe kya musolo.

¹⁹ Mapumpu akue aali ali ana, ni bya kwimikuamo bina byaali bya mukuba. Bikobo ni mikobelo yakue byaali bya mutofue. Peulu mapumpu paali pakupilue mutofue.

²⁰ Bikili byonse bya ku Tabernakulo ni bya ku luuba lwa musolo byaali bya mukuba.

Bwingi bwa bibombelo byaabombiiziwe

²¹ Ezi i mpendua ya bibombelo byaabombele pa kukuula Tabernakulo ya kusungilamo bibazu bibili bya mabue a busininkizio nga vikyaa-landilue na Musa kuti bipendue na Balawi. Itamari mwana mwalalume mwina kitambua Haruni i waali mukulu pa ezio miilo.

²² Besaleli wa mu mukowa wakua Yuda, mwana mwalalume mwina Uri, mwinzikulu wakua Huri, waakitile bintu byonse bya-aninue Musa na Yawe.

²³ Waali wakwasiiziwe na Aholiabw mwana mwalalume mwina Ahisamaki wa mu mukowa wakua Dani, ozo waali wamaniisie kufwanizia ni waali wamanine miilo ilekenkeene, miilo ya kubila na nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni kitani kiweme kipyatilue.

²⁴ Oro yonse yaabombiiziwe ku mwilo wa ku kifuka kizuuke, yaali kilemo kya kilo 877 ni grama 300 kukonkana ni kalingo ka mu kifuka kizuuke.

25 ☆Mutofue waaleetelue na libumba waali kilemo kya kilo 3,017 ni grama 750 kukonkana ni kalingo ka mu kifuka kizuuke.

26 ☆Kubalua mwalalume waali na myaka kubambila pa 20 ni kukilapo, waali wafumia nfolanga grama isaano yaali yalombua. Mpendua ya balalume baependelue yaali 603,550.

27 Mutofue waali wafinine kilo 3,000 waasungulwilue kuti ikituemo bya kwimikuamo 100 bya ku kifuka kizuuke, ni bya ku kekio kipempe. I kulanda nangue kilo 30 ku kya kwimikuamo kimo.

28 Waakitile bikobo bya ku mapumpu ni bya kukupa peulu mapumpu pamo ni mikobelo. Bebio bintu byaali na kilemo kya kilo 17 ni grama 750 yaasyelepo.

29 Bupe bonse bwa mukuba bwaafumiizie Baizareli bwaali bwafinine kilo 2,124.

30 Ozo mukuba waakitiluemo bya kwimikuamo bya pa mulyango wa Tabernakulo, ni kasaaso ka mukuba, ni kitale kisubilueko mukuba, ni bibombelo byonse bya ku kitale,

31 ni bya kwimikuamo bya ku luuba lwa musolo, ni bya kwimikuamo bya pa mulyango wa pa musolo, ni bikili byonse bya ku liema, pamo ni bikili byonse bya ku luuba lwa musolo.

39

*Kukitua kwa bivwalo bya bakitambua
(Kufuma 28.1-14)*

¹ Bivwalo bya kuvwala pa kubomba mu kifuka kizuuke byaakitilue na nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi pamo ni ya mukumino wa kasi. Bebi bivwalo byaali byasukilue bwino. Kabili baakitile ni bivwalo bizuuke byakua Haruni nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

² Besaleli ni bakwasi bakue baakitile efodi ya nyunzi ya mukumino wa oro, ni ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni kitani kiweme kipyatilue.

³ Baatilile oro mpaka yasyala kamutika ka-keepeesie, kusyali kuteeta kuba nyunzi evi isukililue pamo ni nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi, ni ya kitani kiweme. Yaakitilue na muntu amanine ozo mwilo.

⁴ Baamukitiile mikobelo ibili ya kupisia pa nkombe kuti iye yalundaniizie kya ku ntanzi ni kya ku musana.

⁵ Ni musipi waali wasukilue bwino na bintu bikitiilueko efodi kuti uye wali kimo nakio, ni o waakitilue na nyunzi ya mukumino wa oro, ni ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi pamo ni ya kitani kiweme kipyatilue kukonkana ni mwa-aniinue Musa na Yawe.

⁶ Baakitile mabue abili a oniksi ni ku-abiika mu tukwatililo twa oro. Azo mabue aali alembeluepo meena a bena Izraeli nga evelia vilivyalembua kamanino.

⁷ Baabililiile azo mabue peulu mikobelo ipitile pa nkombe yafumine ku efodi pakuti aye aimani-

ineko mikowa lyanondo ni ibili ya Baizraeli nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

Mufuko wa pa nkulo
(Kufuma 28.15-30)

⁸ Besaleli ni bakwasi bakue baakitile mufuko wa pa nkulo na bintu bibaakitileko efodi: Na nyunzi ya mukumino wa oro, ni ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, ni ya mukumino wa kasi, pamo ni kitani kiweme kipyatilue nga vyaakitilue efodi. Ozo mwilo waakitilue na bantu bamaniisie.

⁹ Ozo mufuko waali wapimpiluemo limo wal-ingheene monse monse. Mu kuleepa ni mu bukata waali wali na santimetre 25.

¹⁰ Ku ozo mufuko baabiikileko milongo ina ya mabue a mutengo ukata. Mu mulongo wa mambo baabiikilemo libue lya akiki, ni libue lya topazi pamo ni libue lya emerodi.

¹¹ Mulongo wa bubili baabiikilemo libue lya zumaridi, ni libue lya yakuti lya mukumino wa lyulu, ni libue lya almasi.

¹² Mulongo wa butatu baabiikilemo libue lya yakinto, ni libue lya agata ni libue lya ametisti.

¹³ Ni mulongo wa buna baabiikilemo libue lya berile, ni lya oniksi, ni lya yaspi. Azo mabue onse aali akwatiliilue na tukwatililo twa oro.

¹⁴ Azo mabue aali ali lyanondo ni abili. Kubalua libue paalembelue liina limo lya pa meena a bena Izraeli. Kubalua libue limo paalembelue liina limo liimaniineko mukowa umo wa pa mikowa lyanondo ni ibili ya Baizraeli.

¹⁵ Ku ozo mufuko wa pa nkulo baakitiileko mikufu ya oro isambikile yaali yali nga nkamba ipyatilue.

¹⁶ Baakitile tukwatililo twa oro tubili ni tuzele tubili twa oro, ni kutubiika ku tufuli tubili twa ozo mufuko wa pa nkulo.

¹⁷ Baakobekete ezio mikufu ibili ya oro mu tuzele tubili tuli ku tufuli twa mufuko wa pa nkulo.

¹⁸ Mpeleezio inge ibili ya ezio mikufu baakobekete ku tukobo tubili twa oro ni ku-ilundania ku elia mikobelo ya pa nkombe ya ku efodi lya pa ntanzi.

¹⁹ Kabili waakitile tuzele tubili twa oro ni kutubiika ku tufuli tubili twa ku mufuko wa pa nkulo kwinsina lya mukati pepi ni efodi.

²⁰ Kabili waakitile ni tunge tuzele tubili twa oro ni kutukobeka lya kwinsina mikobelo ya pa nkombe lya ku ntanzi ya efodi pepi ni kilundilo peulu musipi usukilue.

²¹ Baalundaniizie tuzele twa ku mufuko wa pa nkulo ku tuzele twa ku efodi na mikobelo ya nyunzi ya mukumino wa lyulu, evi mufuko wikale lya peulu musipi wa efodi usukilue bwino, ni ozo mufuko wa pa nkulo tekuti uye walekenkana na efodi nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

*Kukitua kwa bivwalo bingwe bya bukitambua
(Kufuma 28.31-43)*

²² Besaleli ni bakwasi bakue baakitile kazula ka kuvwalilapo efodi ka mukumino wa lyulu.

²³ Kazula kaali ni lipulo pa bukata lya kupuzi-amo mutue, kabili kaali kasukilue bwino mum-bali lipulo, evi tekuti kakazabuke.

²⁴⁻²⁶ Kwinsina kazula kwaali kwafukilue, kabili baabiikileko komamanga isukilueko nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni wa bulumbi, ni wa kasi, ni kitani kiweme kipyatilue. Ni bo baakitile ndibu ya oro isambikile ni ku-ibiika kwinsina kazula yatolokele komamanga imo imo. Evi ivibaabiikile ndibu ni komamanga yazyunguluk-ile kwinsina kazula konse, kuti kaye kavwalua musita wa kubomba mukati nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

²⁷ Baakitile makanzu a kitani kiweme, aku-vwalua na Haruni ni baana bakue balalume,

²⁸ ni kitambala kya kitani kiweme ni kisote kya kitani kiweme ni kaputula ka ngubo ya kitani kiweme kipyatilue,

²⁹ ni musipi wa kitani kiweme kipyatilue, na nyunzi ya mukumino wa lyulu, ni ya mukumino wa bulumbi, pamo ni ya mukumino wa kasi. Byaakitilue na bantu bamanine ozo mwilo, nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

³⁰ Baakitile kalilata kazuuke ka oro isambikile ni kulembapo nangue, “Muzuuke wakua Yawe.” Baalembela nga vilivyalembua kamanino.

³¹ Baakakakile na mikobelo ya mukumino wa lyulu kuti kaye kali peulu kitambala lya pa mpala nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

*Mpwilililo ya miilo
(Kufuma 35.10-19)*

³² Evi i vyaapwile miilo yonse ya Tabernakulo, liema lya kusaakaaninamo. Baizraeli baakitile byonse nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

³³ Baamuleetele Musa bibombelo bya liema, liema ni bibombelo byakue byonse: Bikobo byakue, ni mbao yakue, ni mbango yakue, ni mapumpu akue, ni bya kwimikuamo byakue,

³⁴ ni nkupo ya mpapa ya mpanga isubilueko mukumino wa kasi, ni nkupo ya mpapa ya kipomo, ni kipempe kya kukingako,

³⁵ ni Lisanduku lya Kipingo, ni mipingo yakue, ni ntupiko,

³⁶ ni meza pamo ni bibombelo byakue byonse, ni mikate ya kilangililo,

³⁷ ni kinara kya oro isambikile pamo ni matala akue, ni bibombelo byakue byonse pamo ni mafuta a mu matala,

³⁸ ni kitale kya oro, ni mafuta azuuke, ni bubaani bwa bunu buweme, ni kipempe kya pa mulyango wa liema,

³⁹ ni kitale kya mukuba ni kasaaso ka mukuba, ni mipingo yakue pamo ni bibombelo byakue byonse, ni musambilo pamo ni kya kuteekapo.

⁴⁰ Luuba lwa kipempe lwa musolo, mapumpu akue ni bya kwimikuamo byakue, ni kipempe kya pa mulyango wa musolo, ni nkamba yakue, ni bikili byakue, pamo ni bibombelo byonse bya kubombiiwa mu mwilo wa mu Tabernakulo, mu liema lya kusaakaaninamo,

⁴¹ ni bivwalo bya mwilo uweme bya kubomba nabyo pa kifuka kizuuke, bivwalo bizuuke byakua kitambua Haruni, pamo ni bivwalo bya baana bakue bya kubomba nabyo mu mwilo wa

bukitambua.

⁴² Baizraeli baakitile miilo yonse nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

⁴³ Musa lu-aamwene nangue miilo yonse yapua nga mwa-aniinue na Yawe, waabapaalile.

40

Kwimika Tabernakulo

¹ Kabili Yawe waamwanine Musa nangue,

² “Pa busiku bwa mambo bwa mwezi wa mambo, ukeemike Tabernakulo, liema lya kusaakaaninamo.

³ Ukabiikemo Lisanduku lya Kipingo, mane ukakobeke ni kipempe kya kusingilila lisanduku.

⁴ Ukengiziemo meza ni kubiikapo bintu bya pa meza, kabili ukengizie kinara mukati ni kubiikapo matala akue.

⁵ Ukeemike kitale kya oro kya kufunkiiziapo bubaani ntanzi ya Lisanduku lya Kipingo ni kubiika kipempe kya pa mulyango wa Tabernakulo.

⁶ Ukabiike kitale kya kuziziiziapo ngelelo pa ntanzi ya nghingililo ya Tabernakulo, liema lya kusaakaaninamo.

⁷ Kabili ukabiike musambilo pa bukata bwa Tabernakulo ni kitale ni kubiikamo menda.

⁸ Ukeemike luuba luzyungulukile musolo ni kukobeka kipempe pa mulyango.

⁹ “Ukabuule mafuta azuuke, ukasube ku Tabernakulo pamo ni ku bintu byonse bilimo. Ni byo byaakaba bizuuke.

¹⁰ Kabili ukasube mafuta ku kitale kya kuziziiziapo ngelelo ni kuizuukia pamo ni bibombelo byakue byonse. Ni yo yaakaba yazuukiisie.

¹¹ Ukasube mafuta ku musambilo ni ku kya kuteekapo, ni byo ukabizuukie.

¹² “Ukamuleete Haruni ni baana bakue balalume pa mulyango wa liema lya kusaakaanimamo, ni kubasamba na menda.

¹³ Kabili ukamuvwike Haruni bivwalo bizuuke, ukamusube mafuta ni kumuzuukia, evi akan'mombe mu mwilo wa bukitambua.

¹⁴ Ni baana balalume bena Haruni ukabaleete ni kubavwika makanzu,

¹⁵ kabili ukabasube mafuta nga viwakasuba sibo pakuti bakabe ban'mombela mwilo wa bukitambua. Bobu busubo bwa mafuta bwaakabaalula kuba babitambua ba muyayaya mu nvyalo yabo yonse.”

¹⁶ Musa waafikiliziizie byonse mwa-aniinue na Yawe. Evi i vi-aakitile.

¹⁷ Pa busiku bwa mambo bwa mwezi wa mambo mu mwaka wa bubili pa kyamba kya kufuma ku Misri, Tabernakulo yaimikilue.

¹⁸ Musa lu-aimikile Tabernakulo, waabiikile bya kwimikuamo, kusyali waimikamo mbao ni kwalapo mbango, ni kwimika mapumpu.

¹⁹ Kabili waakobekela maema ku Tabernakulo ni kubiika nkupo ya liema peulu nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

²⁰ Pa kyamba, waabuulile bibazu bya mabue bya busininkizio ni kubibiika mu lisanduku. Kusyali kubiika mipingo ku Lisanduku lya Kipingo, ni kutupikilapo ntupiko.

²¹ Kabili waingiziizie Lisanduku lya Kipingo mu Tabernakulo, ni kukobeka kipempe kya kusingilila Lisanduku lya Kipingo nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

²² Musa waingiziizie meza mu Tabernakulo, waibiika lya ku nkungua ntanzi ya kipempe

²³ ni kubiikapo mikate ya kilangililo ntanzi yakua Yawe, nga mwa-aniinue na Yawe.

²⁴ Waabiikile kinara mu Tabernakulo lya ku nkungulua kyakenteene ni meza,

²⁵ ni kulemia matala ntanzi yakua Yawe nga mwa-aniinue na Yawe.

²⁶ Waabiikile kitale kya oro kya kufunkiiziapo mu Tabernakulo ntanzi ya kipempe

²⁷ ni kufunkiiziapo bubaani bwa manukato a bunu buweme nga mwa-aniinue na Yawe.

²⁸ Waakobekile kipempe kya pa nghingililo ya Tabernakulo.

²⁹ Pa kyamba, waabiikile kipempe pa nghingililo ya liema, wabiika kitale kya kuziziiziapo ngelelo pepi ni pa nghingililo ya Tabernakulo. Kusyali waziziiziapo ngelelo ya nama ni ngelelo ya bunga nga mwa-aniinue na Yawe.

³⁰ Musa waabiikile musambilo pa bukata bwa Tabernakulo ni kitale kya kwelelapo ngelelo ya kuzizia, kusyali wabiika menda mu musabilo kuti babitambua baye basambamo.

³¹ Musa, ni Haruni pamo ni baana bakue, i mu baali baisambila ku minue ni ku makasa.

³² Baali baisamba musita ubaali baingila mu liema lya kusaakaaninamo, ni musita ubaali bapalamina ku kitale nga mwa-aniinue Musa na Yawe.

³³ Kabili Musa waimikile luuba lwa musolo luzyungulukiile Tabernakulo ni kitale, kusyali wakobeka kipempe kya pa nghingililo ya musolo. Musa i vi-aapwile miilo.

*Lilezi lya bulumba lyaikala peulu Tabernakulo
(Mpendua 9.15-23)*

³⁴ ☆ Kupwako, lilezi lyakupa kale Tabernakulo, ni bulumba bwakua Yawe bwaizulamo.

³⁵ Ni pakako, Musa wa-andilue kwingila mu Tabernakulo pantu yaali yakupiliilue na lilezi, ni bulumba bwakua Yawe bwaali bwaizwile mu Tabernakulo.

³⁶ Lyonse Baizraeli mu lwendo lwabo, baali bateluluka sie kine lilezi lyalendulua kufuma pa Tabernakulo.

³⁷ Inzi kine lilezi telinalendulue tebaali baya, baali bapempa sie mpaka busiku bulyaakalendulua.

³⁸ Mu lwendo lwabo lonse baali bamona lilezi lyakua Yawe peulu Tabernakulo musita wa koba, ni musita wa busiku baali bamona mulilo waleemene peulu Tabernakulo.

☆ **40:34 40:34:** 1 Mak 8.10-11; Isa 6.4; Eze 43.4-5; Nfy 15.8

Kitaabua New Testament
The New Testament in the Taabwa language of the
Democratic Republic of the Congo: Kitaabua New
Testament

copyright © 2023 The Word for the World International

Language: Kitaabua (Taabwa)

Contributor: The Word for the World International

Kitaabua New Testament

The Word For The World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files dated 3 Jul 2025

24b09359-97a7-5b03-9034-d1da6e0b4934